

DIE ERNÄHRUNGSWIRTSCHAFT

GOSPODARKA WYŻYWIENIA

Mitteilungsblatt der Zentralkammer für die Gesamtwirtschaft im G. G. Hauptgruppe Ernährung und Landwirtschaft
Wiadomości Centralnej Izby dla Ogólnej Gospodarki w G. G. Główny Oddział Wyżywienia i Rolnictwa

Bezugspreis monatlich Zł. 3.10 zuzügl. Trägerlohn bzw. Postzustellgebühren.
Erscheint jeweils zum 5. und 20. eines Monats. Bei höherer Gewalt oder sonstigen
Einwirkungen besteht für den Verlag keine Verpflichtung für eine Ersatzlieferung.
Anzeigenbedingungen: 1 mm hohe und 22 mm breite Zeile 50 gr. Grundschrift
Nonpareille, Textspalte 1 mm Höhe und 94 mm Spaltenbreite Zł. 4.—. Erm.
Grundpreise II. Preisliste Nr. 1. Briefanschr.: Agrarverlag, Krakau, Nürnbergstr. 5a

Prenumerala monatlich Zł. 3.10 plus opłata za dostawę wzgl. za przesyłkę
pocztową. Ukazuje się 5 i 20 każdego miesiąca. W wypadku wyższej siły czy
innych wpływów wydawnictwo nie ma obowiązku dawać odszkodowania.
Warunki ogłoszeń: wiersz 1 mm wys. i 22 szer. 50 gr. Pismo podstawowe Non-
pareille, szpalta tekstowa 1 mm wys. i 94 szer. Zł. 4.—. Zniżone ceny ogłoszeń
w Cenniku Nr. 1. Adres: Wydaw. Rolnicze, Krakau, Nürnbergstr. 5a.

Nr. 4

20. 2. 1942

Jahrgang - Rok II

Die Zulassung von neuen Betrieben Dopuszczanie nowych przedsiębiorstw

Von Landwirtschaftsrat **Curt Bette**, Krakau

In Nr. 5/41 und Nr. 1/42 dieser Zeitschrift wurden bereits Fragen des Betriebsrechts der Ernährungswirtschaft behandelt. Im erstgenannten Beitrag wurde erörtert, aus welchen Gründen der Gesetzgeber sich veranlaßt sah, die Neuzulassung und Erweiterung solcher Betriebe von der Genehmigung der Verwaltungsbehörde abhängig zu machen und damit einen ständigen Einfluß auf die Gestaltung der Betriebsstruktur in der Ernährungswirtschaft auszuüben. Es wurde weiterhin geprüft, welche Vorgänge und Betriebsveränderungen als genehmigungspflichtig anzusehen sind. Im zweiten Beitrag wurde die förmliche Seite des Genehmigungsverfahrens im einzelnen erörtert.

Als weitere Frage bleibt zu klären, nach welchen sachlichen Gesichtspunkten die im Genehmigungsverfahren zur Prüfung vorgelegten Anträge von den zuständigen Dienststellen zu prüfen sind. Im einzelnen bedeutet dies eine Erörterung der sachlichen Voraussetzungen, bei deren Vorliegen entweder der Antrag zu genehmigen oder abzulehnen ist. Voraussetzung für die Genehmigung der Neuerrichtung eines Betriebes ist einerseits die persönliche Zuverlässigkeit des Antragstellers und andererseits die sachliche Notwendigkeit oder zum mindesten die Unbedenklichkeit der Neuzulassung des Betriebes nach allgemeinwirtschaftlichen Grundsätzen.

Persönliche Zuverlässigkeit

Persönliche Zuverlässigkeit bedeutet, daß der Antragsteller, der einen be- und verarbeitenden oder Verteilerbetrieb in der Ernährungswirtschaft errichten will, sowohl charakterlich geeignet erscheint, einem derartigen Betrieb als Betriebsführer vorzustehen, wie auch fachlich geeignet ist, die einem solchen Betrieb zufallenden Aufgaben zu erfüllen.

Zur fachlichen Eignung gehört grundsätzlich eine entsprechende berufliche Ausbildung, auf Grund deren der Antragsteller die Technik der Be- und Verarbeitung der seinem Betrieb anvertrauten Rohstoffe sowie der Herstellung der von seinem Betrieb hervorgebrachten Erzeugnisse beherrscht. Bei Handwerkern

Zagadnienia dotyczące prawa prowadzenia przedsiębiorstw z zakresu gospodarki żywienia były już poruszone w N-rze 5 z 1941 r. i w N-rze 1 z 1942 r. naszego pisma. W pierwszym z tych artykułów omawiane było pytanie, jakimi motywami kierował się ustawodawca, uzależniając prawo otwierania nowych i rozszerzania istniejących już przedsiębiorstw tego rodzaju od zezwolenia właściwej władzy administracyjnej, a tym samym zastrzegając dla tej władzy stały wpływ na kształtowanie się struktury przedsiębiorstw w ramach gospodarki żywienia. Rozważana była ponadto kwestia, jakie mianowicie czynności i zmiany w strukturze przedsiębiorstw należy uważać za uzależnione od takiego zezwolenia. W drugim z wspomnianych artykułów przedstawiona została szczegółowo strona formalna, t. j. postępowanie poprzedzające udzielenie zezwolenia.

Pozostaje następnie do rozważania zagadnienie, jakie są owe kryteria rzeczowe, którymi winny kierować się właściwe władze administracyjne przy rozpatrywaniu odnośnych wniosków w postępowaniu poprzedzającym zezwolenie. W praktycznym wypadku kwestia ta jest równoznaczna z rozważeniem i ustaleniem warunków rzeczowych, od których istnienia względnie nie istnienia powinno zależeć przychylnie lub odmowne załatwienie wniosku. Dwa są w szczególności podstawowe warunki dla udzielenia zezwolenia na założenie nowego przedsiębiorstwa: z jednej strony należy stwierdzić okoliczność, że petent osobiście zasługuje na zaufanie, z drugiej zaś strony fakt, iż dopuszczenie nowego przedsiębiorstwa odpowiada potrzebom ogólnogospodarczym lub przynajmniej z punktu widzenia tych potrzeb nie jest szkodliwe.

Kwalifikacje osobiste

Wymogi dotyczące kwalifikacyj osobistych petenta uzasadnione są tym, że kto chce otworzyć i prowadzić nowe przedsiębiorstwo obróbki, przeróbki lub rozdziału towarów w zakresie gospodarki żywienia, musi w istocie dawać dostateczną rękojmię zarówno co do swego charakteru jak i pod względem kwalifikacji fachowych, że jest w możności sprostać zadaniom, jakie

ist selbstverständliche Voraussetzung die Ablegung der erforderlichen Prüfungen (Gesellen- und Meisterprüfung). Bei Industriebetrieben eine andere Ausbildung, die sich im einzelnen nach den Erfordernissen des betreffenden Gewerbezweiges richten muß. Bei Fehlen dieser fachlichen Voraussetzungen kann grundsätzlich dem Antragsteller die Neuerrichtung nicht genehmigt werden.

Im allgemeinen ist auch zu fordern, daß der Antragsteller über die für den Erwerb oder die Einrichtung des Betriebes erforderlichen finanziellen Mittel verfügt. Der Zustand, daß ein Betriebsinhaber seinen Betrieb mit einer 100%igen Verschuldung eröffnet, kann im Hin-

Zwischen Warthegau und UdSSR

das Buch des Landesbauernführers
KÖRNER

Preis Zl. 9,50 zuzügl. Pto. ist wieder
sofort ab Lager lieferbar.

Agrar-Verlag Krakau, Nürnbergstr. 5a

blick auf die Forderung, daß nur leistungsfähige Betriebe, die ihnen im Wirtschaftsablauf übertragenen Aufgaben zufriedenstellend erfüllen können, nicht hingenommen werden.

Sachliche Voraussetzungen

Neben diesen in der Person des Antragstellers liegenden Voraussetzungen bedürfen insbesondere die allgemein sachlichen Voraussetzungen für die Neuzulassung, den Erwerb, die Neueinrichtung, die Verlegung oder Neuerrichtung von Betrieben einer besonders strengen Prüfung. Auch hier haben sich im Reich in der Marktordnung des Reichsnährstandes Grundsätze herausgebildet, deren Anwendung auf die Dauer eine gesunde Struktur der einzelnen Wirtschaftszweige der Ernährungswirtschaft gewährleisten muß.

In Kriegszeiten ist an die Prüfung dieser Voraussetzungen einerseits ein verschärfter Maßstab anzulegen, andererseits kommen aber zu diesen Voraussetzungen noch die Notwendigkeiten der Kriegswirtschaft, die in vielen Fällen ohne weiteres zur Ablehnung von Anträgen führen müssen, welche in anderen Zeiten unbedenklich genehmigt werden könnten. Hier kommt insbesondere dem Moment der kriegsbedingten Rohstoffverknappung die besondere Bedeutung zu.

Im allgemeinen kann der Grundsatz gelten, daß dem Antrag auf Neuerrichtung oder Erweiterung eines Betriebes stattgegeben werden kann, wenn neben den persönlichen Voraussetzungen ein volkswirtschaftliches Bedürfnis für die Neuerrichtung des Betriebes gegeben ist oder durch die Zulassung des Betriebes nicht eine Übersetzung des betreffenden Gewerbezweiges und eine Gefährdung bestehender anderer Betriebe herbeigeführt wird. Das bedeutet, daß grundsätzlich bei Bejahung eines wirtschaftlichen Bedürfnisses dem Antrag zu entsprechen ist.

Das volkswirtschaftliche Bedürfnis

Das Vorliegen des volkswirtschaftlichen Bedürfnisses ist stets vom Standpunkt der Allgemeinheit und Versorgung der Bevölkerung mit den notwendigen

przypadną mu do wypełnienia z tytułu kierowania przedsiębiorstwem danej kategorii.

Przez kwalifikacje fachowe należy rozumieć odpowiednie wykształcenie zawodowe, usprawiedliwiające domniemanie, że petent obznajomiony jest należycie z techniką obróbki względnie przeróbki surowców, które będą przydzielane jego przedsiębiorstwu oraz z wyrobem gotowych artykułów, wchodzących w zakres produkcji danego przedsiębiorstwa. Dla rzemieślników wymóg kwalifikacji fachowej jest oczywiście równoznaczny ze złożeniem przepisowych egzaminów (egzamin na czeladnika, egzamin na mistrza cechowego). O ile idzie o przedsiębiorstwa przemysłowe, wymagane będą dowody innego wykształcenia, w każdym poszczególnym wypadku zależnie od specjalnych wymogów danej gałęzi przemysłu. O ile petent nie czyni zadość tym podstawowym wymogom fachowym, wniosek jego o zezwolenie na otwarcie nowego przedsiębiorstwa zasadniczo nie może być uwzględniony.

Z reguły petent będzie ponadto obowiązany wykazać, że rozporządza dostatecznymi funduszami, jakie potrzebne są do nabycia lub urządzenia przedsiębiorstwa. Stan rzeczy np., że posiadacz przedsiębiorstwa rozpoczyna pracę przy 100-procentowym zadłużeniu, nie może być tolerowany z uwagi na zasadę, że tylko przedsiębiorstwa posiadające dostateczną żywotność są w możności wypełnić w sposób zadowalający zadania, przypadające im w rozwikłaniu ogólnego obiegu gospodarczego.

Wymogi rzeczowe

Oprócz powyższych warunków, dotyczących jedynie osoby petenta i jego uzdolnienia, istnieje jeszcze szereg ogólnych wymogów rzeczowych, które — ilekroć idzie bądź o dopuszczenie nowego przedsiębiorstwa, bądź o nabycie, rozszerzenie, reorganizację lub przeniesienie przedsiębiorstwa już istniejącego — wymagają szczególnie starannego zbadania. Co do ustalenia i sformułowania tych wymogów rozwinęły się w Rzeszy w ramach reglamentacji rynku „Reichsnährstand'u", pewne zasady, które trwale stosowane, dają na przyszłość rekojmię doprowadzenia do zdrowej struktury poszczególnych gałęzi gospodarczych w dziedzinie gospodarki żywienia.

W czasie wojny sprawa ta komplikuje się podwójnie: po pierwsze przez to, że już samo sprawdzenie powyższych wymogów wymaga stosowania odpowiednio zaostrzonych kryteriów; po drugie przez to, że do wspomnianych ogólnych wymogów dołączają się jeszcze specjalne wymogi gospodarki wojennej, które w bardzo licznych wypadkach stają się same przez się powodem odmownego załatwienia takich wniosków, jakie w innych warunkach, t. j. podczas pokoju, mogłyby być bez trudności uwzględnione. Idzie tu oczywiście w pierwszym rzędzie o czynnik grający podczas wojny rolę najbardziej dominującą, jakim jest wojenna ciasnota surowców.

W ogólności przyjęć można jako zasadę, że wniosek o zezwolenie na założenie nowego lub na rozszerzenie istniejącego już przedsiębiorstwa może być załatwiony przychylnie wtedy, gdy prócz zadawalniających kwalifikacji osobistych zachodzi ogólnogospodarcza potrzeba powstania względnie rozszerzenia przedsiębiorstwa danego rodzaju, względnie o ile w braku tej potrzeby dopuszczenie nowego przedsiębiorstwa nie spowoduje szkodliwego nadmiaru przedsiębiorstw w danej gałęzi gospodarczej i nie narazi na szkodę egzystencji innych przedsiębiorstw tej samej gałęzi. Wynika stąd, że jeśli potrzeba gospodarcza zachodzi, to w zasadzie wniosek już tym samym powinien być uwzględniony.

Potrzeba gospodarcza

Ocena, czy potrzeba gospodarcza w danym wypadku zachodzi, powinna kierować się zawsze względami

Nahrungsgütern aus zu beurteilen. Nicht der Wunsch des Betriebsinhabers, Geld zu verdienen, sondern die Notwendigkeit, daß nach allgemeinwirtschaftlichen Gesichtspunkten die Errichtung eines weiteren Betriebes in dem betreffenden Gewerbegebiet erforderlich ist, muß als volkswirtschaftliches Bedürfnis bezeichnet werden.

Das volkswirtschaftliche Bedürfnis kann daher nur in den seltensten Fällen aus innerbetrieblichen Gründen des neu zu errichtenden oder zu erweiternden Betriebes bejaht werden. So kann ein Betriebsinhaber eine Betriebserweiterung durch Hinzunahme neuer Produktionsstätten oder neuer Waren nicht damit rechtfertigen, daß infolge Einwirkung der öffentlichen Bewirtschaftung oder der kriegsbedingten Rohstoffverknappung sein Umsatz im Hauptbetriebszweig rückläufig geworden ist, sodaß die Rentabilität des Betriebes eine Ausweitung auf andere Gewerbegebiete erforderlich macht.

Im Kriege muß in Anbetracht der Rohstoffverknappung überhaupt der Grundsatz gelten, daß allein das volkswirtschaftliche Bedürfnis ausschlaggebend ist. In Zeiten, in denen eine Rohstoffverknappung nicht vorhanden ist, besteht die Möglichkeit, auch bei Verneinung des volkswirtschaftlichen Bedürfnisses neue Betriebe zuzulassen, wenn die vorhandenen Betriebe zwar in der Lage sind, den Bedarf zu decken, aber durch die Zulassung des neuen Betriebes weder eine Übersetzung des Gewerbegebietes noch eine Gefährdung der bestehenden Betriebe herbeigeführt würde. Ziel einer gesunden Wirtschaftspolitik muß es sein, eine angemessene Zahl leistungsstarker Betriebe zu schaffen, die im echten Leistungswettbewerb miteinander in der Lage sind, den volkswirtschaftlichen Bedarf zu decken und ihren Inhabern eine gute Existenz zu bieten.

Wann gilt ein Geschäftszweig als übersetzt?

Wird das volkswirtschaftliche Bedürfnis verneint, so ist damit nicht gesagt, daß der betreffende Gewerbegebiet übersetzt ist. Andererseits muß jedoch gelten, daß, wenn eine Übersetzung des Gewerbegebietes nicht vorliegt, ein volkswirtschaftliches Bedürfnis für die Neuzulassung weiterer Betriebe nicht ohne weiteres als gegeben anzusehen ist. Denn die Struktur des Wirtschaftszweiges kann dargestellt sein, daß die Zahl der vorhandenen Betriebe wirklich dem wirtschaftlichen Bedürfnis entspricht, daß aber schon durch Neuzulassung eines Betriebes die anderen Betriebe in ihrer Existenzgrundlage gefährdet würden.

Übersetzung des Gewerbegebietes ist stets anzunehmen, wenn die Anzahl der in einem bestimmten Wirtschaftsraum vorhandenen Betriebe im Hinblick auf den Umfang ihrer Gesamtproduktion über den volkswirtschaftlichen Bedarf hinausgeht. In Kriegszeiten dürfte dies praktisch niemals vorkommen, da durch die kriegsbedingte Rohstoffverknappung die einzelnen Betriebe in ihrer Kapazität zwar nicht voll ausgenutzt sind, aber wegen der Rohstoffverknappung nicht genügend produzieren können.

Bei normalen wirtschaftlichen Verhältnissen kommt es umgekehrt vor, daß die Betriebe an sich ihre vorhandene Kapazität nicht ausnutzen, weil der Markt für weitere Waren nicht aufnahmefähig ist. In diesen Fällen ist es Angelegenheit der zuständigen Wirtschaftsverwaltung, durch Festsetzung von Kontingenten (Jahresverarbeitungsmengen) den Wettbewerb in geordnete Bahnen zu lenken. Insbesondere in der Mühlenwirtschaft sind derartige Verhältnisse anzutreffen.

Aus vorstehend Gesagtem ergibt sich bereits eingangs dieser Ausführung hervorgehobene Tatsache, daß in

Interesse allgemein, a w szczególności względem zapotrzebowania ogółu ludności na niezbędne środki żywności. Pojęcie potrzeby gospodarczej nie należy więc w żadnym wypadku utożsamiać z osobistym interesem przedsiębiorcy, a w szczególności z jego życzeniem stworzenia sobie czy powiększenia zarobków: potrzeba gospodarcza zachodzi bowiem tam, gdzie utworzenie nowego przedsiębiorstwa w danej gałęzi gospodarczej potrzebne jest z punktu widzenia interesów gospodarki ogólnej.

Wynika stąd dalej, że tylko w zupełnie wyjątkowych wypadkach istnienie potrzeby ogólnogospodarczej da się uzasadnić względami na wewnętrzne potrzeby przedsiębiorstwa, o którego utworzenie lub rozszerzenie idzie. Tak np. przedsiębiorca proszący o zezwolenie na rozszerzenie swego przedsiębiorstwa przez uruchomienie nowej wytwórni lub przez rozciągnięcie przeliczeń względnie rozdziału na nową kategorię towarów, nie może swego wniosku uzasadnić tym, że obroty jego w dotychczasowym (głównym) dziale przedsiębiorstwa zmalały, np. pod wpływem ograniczeń wywołanych publiczną planową gospodarką lub też wskutek spowodowanego wojną braku surowców, wobec czego względem rentowności przedsiębiorstwa wymaga powiększenia jego przedmiotu o nowe kategorie towarów.

Wogóle, podczas wojny, z uwagi na ciasnotę rozporządzalnych surowców, musi obowiązywać zasada, że istnienie potrzeby gospodarczej jest momentem jedynie i wyłącznie decydującym o udzieleniu lub odmowie zezwolenia. Natomiast w okresie, w którym nie daje się odczuwać brak surowców, istnieje zasadniczo możliwość dopuszczania nowych przedsiębiorstw nawet w tych wypadkach, kiedy brak jest jakiegokolwiek ogólnogospodarczej potrzeby, przemawiającej za ich powstaniem, o ile tylko dopuszczenie danego przedsiębiorstwa nie spowoduje nadmiaru przedsiębiorstw w danej gałęzi gospodarczej i nie narazi na szwank istniejących przedsiębiorstw, chociażby te ostatnie były nawet w możności same pokryć całość zapotrzebowania. Celem zdrowej polityki gospodarczej musi być stworzenie i utrzymywanie w każdej gałęzi gospodarstwa odpowiadającej ogólnym potrzebom gospodarczym ilości sprawnych i żywotnych przedsiębiorstw, które w ramach prawdziwej, t. j. opartej tylko na wynikach pracy wzajemnej konkurencji mogą pokryć całość ogólnego zapotrzebowania, a jednocześnie zapewnić dobrą egzystencję swoim właścicielom.

Kiedy zachodzi nadmiar przedsiębiorstw?

Z samego ustalenia braku potrzeby ogólnogospodarczej nie wynika jeszcze, by w odnośnej gałęzi gospodarki istniał tym samym nadmiar przedsiębiorstw. Z drugiej strony z tego, że w jakiejś gałęzi gospodarki nie ma nadmiaru przedsiębiorstw, nie wynika też bynajmniej, by tym samym zachodziła potrzeba gospodarcza dopuszczenia w tej gałęzi nowych przedsiębiorstw. Struktura bowiem danej gałęzi gospodarstwa może być w konkretnym wypadku ukształtowana właśnie w ten sposób, że ilość istniejących przedsiębiorstw rzeczywiście odpowiada gospodarczej potrzebie.

Że istnieje nadmiar przedsiębiorstw w danej gałęzi gospodarki, musi się przyjąć zawsze wtedy, gdy ilość przedsiębiorstw istniejących w obrębie pewnego, określonego obszaru gospodarczego z uwagi na ich łączną produkcję przewyższa całość zapotrzebowania z punktu widzenia potrzeb gospodarki ogólnej. Podczas wojny sytuacja taka w praktyce jest niemal wykluczona, gdyż poszczególne przedsiębiorstwa, z uwagi na wojenny brak surowców, nie wyczerpują całkowicie swej sprawności produkcyjnej.

Kriegszeiten die wirtschaftliche Prüfung der Neuzulassungsanträge sich auf eine andere Ebene verschiebt, als in Zeiten normaler Wirtschaftsverhältnisse.

Die bestehende Übersetzung eines bestimmten Gewerbezweiges braucht durch den Fortfall eines Betriebes, der aus irgendeinem Grund liquidiert wird, durchaus nicht behoben zu werden, denn die Übersetzung kann so groß sein, daß erst eine ganze Reihe von Betrieben verschwinden müssen, ehe von einer gesunden Struktur des betreffenden Gewerbezweiges geredet werden kann.

Muß eine Übersetzung des Gewerbezweiges bejaht werden, so ist anzunehmen, daß durch jede Neuzulassung die bestehenden anderen Betriebe in ihrer Existenz

Landwirtschaftliche Fachbücher durch den Agrarverlag

Krakau, Nürnbergstraße 5a

gefährdet werden, so daß die Möglichkeit der Neuzulassung überhaupt entfällt. Trotz der vorhandenen Übersetzung kann jedoch eine Neuzulassung befürwortet werden, wenn die Überprüfung der bestehenden Betriebe ergibt, daß diese leistungschwach, untüchtig und nicht in der Lage sind, die ihnen übertragenen volkswirtschaftlichen Funktionen ordnungsgemäß zu erfüllen.

Bedeutung und Zweck der Marktberreinigung

Ziel derjenigen Stellen, die mit der Behandlung von Zulassungsanträgen betraut sind, muß es sein, durch ihre Arbeit auf weite Sicht einzelne Wirtschaftszweige mit einer zunächst den Kriegsverhältnissen entsprechenden gesunden Anzahl von Betrieben zu besetzen und die gesetzlichen Grundsätze des Betriebsrechtes dahin anzuwenden, daß auf die Dauer auch eine Marktberreinigung erfolgt. Soll nämlich das Ziel erreicht werden, im Frieden und besonders im Kriege die Ordnung der Märkte in den einzelnen Zweigen der Ernährungswirtschaft zu sichern, so muß auch eine reinliche Trennung verschiedener Wirtschaftsfunktionen erfolgen.

Vom Standpunkt der Marktordnung und öffentlichen Bewirtschaftung aus ist es z. B. unerwünscht, daß ein Be- und Verarbeitungsbetrieb der Ernährungswirtschaft zugleich als Großverteiler oder Kleinverteiler für seine eigenen Erzeugnisse auftritt. Umgekehrt ist es auch nicht erwünscht, daß Be- und Verarbeitungsbetriebe zugleich Einrichtungen unterhalten, welche der Erfassung solcher Erzeugnisse beim Erzeuger dienen, die sie selbst verarbeiten.

Das Zusammenfallen zweier solcher Wirtschaftsstufen, einmal der Erfassung und Be- und Verarbeitung oder andererseits der Be- und Verarbeitung und Verteilung birgt stets für den Betriebsinhaber die Versuchung in sich, die erfaßten Erzeugnisse schwarz zu verarbeiten und im Schleichhandel zu veräußern oder die hergestellten Erzeugnisse unter Verstoß gegen bestehende Bewirtschaftungsvorschriften zu verteilen. Betriebsrichtungen, die in dieser Hinsicht zu Bedenken Anlaß geben, müssen verhindert werden.

Bedingte Genehmigung

Ein geeignetes Mittel zur Berreinigung der Betriebsstrukturen stellt die Möglichkeit dar, Genehmigungen zu Betriebsveränderungen mit bestimmten Auflagen zu verbinden; so kann die Genehmigung zum Erwerb

W normalnych stosunkach gospodarczych zachodzi natomiast sytuacja odwrotna, t. zn. że przedsiębiorstwa nie wyzyskuje swej maksymalnej wydajności dlatego tylko, iż rynek powyżej pewnej granicy nie wchłania już dalszych towarów. W położeniu takim spada na powołane do tego władze administracji gospodarczej zadanie skierowania konkurencji na właściwe tory drogą wyznaczenia określonych kontyngentów (rocznych kontyngentów przeróbki).

Uwagi powyższe wyjaśniają fakt, podkreślony już na wstępie niniejszych wywodów, że rozpatrywanie wniosków o dopuszczenie nowych przedsiębiorstw z gospodarczego punktu widzenia przesuwają się podczas wojny na inną płaszczyznę, niż się to dzieje w okresie normalnych stosunków gospodarczych.

Jeżeli się w danej gałęzi gospodarki stwierdzą nadmiar przedsiębiorstw, to wynika stąd już wprost, że przez dopuszczenie jakiegokolwiek dalszego przedsiębiorstwa inne istniejące w tej gałęzi przedsiębiorstwa byłyby zagrożone w swej egzystencji; w tym więc wypadku możliwość uwzględnienia wniosku o dopuszczenie nowego przedsiębiorstwa z góry odpada. Natomiast, nawet pomimo stwierdzonego nadmiaru może być dopuszczone nowe przedsiębiorstwo, jeżeli kontrola istniejących przedsiębiorstw wykazała, że są one niezdolne do należytej sprawnej produkcji, nieudolnie prowadzone lub wogóle nie są w możności wypełniania prawidłowo poruczonych im funkcji gospodarczych.

Znaczenie i cel „przejrzystej struktury“ rynku

Wszystkie władze powołane do rozpatrywania wniosków o dopuszczenie nowych przedsiębiorstw muszą głównym swe zadaniem upatrywać w tym, aby swą działalnością na dłuższą metę z jednej strony doprowadzić do zdrowej pod względem ilościowym obsady poszczególnych gałęzi gospodarczych, a w szczególności przazu do takiej ilości przedsiębiorstw, jaka jest celowa ze względu na warunki wojenne, — z drugiej zaś strony, za pomocą odpowiedniego sformułowania przepisów prawnych o dopuszczaniu przedsiębiorstw, do trwałego oczyszczenia struktury rynku i uczynienia jej przejrzystą. Jeżeli bowiem ów ważny punkt programu, jakim jest uporządkowanie rynków w poszczególnych gałęziach gospodarki żywienia (nie tylko na czas pokoju, ale tym bardziej podczas wojny), ma być w całej pełni urzeczywistniony, to nie może to nastąpić bez jednoczesnego oddzielenia i wyraźnego odgraniczenia od siebie jakościowo różnych funkcji gospodarczych.

Z punktu widzenia wymogów reglamentacji rynku i publicznej planowej gospodarki jest np. zjawiskiem niepożądanym, jeżeli jakieś przedsiębiorstwo obróbki lub przeróbki z zakresu gospodarki żywienia spełnia jednocześnie także funkcje hurtowego lub nawet i detalicznego rozdzielcy swoich własnych wyrobów. Z drugiej strony nie może też być rzeczą pożądaną, aby przedsiębiorstwa obróbki lub przeróbki posiadały aparat organizacyjny, służący do bezpośredniego ujęcia wprost u wytwórcy tych produktów, które one same przerabiają.

Złączenie bowiem w jednym i tym samym przedsiębiorstwie dwóch tak różnych sfer obrotu gospodarczego, kryje zawsze pokusę dla właściciela przedsiębiorstwa bądź przerabiania ujętych przez siebie produktów „na lewo“ i pozabierania ich w handlu pokątnym, bądź rozdzielania przerobionego towaru z naruszeniem obowiązujących przepisów o planowej gospodarce.

Zezwolenia warunkowe

W szczególności nader celowym środkiem do osiągnięcia z biegiem czasu przejrzystości w strukturze przedsiębiorstw może być udzielanie zezwoleń warunkowo-

eines Unternehmens, in welchem in unerwünschter Weise verschiedene wirtschaftliche Funktionen miteinander verbunden sind, unter der Auflage erteilt werden, daß eine der Wirtschaftsfunktionen aufgegeben und beispielsweise der dem Mühlenbetrieb angegliederte Getreidehandel oder der dem Fleischereibetrieb angegliederte Viehhandel aufgegeben wird. Derartige Auflagen sind unbedenklich.

Zu erwähnen ist noch, daß die den Betriebsinhabern im Rahmen der Kriegsernährungswirtschaft und der Marktordnung gestellten Aufgaben so wichtig sind, daß sie sich diesen restlos widmen müssen. So ist es unerwünscht, daß sie nebenher auch anderen Betrieben vorstehen. Die Genehmigung zur Betriebsveränderung wird daher unter Umständen vorsehen müssen, daß die anderweitige Tätigkeit des Betriebsinhabers eingestellt wird.

Als weitere Auflagen können mit der Genehmigung auch solche verbunden werden, die der richtigen Einschaltung des Betriebes in das Marktgeschehen dienen. Die Genehmigung zur Errichtung eines Verteilbetriebes kann mit der Auflage verbunden werden, die zu verteilenden Erzeugnisse aus bestimmten Quellen zu beziehen. Das Gleiche gilt entsprechend für be- und verarbeitende Betriebe.

Auch eine aufschiebende Bedingung kann an die Genehmigung geknüpft werden, so die, daß die Errichtung erst erfolgen darf, wenn der Bezirk, in dem der Betrieb errichtet werden soll, eine bestimmte Einwohnerzahl erreicht hat. Auf diese Weise ist es auch möglich, die beruflichen Erfordernisse an den Betriebsinhaber durchzusetzen. So kann eine Genehmigung unter der auflösenden Bedingung erteilt werden, daß die Genehmigung erlischt, wenn der Antragsteller nicht binnen einer bestimmten Frist die Meisterprüfung abgelegt hat.

Aus den vorstehenden Darstellungen ergibt sich, daß das Betriebsrecht der landwirtschaftlichen Marktordnung bei richtiger Handhabung auf die Dauer geeignet ist, eine sowohl den Kriegsverhältnissen als auch den Erfordernissen in normalen Zeiten entsprechende Wirtschaftsstruktur im Generalgouvernement herbeizuführen.

wych na dokonywanie w przedsiębiorstwach zmian strukturalnych, t. j. zezwoleń ograniczonych pewnymi określonymi zleceniami; tak np. zezwolenie na nabycie jakiegos przedsiębiorstwa, w którym istnieje niepożądane połączenie różnych gospodarczych funkcji, może być udzielone z jednoczesnym zleceniem zaniechania jednej z tych funkcji gospodarczych.

Należy tu dalej zaznaczyć, iż zadania, jakie przypadają do wypełnienia właścicielom przedsiębiorstw w ramach wojennej gospodarki żywienia i reglamentacji rynku, są w ogólności tak doniosłe, że muszą oni tym tylko zadaniom poświęcić całkowicie swój czas i trud. Jest przeto np. rzeczą niepożądaną, aby właściciel jakiegos przedsiębiorstwa stał jednocześnie na czele innych jeszcze przedsiębiorstw.

Innego rodzaju zlecenia przy udzielaniu zezwoleń mogą posłużyć jako środek celowego przystosowania działalności poszczególnych przedsiębiorstw do aktualnych gospodarczych potrzeb rynku. Zezwolenie na otwarcie przedsiębiorstwa handlowego (rozdział towarów) można np. połączyć ze zleceniem zaopatrywania się w przeznaczone do sprzedaży produkty w pewnych oznaczonych źródłach. Tak sama możliwość istnieje w stosunku do przedsiębiorstw trudniących się obróbką lub przeróbką.

Zezwolenia mogą być również udzielane pod warunkiem zawieszającym, np. zezwolenie na stworzenie nowego przedsiębiorstwa dopiero wtedy, gdy okręg terytorialny, w którym nowe przedsiębiorstwo ma być uruchomione, osiągnie pewną określoną ilość mieszkańców. W podobny sposób można również zastrzegać wymogi zawodowe, dotyczące właściciela przedsiębiorstwa.

Jak wynika z powyższych wywodów, przepisy prawne o strukturze przedsiębiorstw, wytworzone w ramach rolniczej reglamentacji rynku, mogą stać się przy celowym ich stosowaniu na długą rolę skutecznym narzędziem przystosowania struktury gospodarczej Generalnego Gubernatorstwa na tym ważnym odcinku zarówno do chwilowych konieczności gospodarki wojennej jak i do normalnych wymogów gospodarczych na czas pokoju.

Die Erhaltung von Frischfleisch Jak zachować mięso w świeżym stanie

Von Abteilungsleiter **Neumann**, Hauptverband der Viehwirtschaft, Krakau

Fleisch und tierische Fette sind wichtige, aber leicht verderbliche Nahrungsmittel. Es gilt alle Einflüsse, die zum Verderb führen, nach Möglichkeit durch richtige Behandlung und Aufbewahrung des Fleisches auszuschalten.

Der „Kampf dem Verderb“ beim Fleisch muß schon bei der Schlachtung des Tieres einsetzen. Vor allen Dingen soll das Schlachtvieh auch wirklich fach- und sachgemäß getötet werden. Allein durch Beunruhigung des Tieres unmittelbar vor dem Schlachten treten Veränderungen im Fleisch des Tieres ein, durch die die Haltbarkeit beeinträchtigt wird. Weiterhin muß eine restlose Ausblutung erfolgen, denn bekanntlich verdirbt Blut schneller als Fleisch und je mehr Blut im Fleisch verbleibt, umso schneller geht es der Genußuntauglichkeit entgegen. Das Tier muß von vornherein sauber geschlachtet werden, denn jede Berührung mit Wasser ist zum Nachteil. Auch in der weiteren Behandlung und Aufbewahrung heißt es immer wieder Sauberkeit.

Bei längerer Aufbewahrungszeit bildet sich an der Oberfläche des Fleisches die sog. Schmiere. Die Schmiere

Mięso i tłuszcz zwierzęcy należą do najważniejszych, ale też i do najłatwiej się psujących środków żywności.

Dlatego też jest rzeczą wielkiej wagi wyłączenie w nare możliwości wszelkich wpływów powodujących psucie się produktów przez umiejętne przechowywanie mięsa.

„Walka z psuciem się“ mięsa musi być rozpoczęta już z chwilą uboju zwierzęcia. Pierwszym więc warunkiem jest fachowe i umiejętne dokonywanie uboju zwierząt rzeźnych. Już przez samo niepokojenie zwierzęcia bezpośrednio przed ubojem mięso jego ulega pewnym zmianom, które ujemnie wpływają na trwałość mięsa. Drugą ważną rzeczą jest całkowite usunięcie krwi z mięsa, krew bowiem, jak wiadomo, psuje się szybciej od mięsa; im więcej przeto krwi pozostało w mięsie, tym szybciej stanie się ono niezdatne do użytku. Przy uboju musi być dalej przestrzegana jak największa czystość, wszelka bowiem styczność mięsa z wodą wpływa na nie szkodliwie. Również i w całej dalszej procedurze i przy przechowywaniu mięsa należy nieustannie przestrzegać czystości.

besteht aus Bakterien, deren Wachstum durch Aufbewahrung in Räumen mit großer Luftfeuchtigkeit und genügender Wärme gefördert wird. Das Fleisch muß darum kühl, bei möglichst trockener Luft und genügender Luftbewegung aufbewahrt werden. Ausreichende Kühlung ist die beste Schutz gegen Bakterienbildung. Allerdings ist sie kein absoluter Schutz, sondern sie hat nur eine hemmende Wirkung. Leicht von Bakterien befallenes Fleisch reißt man mit einem trockenen Tuch ab und frischt mit einer Salz- oder Essiglösung nach.

Es muß überhaupt alles Fleisch von Schlachtieren gleich nach der Schlachtung richtig durchgekühlt werden, sonst kann es hauptsächlich in den Sommermonaten vorkommen, daß das Fleisch infolge zu langer Beibehaltung der Körperwärme im Innern des Fleisches stickig wird. Stickig gewordenes Fleisch ist für die menschliche Ernährung nicht mehr brauchbar. Um dem vorzubeugen, müssen bei schweren Tieren Einschnitte in die dicken Fleischpartien: Keule und Hals längs der Muskelfläche gemacht werden, damit die Ausdünstung von innen heraus schneller erfolgen kann.

Auch tierische Schädlinge, in der Hauptsache Fliegen, tragen viel dazu bei, daß in den Sommermonaten große Mengen Nahrungsmittel verderben. Besonders schlachtwarmes Fleisch wird von den Fliegen zur Ablage ihrer Eier bevorzugt. Die Ablagerung geschieht meistens an feuchten Stellen und dicht an den Knochen. Durchgekühltes Fleisch wird von den Fliegen weniger aufgesucht. Es ist vorteilhaft, sofern keine Kühlmöglichkeit vorhanden ist, das Fleisch in einem Raum aufzubewahren, in dem Zugluft herrscht und dessen Fensterscheiben mit blauer Farbe angestrichen sind: denn Zugluft und blaues Licht meiden die Fliegen.

Nicht nur Fleisch, sondern auch tierische Fette sind leicht verderblich. Sie dürfen nicht längere Zeit der Wärme, der Luft und dem Tageslicht ausgesetzt sein, sonst werden sie ranzig. Die Ranzigkeit erkennt man am Geruch und Geschmack. Auch andere Einflüsse, wie die Lagerung in muffigen Kellerräumen oder zusammen mit Stoffen, die einen intensiven Geruch abgeben, sind geeignet, zum Verderbnis bzw. schlechten Geschmack des Fleisches und Fettes zu führen.

Przy dłuższym przechowaniu powierzchnia mięsa staje się osłizgłą. Osłizgłość tę wywołują bakterie, których rozwój przyspiesza przechowywanie mięsa w pomieszczeniach o bardzo wilgotnym powietrzu i dostatecznie ciepłych. Dlatego też mięso przechowywać należy w pomieszczeniach chłodnych, o powietrzu możliwie suchym i o dostatecznym przewiewie. Przechowywanie w chłodniach stanowi najlepszą ochronę przeciwko bakteriom.

W ogóle mięso wszelkich zwierząt rzeźnych musi być bezpośrednio po uboju należycie ochłodzone, w przeciwnym razie może się łatwo zdarzyć, zwłaszcza w porze letniej, że mięso z powodu nadzbyt długiego zatrzymania w sobie ciepłoty ciała zaczyna psuć się od wewnątrz. Dla zapobieżenia temu należy, zwłaszcza jeśli idzie o zwierzęta ciężkie, naciąć mięso wzdłuż kierunku mięśni w tych miejscach, gdzie tworzy ono grubsze pokłady (udziec, kark), aby w ten sposób przyspieszyć wyparowanie.

Także i pewne szkodniki zwierzęce, a przede wszystkim muchy, stanowią jedną z ważnych przyczyn, dla których znaczne ilości zwierzęcych środków żywności ulegają zepsuciu, zwłaszcza porą letnią. Na mięsie bowiem, a mianowicie dopóki jest ono jeszcze ciepłe po uboju, muchy ze szczególnym upodobaniem składają swe jajeczka. Do składania jajek wybierają one zwykle części mięsa wilgotne i znajdujące się tuż przy kościach. Natomiast mięso ochłodzone obsiadają muchy mniej chętnie. Jeżeli nie ma pod ręką możliwości natychmiastowego ochłodzenia, zaleca się trzymać mięso w pomieszczeniach, w których panuje dobry przewiew i w których szyby okien pościągnięte są niebieską farbą.

Na równi z mięsem ulegają także i tłuszcze zwierzęce szybkiemu zepsuciu. Tłuszczów nie należy wystawiać zbyt długo na działanie ciepła, powietrza i światła dziennego, gdyż pod ich wpływem ulegają one zjeźzieniu. Zjeźzienność tłuszczu rozpoznaje się po woni i smaku.

Nie brak też i innych przyczyn, które powodują psucie się lub odrażający smak mięsa i tłuszczu, jak np. przechowywanie tych produktów w zatęchłych piwnicach albo też z substancjami wydającymi intensywną woń.

Mühlenwirtschaft im Generalgouvernement Młynarstwo w Generalnym Gubernatorstwie

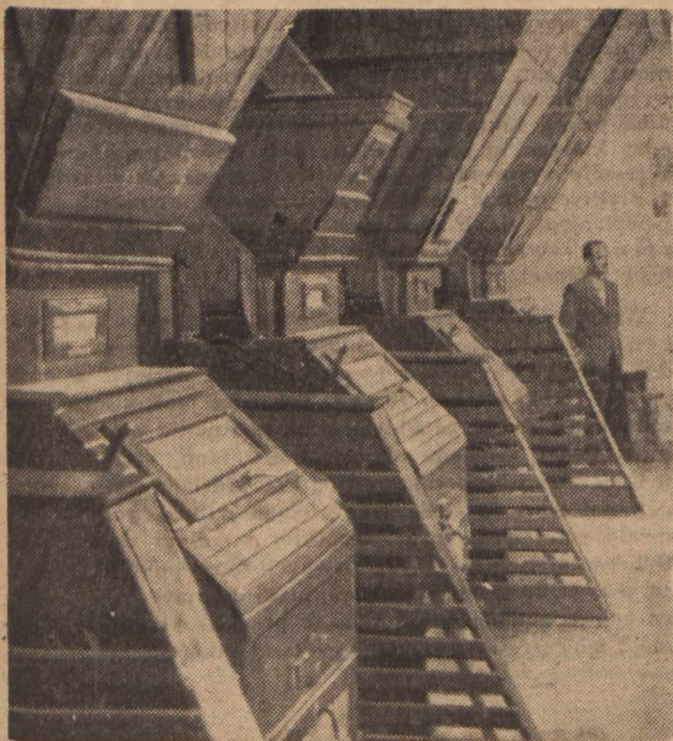
Von Hermann Kraher, Regierung des Generalgouvernements, Krakau

Bis zur Errichtung des Generalgouvernements befand sich der größte Teil der Mühlen in jüdischen Händen. Es bedarf keiner näheren Erklärungen, in welchem Zustand sie sich infolgedessen zum großen Teil befanden. Es herrschte in vielen Betrieben große Unsauberkeit. Die Mahlstühle waren vielfach verstaubt, so daß es beinahe ein Wunder war, daß sich die Walzen überhaupt noch drehten. Die Zufuhrgänge zu den Sichtern waren seit einer Reihe von Jahren nicht gereinigt und bildeten eine Brutstätte für Mehlwürmer. Die Sichter waren wohl ab und zu ausgeklopft, jedoch die Schäden in den Sieben größtenteils nicht ausgebessert worden, so daß sie sich zu einer größeren Ausbeute so gut wie überhaupt nicht mehr eigneten.

Eine Kontingentierung der Mühlen war im polnischen Staate nicht durchgeführt, so daß jede Mühle arbeitete oder stand, je nachdem sie Getreide zur Vermahlung bekam. Selbstverständlich war auch die Zahl der Mühlen nicht auf den Bedarf abgestimmt. So mußten viele Mühlen geschlossen werden, die für die Versorgung der Bevölkerung nicht notwendig waren. Für die anderen Mühlen mußte notwendig eine Reinigungs-

Do czasu utworzenia Generalnego Gubernatorstwa przeważna część młynów pozostawała w posiadaniu żydów. Nie wymaga też bliższych wyjaśnień, w jakim stanie młyny te po największej części się znajdowały. Cechowało je najczęściej rażące niechlujstwo. Stolce młyńskie były w wielu wypadkach tak zapyłone, że walce tylko jakimś cudem jeszcze mogły się obracać. Przewody dopływowe do sit nie były od szeregu lat oczyszczane i stanowiły istną wylegarnię robactwa (mącznika). Same sita były wprowadzone tu i ówdzie poddawane trzepaniu, uszkodzenia sit jednak po największej części nie były naprawiane, tak iż nie nadawały się już do wydatniejszej pracy.

System kontyngentów młynarskich nie był w państwie polskim w ogóle wprowadzony, skutkiem czego każdy młyn bądź pracował, bądź stał nieczynny, w miarę tego jak otrzymywał zboże do przemiału. Oczywiście nie było też mowy o dostosowaniu ilości młynów do rozmiarów zapotrzebowania. Trzeba było skutkiem tego pozamykać szereg młynów, które dla zaopatrzenia potrzeb ludności nie były konieczne. Pozostałe młyny musiały być

Walze in einer Großmühle

Walze w dużym młyńcu

aktion durchgeführt werden. Gleichzeitig wurden Bestimmungen erlassen über die Verarbeitungsmengen, die jeder Mühle jährlich zugestanden werden konnten.

Anfang des Jahres 1940 wurden die Mühlen in zwei Gruppen eingeteilt, und zwar einerseits die Handelsmühlen, die das Mehl für die Ernährung der in den Städten lebenden Bevölkerung herzustellen haben, andererseits die Lohn- und Umtauschmühlen, die lediglich die Verarbeitung des Selbstversorgergetreides vornehmen. Auch bei den Lohn- und Umtauschmühlen wurden nur so viele Mühlen in Betrieb belassen wie für den Bedarf notwendig erschienen.

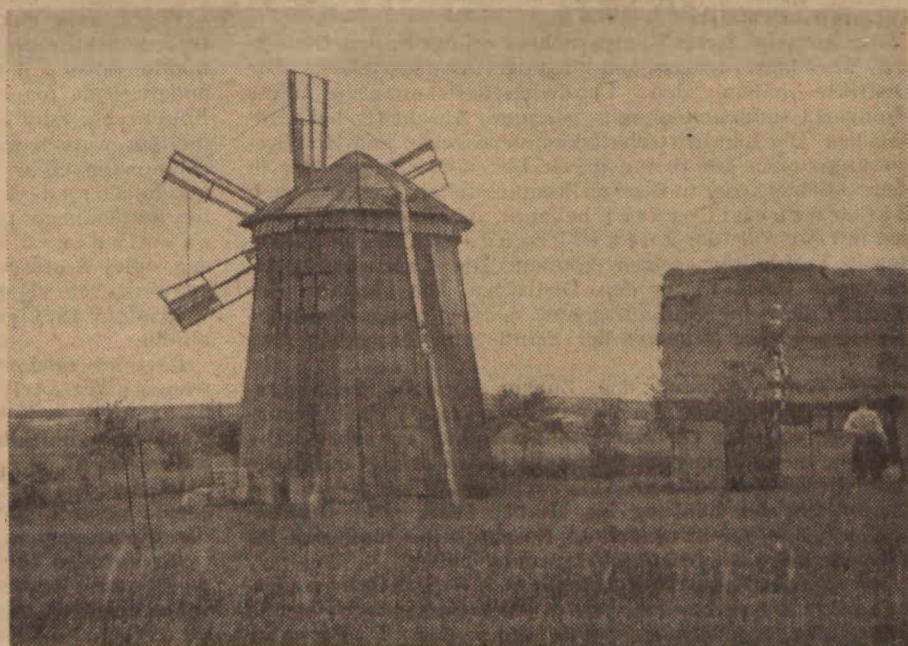
Innerhalb der Distrikte wurden die Mühlen zu Mühlenvereinigungen zusammengefaßt, aus denen später die Verbände der Getreide- und Futtermittelwirtschaft hervorgingen. Es ist erstaunlich, in welcher kurzer Zeit sich die hier vorhandenen Mühlen zu brauchbaren Betrieben der Ernährungswirtschaft entwickelten. Bis zum Wirtschaftsjahr 1941/42 war die Verarbeitungsspanne der Mühlen ausreichend, so daß Gewinne erzielt werden konnten, die zu $\frac{3}{4}$ ihrer Gesamthöhe zur Verbesserung der Inneneinrichtungen der Betriebe verwendet wurden. Aus den Eisenkontingentziffern und Holzscheinen, die von den Mühlen angefordert wurden und noch angefordert werden, ist zu ersehen, welche Umwandlung innerhalb der Betriebe vor sich gegangen ist. Die scharfe Kontrolle, die von den Verbänden im Distrikt durchgeführt wird, hat weiter dazu beigetragen, die Mühlenbetriebe zu guten wirtschaftlichen Leistungen zu ziehen.

poddane gruntownemu oczyszczeniu. Jednocześnie z tym wydane zostały przepisy i dotyczące rocznych kontyngentów w przeróbki, przyznawanych poszczególnym młynom.

Z początkiem roku 1940 wszystkie młyny podzielone zostały na dwie kategorie: na młyny handlowe, tj. te, które wyrabiają mąkę na potrzeby ludności miejskiej, oraz na młyny podejmujące się przemiatu za zapłatą lub na wymianę, tj. te, które przyjmują do przemiatu jedynie zboże samozaopatrujących się gospodarstw. Również i młynów mielących za zapłatą lub na wymianę pozostawiono tylko taką ilość, która okazała się konieczna dla pokrycia istotnego zapotrzebowania

Młyny znajdujące się w poszczególnych Okręgach zostały zrzeszone w związki młynarskie, które następnie przeobraziły się w związki dla gospodarki i zbożem i paszami. Warto podkreślić, że młyny tej kategorii rozwinęły się w zadziwiająco krótkim czasie w stojące na wysokości swego zadania przedsiębiorstwa gospodarki żywienia. Aż do roku gospodarczego 1940/41 rozpiętość zysków osiąganych z przemiatu była na tyle wystarczająca, iż osiągnięte zyski mogły być w $\frac{3}{4}$ ich łącznej wysokości obrócone na ulepszenie urządzeń technicznych poszczególnych młynów. Z wysokości kontyngentów żelaza oraz zaświadczeń na pobór drzewa, jakich młyny zapotrzebowały dotychczas i w dalszym ciągu zapotrzebowują, można ocenić, w jak szybkim tempie postępuje rozwój tych przedsiębiorstw. Ścisła kontrola, sprawowana w każdym Okręgu przez wspomniane związki, przyczyniła się do dalszego rozwoju zakładów młynarskich w przedsiębiorstwach o wysokim stopniu sprawności gospodarczej.

Zniesienie terytorialnych różnic cen zboża w Generalnym Gubernatorstwie oraz wprowadzenie premij za omlot dla producentów przy jednoczesnym utrzymaniu cen chleba na niezmiennym poziomie pociągnęły za sobą automatyczną konieczność obniżenia rozpiętości zysku na przemiele w stosunku do roku ubiegłego. Ta obniżka rozpiętości była wprawdzie na pozór niewielka, nie trzeba jednak zapominać, że w związku z podwyższeniem cen surowca i towarów gotowych w zakresie papieru i worków papierowych, obniżenie rozpiętości zysku odbiło się w praktyce w sposób niekorzystny dla mły-

Windmühle im Kreise Reichshol

Wiatrak w okolicy Rzeszowa

Durch die Aufhebung der Preisgebiete im Generalgouvernement für Getreide, Ausgabe einer Druschprämie an den Erzeuger und Beibehaltung des Brotpreises mußte notgedrungen die Verarbeitungsspanne für die Mühlen gegenüber dem Vorjahre gesenkt werden. Wenn auch die Senkung dieser Spanne äußerlich gesehen nur wenig ausmacht, so darf nicht vergessen werden, daß auf Grund der erhöhten Rohstoff- und Fertigwarenpreise für Papier und Papiergewebesäck sich die Senkung der Spanne praktisch zu Ungunsten der Mühlen auswirkt, was jedoch auf der anderen Seite dadurch weitgemacht wird, daß den Betrieben durch die Festsetzung der Jahresverarbeitungsmenge die Beschäftigung über das ganze Jahr gewährleistet ist. Ein weiterer Ausgleich zum Fehlbetrag in der Handelsspanne ist durch den Einkauf von Brotgetreide beim Erzeuger gegeben, der den Mühlen früher vorenthalten war. Eine Verminderung der Belegschaft in den Betrieben war möglich durch den Einsatz von Maschinen, praktischeren Umbau der Mahleinrichtung und gesicherten Absatz der Fertigware.

Nach den bestehenden Plänen sollen die Mühlenbetriebe innerhalb von 10 Jahren vollkommen neugestaltet werden. Es ist vorgesehen, schon in den kommenden Jahren die Typenmüllerei im Generalgouvernement einzuführen, so daß durch die ständige Kontrolle des Mehles ein Produkt auf den Markt gebracht wird, das sich mit den besten Mählenerzeugnissen messen kann.

nów, — co jednak z drugiej strony równoważyła ta okoliczność, iż wszystkie przedsiębiorstwa młynarskie mają obecnie dzięki ustaleniu rocznych kontyngentów, pracę zapewnioną na cały rok. Dalsze jeszcze wyrównanie niedoboru w rozpiętości zysku handlowego stanowi przyznanie młynom prawa zakupu zbóż chlebowych wprost od wytwórców, którego to prawa młyny były dawniej pozbawione. Wreszcie wprowadzenie odpowiednich maszyn w związku z praktyczniejszą przebudową urządzeń młyńskich i zapewnieniem zbytu gotowych produktów pozwoliły na zmniejszenie ilości personelu w poszczególnych młynach.

Według istniejących planów ostateczne przekształcenie wszystkich przedsiębiorstw młynarskich w zakłady nowoczesnego typu powinno nastąpić w ciągu najbliższych 10 lat. Tak więc można mieć uzasadnioną nadzieję, że z biegiem czasu zniknie zupełnie różnica między młynami niemieckimi a tymi, które istnieją w Generalnym Gubernatorstwie. Przewidziane jest w szczególności wprowadzenie już w ciągu najbliższych lat podziału całej gospodarki młyńskiej w całym Generalnym Gubernatorstwie na młyny pewnych określonych typów, co w związku ze stałą kontrolą mąki doprowadzi do takiego udoskonalenia przemiału, iż produkt krajowy będzie mógł mierzyć się z mąką najwyższej jakości.

Die Ausgabe von Bienenzucker Cukier jako pokarm dla pszczoł

Im Generalgouvernement, einschließlich Distrikt Galizien, werden wie im Vorjahre im allen Generalgouvernement auch in diesem Jahr wiederum insgesamt 7 kg Zucker je Volk für die Fütterung der Bienen zur Verfügung gestellt. Davon entfallen auf die Frühjahrsausgabe 2 kg und auf die Spätsommerzuteilung 5 kg je Volk. Bei der Spätsommerzuteilung werden im Distrikt Lublin wegen früherer überhöhter Zuteilung nur 3½ kg je Volk ausgegeben. Außerdem werden die aus der Verteilung 1941 noch zur Verfügung stehenden Zuckerbestände für die Zuteilung 1942 mitverwendet.

Die Ausgabe dieses Bienenzuckers erfolgt in den Distrikten über die zugelassenen Honigerfassungsstellen. Die Distrikte haben den Landwirtschaftskammern diese Honigerfassungsstellen mit genauer Anschrift bekanntzugeben. Die Landwirtschaftskammern geben den Honigerfassungsstellen auf Grund dieser Listen die Namen der in dem Gebiet der Honigerfassungsstellen eingesetzten Bienenzuchtberater bekannt, damit diese sich wegen der Ausgabe der Zuckerbezugscheine miteinander in Verbindung setzen können. Die Landwirtschaftskammern teilen ferner den Distrikten die Anzahl der Bienenvölker im Aufkaufsgebiet jeder Honigerfassungsstelle nach dem Ergebnis der Zählung im Dezember 1941 mit.

Die Imker können den Zucker für die Frühjahrsfütterung der Bienen nur unter Vorlage eines Bezugscheines von den Honigerfassungsstellen erwerben. Die Ausgabe dieser Bezugscheine an die Imker erfolgt durch die Landwirtschaftskammern (Tierzüchtlämter) auf Grund des Ergebnisses der Zählung im Herbst 1941. Die Gesamtzuckeremenge der ausgestellten Bezugscheine muß sich im Rahmen der Gesamtfrühjahrsausgabe halten.

Die Bezugscheine sind mit einer Verpflichtungserklärung verbunden, mit der der zuckerempfangende Imker sich verpflichtet, für jede im Frühjahr erhaltenen 2 kg Zucker im Herbst 1 kg Bienenhonig an die Honigerfassungsstellen abzuliefern. Die

W Generalnym Gubernatorstwie łącznie z Okręgiem Galicji rozdzielony będzie w tym roku, podobnie jak to miało miejsce w roku ubiegłym, cukier na wyżywienie pszczoł w ilości po 7 kg na rój. Z ilości tej przypadnie 2 kg od roju na przydział wiosenny i 5 kg na późny przydział letni. Jedynie w Okręgu Lubelskim wydawane będą na przydział letni tylko 3½ kg na rój, a to ze względu na udzieloną już poprzednio nadwyżkę przydziału. Poza tym wydawane będą w 1942 r. także i zapasy cukru pozostałe po rozdziale z 1941 r.

Wydawania cukru dla pszczoł dokonywać będą w poszczególnych Okręgach upoważnione do tego stacje ujęcia miodu. Spisy i dokładne adresy tych stacji ujęcia miodu podane będą przez Szefostwa Okręgów do wiadomości Izby Rolniczych. Izby Rolnicze ze swej strony podadzą wymienionym w tych spisach stacjom ujęcia miodu nazwiska ustanowionych w rejonach poszczególnych stacji ujęcia miodu doradców pszczelnictwa dla umożliwienia im wzajemnego porozumienia się w sprawie wydawania zaświadczeń na pobór cukru. Izby Rolnicze podadzą dalej Szefostwom Okręgów ilości rojów pszczelich, znajdujących się podług wyników spisu skutecznego w grudniu 1941 r. w rejonie skupu każdej stacji ujęcia miodu.

Bartnicy mogą otrzymywać cukier na wiosenne wyżywienie pszczoł tylko za okazaniem stacjom ujęcia miodu zaświadczenia o pobór cukru. Zaświadczenia te wydawane będą bartnikom przez Izby Rolnicze (urzędy hodowli zwierząt) na zasadzie spisu dokonanego w jesieni 1941 roku. Łączna ilość cukru, na którą wydane będą zaświadczenia poboru, nie może przekroczyć ram wyznaczonych dla wiosennego rozdziału cukru.

Do każdego zaświadczenia poboru cukru załączona jest deklaracja, mocą której bartnik otrzymujący cukier zobowiązuje się dostarczyć stacjom ujęcia miodu w jesieni 1 kg miodu pszczelnego za każde na wiosnę otrzymane 2 kg cukru. Ostateczna wysokość dostaw miodu na jesień 1942 r. zostanie ustalona na zasa-

Festlegung der Ablieferungsmenge im Herbst 1942 wird auf Grund der voraussichtlichen Trachtergebnisse erfolgen und die Rücklieferungsverpflichtung aus der Frühjahrsteilung von 1 kg Honig je Volk einschließen. Die Einlösung der Bezugscheine durch die Honigerfassungsstellen kann nur dann erfolgen, wenn der Bezugschein die Unterschrift des zuständigen Bienenzuchtberaters trägt.

Die Ausgabe des Zuckers für die Frühjahrsfütterung ist bis zum 30. April 1942 begrenzt. Die Honigerfassungsstellen haben Anweisung, über das Ergebnis dieser Zuckerabgabe kurzfristig Mitteilung zu erstatten, da diese Mitteilungen für die rechtzeitige Vorbereitung der Spätsommerabgabe von Bienenzucker, die möglichst Ende Juni 1942 beginnen soll, benötigt werden.

Die Bienenzuchtberater sind verpflichtet, über die von ihnen ausgestellten Bezugscheine Listen anzufertigen und die tatsächlich von den Imkern in Anspruch genommenen Zuckermengen zu kontrollieren. Diese in

Bekämpft den Schleichhandel

Anspruch genommenen Zuckermengen müssen in den Listen ebenfalls eingetragen werden. Diese Listen dienen den Honigerfassungsstellen bei der Herbstabgabe als Grundlage. Sie müssen infolgedessen spätestens Mitte Juni den Honigerfassungsstellen in Zahl und Inhalt vollständig wieder zur Verfügung stehen. Die Imker werden über diese Maßnahmen zur Ausgabe von Zucker für die Frühjahrsfütterung der Bienen durch die Landwirtschaftskammer über die Imker-Ortsvereine unterrichtet.

Voraussichtlich wird ab 1. April 1942 durch Einfuhr von Bienewachs aus dem Reichsgebiet eine laufende Ausgabe von Kunstwaben möglich sein. Die Ausgabe dieser Kunstwaben erfolgt jedoch nicht über die Honigerfassungsstellen sondern über die Imkervereine, da eine Bewertung des zurückzuliefernden Bienewachses nur durch Fachimker erfolgen kann. Die Ausgabe der Kunstwaben erfolgt in der Weise, daß bei Ablieferung von 1 kg satzfreien Wachsböden $\frac{3}{4}$ kg und bei Ablieferung von 4 kg alten Waben und Wachsabfällen 1 kg Kunstwaben aus reinem Bienewachs ohne Beimischung geliefert werden. Die Imkervereine werden verpflichtet, die Ausgabe von Kunstwaben nur gegen Rücklieferung der sich aus dem obigen Umtauschverhältnis ergebenden Wachsmengen vorzunehmen. Die Ausgabe von Kunstwaben ohne Einbehaltung von Wachs ist verboten. Die Wertunterschiede sind mit den Imkern zu verrechnen.

Trotz der Mangellage auf dem Zuckergebiet, die durch die schlechten Ernteergebnisse des Vorjahres bedingt ist, wird also den Imkern für die Überwinterung ihrer Bienen in diesem Jahr die gleiche Zuckermenge zur Verfügung gestellt wie im Vorjahr. Sie ist verständlicherweise an eine Rücklieferungspflicht für Bienenhonig gekoppelt, die aber nur in dem Rahmen festgesetzt wird, wie es auf Grund der zurzeit noch nicht zu überschenden Trachtergebnisse dieses Jahres zumutbar bleibt.

Darüber hinaus ist durch die Bienewachszuteilung in Form von Kunstwaben, wenn auch zunächst nur mit geringen Mengen, die Möglichkeit einer laufenden Verbesserung der Bienenhaltung und damit der Trachtergebnisse des einzelnen Imkers gegeben. Diese zweiseitige, wesentliche Unterstützung der ausschließlich in polnischen Händen liegenden Imkerei durch die deutschen Verwaltungsstellen müßte zu einer Stärkung des Vertrauens in die marktordnerischen Maßnahmen und zu einer Erziehung zur freiwilligen Ablieferung des wesentlichsten Imkereierzeugnisses, des Bienenhonigs, führen.

die przewidywanej wysokości zbioru miodu, w czym będą już uwzględnione zobowiązania dostawy za przydział wiosenny w wysokości 1 kg miodu od każdego roju. Stacje ujęcia miodu będą mogły honorować tylko te zaświadczenia poboru cukru, które opatrzone będą podpisem właściwego doradcy pszczelnictwa.

Wydawanie cukru na wiosenne żywienie pszczoł ograniczone jest terminem do dnia 30 kwietnia 1942 r. Stacje ujęcia miodu obowiązane są w myśl otrzymanej instrukcji złożyć w czasie jak najkrótszym sprawozdanie o wyniku rozdawnictwa cukru, dane te bowiem potrzebne są dla przygotowania zawczasu letniego przydziału cukru dla pszczoł, który powinien rozpocząć się nie później niż z końcem czerwca 1942 r.

Doradcy pszczelnictwa obowiązani są sporządzić wykazy wystawionych przez siebie za świadectw na pobór cukru oraz kontrolować ilości cukru faktycznie przez poszczególnych bartników pobrane. Ilości cukru pobierane przez poszczególnych bartników muszą również być w tych spisach wykazane. Spisy te służyć będą stacjom ujęcia miodu za podstawę dla ustalenia wysokości przydziałów jesiennych. Z tego względu muszą być one stacjom ujęcia najpóźniej do połowy czerwca całkowicie zwrócone. O treści powyższych zarządzeń, dotyczących wydawania cukru na wiosenne żywienie pszczoł, bartnicy otrzymają odpowiednie pouczenie ze strony Izb Rolniczych za pośrednictwem miejscowych związków pszczelarskich.

Przypuszczalnie od dnia 1 kwietnia 1942 r. dzięki przywózowi wosku pszczelnego z Rzeszy stanie się możliwe rozdzielanie sztucznej węzy. Wydawanie sztucznej węzy nie będzie jednak powierzone stacjom ujęcia miodu, lecz nastąpi ono przez związki pszczelarskie, gdyż tylko fachowi pszczelarze mogą należycie ocenić, jakie ilości wosku pszczelnego mogą być żądane w zamian za dostarczone sztuczne plastry. Wydawanie sztucznych plastrów odbywać się będzie na tej zasadzie, że każdy pszczelarz otrzyma $\frac{3}{4}$ kg sztucznego plastra z czystego wosku pszczelnego bez domieszki w zamian za dostarczony 1 kg wolnego od osadu podłoża woskowego wzgl. 1 kg sztucznego plastra w zamian za dostarczone 4 kg starego plastra i odpadków wosku. Związki pszczelarskie są obowiązane wydawać sztuczne plastry tylko za jednoczesnym dostarczeniem ilości wosku wynikających z wymiany w powyższym stosunku. Wydawanie sztucznych plastrów bez otrzymania wosku jest zabronione. Ewentualne różnice wartości należy wyrównać w drodze rozliczenia z bartnikami.

Zatem pomimo niedostatku zapasów cukru spowodowanym przez złe zbiory zeszłoroczne, pszczelarze otrzymają na przetrzymanie swych rojów w bieżącym roku te same ilości cukru, jakie dostali w roku ubiegłym. Rzecz jasna,

Handel pokątny utrudnia zaopatrzenie ludności w żywność

że z przydziałem cukru połączony jest obowiązek dostawy miodu pszczelnego, obowiązek ten jednak nie przekracza tych granic, do których uprawniają przewidywane, choć w obecnej chwili nie dające się jeszcze dokładnie oznaczyć wyniki tegorocznego plonu.

Przydział wosku pszczelnego w postaci sztucznych plastrów, choć utrzymany na razie w skromnych rozmiarach, stwarza możliwość stałego podnoszenia poziomu pszczelnictwa, a tym samym zwiększania plonu poszczególnych bartników. Należy się spodziewać, że ta wydatna pomoc, jakiej udzielają niemieckie władze administracyjne spożywającemu wyłącznie w polskich rękach pszczelnictwu, wzmocni zaufanie kół zainteresowanych do zarządzeń reglamentacji rynku i przyczyni się do dobrowolnego dokonywania dostaw najistotniejszego, produktu pszczelnictwa, jakim jest miód pszczelny.

Einiges über die Süßwarenherstellung Z techniki wyrobu słodczy

Von Bruno Kraft, stellv. Geschäftsführer des Hauptverbandes der Zucker- und Süßwarenwirtschaft

Unter Süßwaren im Sinne der Marktordnung versteht man Zuckerwaren aller Art, Dauerbackwaren aller Art sowie Erzeugnisse, die aus Kakaobohnen hergestellt sind. Es fällt also der technische Begriff „Süßwaren“ keineswegs zusammen mit dem Laienbegriff der „Süßigkeiten“. So sind beispielsweise Torten und Süßspeisen nach diesem Laienbegriff zu Süßigkeiten zu zählen, sie gehören aber nicht zu den Süßwaren d. h. zu denjenigen Erzeugnissen, die nach der zweiten Verordnung zur Ergänzung der Verordnung vom 23. November 1939 über die Ernährung und Landwirtschaft im GG. vom 24. 7. 40, § 3, vom Referat Süßwarenwirtschaft innerhalb der Abteilung Marktordnung der Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft bewirtschaftet werden. Der Hauptverband der Zucker- und Süßwarenwirtschaft, der in einer eigenen Abteilung Süßwarenwirtschaft auch die Süßwarenindustrie betreut, beschränkt sich deshalb ebenfalls auf die gleiche Definierung des Begriffes Süßwaren.

Vom Handwerk zur Maschinenindustrie

Wie fast alle Industriezweige aus dem Handwerk hervorgegangen sind, so hat sich auch die Süßwarenindustrie vor etwa 60 Jahren aus dem Handwerk, und zwar dem Konditorenhandwerk, herausentwickelt. Es ist dies vor allem der Entwicklung der Maschinenindustrie zu verdanken, die für jeden mit der Hand ausgeführten Arbeitsvorgang Spezialmaschinen herausbrachte und unter stetigen Verbesserungen weiter ausbaute. Vor allem in Deutschland spezialisierten sich einzelne Firmen vollkommen auf die Herstellung von Maschinen für die Süßwarenindustrie und statteten die ganze Welt damit aus. Auch die Süßwarenbetriebe des GG sind deshalb fast ausschließlich mit deutschen Maschinen versehen.

Die einzelnen Fabriken der Süßwarenbranche des Generalgouvernements zeigen natürlich einen sehr verschiedenen Stand der maschinellen Ausstattung. Von großen Fabriken mit bedeutendem Maschinenpark bis herab zu Betrieben, die noch viele Arbeitsvorgänge mit der Hand ausführen lassen.

Als die deutsche Zivilverwaltung in den besetzten polnischen Gebieten eingerichtet wurde, konnten natürlich nur jene Betriebe für die Herstellung von Süßwaren für die Dauer des Krieges herangezogen werden, die einen bestimmten technischen Stand aufwiesen. Doch auch größere Betriebe, die maschinell gut eingerichtet waren, mußten liquidiert werden; denn, wie auf allen Gebieten, befand sich eine bedeutende Anzahl von Betrieben in jüdischer Hand. Man legte in diesen jüdischen Betrieben auf die Pflege des Maschinenparkes und auf Sauberkeit im Betrieb keinen Wert. Nur bei einigen wenigen jüdischen Betrieben stand zu erwarten, daß sie in treuhänderischer deutscher Verwaltung wieder auf die Höhe zu bringen seien. Die erzielten Erfolge bestätigten die Richtigkeit dieser Erwartung.

Die Geheimnisse der Zuckerverarbeitung

Im folgenden soll nun dem Nichtfachmann ein kleiner Einblick in die Herstellungsweise der drei Gattungen von Süßwaren gegeben werden, wobei im heutigen Beitrage zunächst die Zuckerwaren behandelt werden.

Die Mehrzahl aller Zuckerwaren wird durch Auflösen, Kochen und darauffolgendes Abkühlen und Erstarren des Zuckers hergestellt. Für diesen an sich

W zakres słodczy czyli towarów cukierniczych w technicznym znaczeniu reglamentacji rynku wchodzi: wszelkiego rodzaju artykuły cukiernicze wszelkie trwałe wyroby z ciasta oraz wyroby z ziarna kakaowego. Pojęcie „słodczy“ w znaczeniu technicznym nie pokrywa się tedy zgoła ze znaczeniem potocznym, w jakim wyraz ten jest używany. Tak na przykład w potocznym znaczeniu tego słowa, torty i leguminy zaliczają się do słodczy, nie należą jednak do towarów cukierniczych w znaczeniu tych wyrobów, które w myśl § 3 drugiego rozporządzenia do rozporządzenia uzupełniającego z dnia 23 listopada 1939 r. o wyżywieniu i rolnictwie w G. G. z dnia 24. 7. 1940 r. są przedmiotem planowej gospodarki, kierowanej przez Referat gospodarki cukierniczej w Wydziale reglamentacji rynku, Wydział Główny Wyżywienia i Rolnictwa. Z tych względów także i Związek Naczelny Gospodarki cukierniczej, który przez swój Wydział gospodarki cukierniczej sprawuje również opiekę nad przemysłem cukierniczym, ogranicza się do takiejże definicji pojęcia towarów cukierniczych.

Od rzemiosła do przemysłu maszynowego

Podobnie jak wszystkie prawie gałęzie przemysłu pochodzą od rzemiosła, tak i przemysł cukierniczy rozwinął się przed około 60 laty z rzemiosła, a mianowicie z rzemiosła cukierniczego. Stało się to dzięki rozwojowi przemysłu maszynowego wogóle, który dla każdego ręcznie wykonywanego szczebla pracy wytwarzał specjalne maszyny i wśród nieustannych ulepszeń coraz bardziej je udoskonalał. Przede wszystkim zaś w Niemczech niektóre firmy wyspecjalizowały się całkowicie w fabrykacji maszyn dla przemysłu cukierniczego, które rozsyłały na cały świat. Dlatego i zakłady przemysłowo-cukiernicze w G. G. wyposażone są prawie wyłącznie w maszyny niemieckie.

Rzecz jasna, że poszczególne fabryki cukiernicze w Generalnym Gubernatorstwie stoją pod względem swego wyposażenia w maszyny na poziomie bardzo rozmaitym. Poczynając od wielkich fabryk, posiadających duży park maszyn, a kończąc na małych wytwórniach, w których cały szereg zabiegów produkcyjnych wykonywa się jeszcze ręcznie, reprezentowane są tu prawie wszystkie szczeble rozwoju.

Gdy w zajętych terytoriach polskich urządzona została niemiecka administracja cywilna, do wyrobu towarów cukierniczych można było dopuścić na czas wojny oczywiście tylko te przedsiębiorstwa, które stały na jakimś odpowiednim technicznym poziomie. Ale i niektóre większe fabryki, należycie wyposażone w urządzenia maszynowe, musiały ulec likwidacji; jak we wszystkich bowiem innych dziedzinach, tak i w tej gałęzi przemysłu cały szereg przedsiębiorstw znajdował się w posiadaniu żydów. W tych żydowskich przedsiębiorstwach nie przykładano najmniejszej wagi do dozoru i opieki nad maszynami ani do przestrzegania czystości w procesach fabrycznych. Znalazło się zaledwie kilka żydowskich przedsiębiorstw, po których można było się spodziewać, że pod niemieckim zarządem powierniczym będą mogły osiągnąć wymagany poziom. Uzyskane wyniki potwierdziły w istocie trafność tych przewidywań.

Tajemnice przeróbki cukru

W dalszym ciągu niniejszych uwag znajdzie laik sposobność do zapoznania się z metodami fabrykacji trzech głównych rodzajów słodczy; niniejszy artykuł ogranicza

einfachen Vorgang gibt es jedoch so viele fachmännische Tricks und Kniffe, daß man den Zackerwarenfachmann als wahren Zauberkünstler bezeichnen muß, wenn man die hunderterlei Formen und Gestalten betrachtet, in denen sich die Fertigware darbietet. Man kann den Kochprozeß bei verschiedenen Temperaturen unterbrechen, wodurch sich allein schon ganz verschiedenartige Erzeugnisse ergeben.

Normalerweise kristallisiert Zucker beim Erkalten. Man kann die Kristallisation des Zuckers aber durch Zusätze stören oder ganz aufheben; auch die Art des Abkühlens und die Behandlung der teilweise abgekühlten Masse gibt weitere Möglichkeiten. Endlich stehen dem Süßwarenfachmann noch Zusätze von natürlichen und künstlichen Geschmacks- und Farbstoffen zur Verfügung, um die Wirkung der Erzeugnisse verschieden zu gestalten.

Kochen und Abkühlen

In dieser Abteilung, genannt die Zuckerkocherei, ist das Wichtigste die Kochanlage. Das Kochen auf offenem Feuer in gewöhnlichen Kupferkesseln wird auch heute noch für Spezialerzeugnisse beibehalten. Für die Massenerzeugung von gefüllten oder ungefüllten Hartkaramellen verwendet man seit geraumer Zeit schon Vakuumkessel und sogenannte Kochmaschinen.

Die Weiterverarbeitung der Zuckermasse ist so vielseitig, daß sie im Rahmen einer kurzen Abhandlung nur gestreift werden kann. Bei der Herstellung von Hartkaramellen (Bonbons), gefüllt oder ungefüllt, wird die Masse auf Wärmelischen weiterbehandelt. Nach Zugabe von Farb- und Geschmacksstoffen und nach Einschlagen der Füllmasse wird ein Kegel geformt und am schmalen Ende zu einem Zuckerstrang ausgezogen, um dann durch die Maschine zu laufen, die die einzelnen Bonbons teils durch Schneiden, teils durch Stanzen voneinander abteilt. Kühlvorrichtungen beschleunigen danach das Erkalten und Erstarren. Für diesen Arbeitsvorgang gibt es sinnvoll konstruierte Maschinen, die die Handarbeit weitgehend ausschalten.

Nicht alle Bonbons werden „vom Strang“ gearbeitet, wie man diesen eben beschriebenen Vorgang nennt. Es kann die Masse auch in breitgewalzten Fladen durch die Walzmaschine geführt werden. Wieder andere Sorten werden durch Längs- und Querschnitt zu viereckigen Würfeln geschnitten, wofür auch Maschinen der verschiedensten Konstruktion vorhanden sind.

Die Herstellung der sogenannten Fondants, die teilweise mit Schokoladenüberzug versehen werden und dann den Namen Pralinen tragen, geht wieder ganz anders vor sich. Schon die Masse ist anders zusammengesetzt und gekocht. Vorher sind Kästen mit Formpuder gefüllt. In

Schützt die Federn vor Mottenfraß!

diesen Formpuder sind mit Gipsformen Vertiefungen eingedrückt. Die flüssige Zuckermasse wird in diese Vertiefungen gegossen, wo sie unter Kristallisation erkaltet. Auf ähnliche Weise werden Gummipastillen, Geleefrüchte und ähnliches hergestellt.

Dragées

Ein besonderer Zweig der Zuckerwarenherstellung ist die Dragée-Abteilung. In ihr werden jene Erzeugnisse hergestellt, die in Form von Kaffeebohnen, kleinen runden Kugeln, sogenannten Liebesperlen, und anderen Formen in der Weihnachtszeit als Lilliputartikel für den Kinderkauf laden oder zur Osterzeit in Form von Eiern verkauft werden.

In schräg gestellte runde, kupferne Kessel, die sich ständig drehen, werden gegossene kleine Fondants oder

sich na razie do pierwszego rodzaju, t. j. do towarów cukierniczych w ścisłym znaczeniu tego słowa.

Przeważna część wszystkich towarów cukierniczych powstaje przez rozpuszczenie i gotowanie cukru, a następnie przez poddanie go ochłodzeniu i skrzepnięciu. Przy tej prostej zasadniczo procedurze istnieje jednak tyle najrozmaitszych, stosowanych przez fachowców sztuczek i forteli, że zawodowy cukiernik zasługuje na nazwę prawdziwego czarownika, jeśli się zważy te setki różnych form i postaci, w jakich ostatecznie widzimy gotowe wyroby. Umożliwia to przede wszystkim sam proces gotowania, który można przerywać w rozmaitych temperaturach, co już samo przez się prowadzi do dużej różnorodności fabrykatów.

Cukier krystalizuje się normalnie podczas stygnięcia. Krystalizację cukru można jednak przez dodanie pewnych substancji bądź utrudnić, bądź całkowicie jej zapobiec; również i od sposobu ochładzania oraz od dalszego ochłodzenia się z na pół ochłodzoną masą zależy szereg nowych możliwości. Niezależnie od tego wszystkiego cukiernik rozporządza jeszcze całą skalą substancji, nadających produktom jego pracy rozmaite smaki i barwy, którymi osiąga on niezmierne bogactwo możliwości.

Gotowanie i chłodzenie

W tym dziale fabrycznym, zwanym warzelnią cukru, najważniejszą rzeczą jest urządzenie do gotowania cukru. Gotowanie na wolnym ogniu w zwyczajnych kotłach miedzianych stosowane jest jeszcze i dziś dla wyrobów pewnych specjalnych artykułów. Do masowej fabrykacji nadziewanych lub nienadziewanych twardych karmelków używane są już od pewnego czasu kotły systemu próżniowego (Vacuum) i oraz t. zw. maszyny do gotowania.

Dalsza przeróbka masy cukrowej jest tak wielostronna, że w ramach krótkiego artykułu można co najwyżej poświęcić jej ogólną wzmiankę. Przy wyrobie twardych karmelków (cukierków), nadziewanych lub nienadziewanych masę tę poddaje się dalszym zabiegom na ogrzewanych stołach. Po dodaniu substancji nadających smak i barwę i po włożeniu nadzienia, formuje się z masy tej stożek, który od strony węższego końca wyciąga się w równe pasmo; pasmo to przebiega przez odpowiednią maszynę, która przy pomocy cięcia lub sztancowania dzieli je na pojedyncze cukierki. Aparaty chłodzące przyspieszają następnie stygnięcie i skrzepnięcie. Proces ten odbywa się przy pomocy nader dowcipnie skonstruowanych maszyn, które w znacznej mierze zastępują pracę ręczną.

Nie wszystkie jednak cukierki wyrabia się w sposób „pasmowy“ wyżej opisany. Można także uformować masę cukrową w szerokie spłaszczone placki, które przeprowadza się następnie przez maszynę walcową. Inne znowu gatunki cukierków krajane są podłużnymi i poprzecznymi cięciami w czworokątne kostki, co również uskuteczniają najrozmaitszej konstrukcji maszyny.

W zupełnie inny sposób powstają t. zw. pomadki „fondants“, które powleczone warstwą czekolady przybierają nazwę „pralinek“. Już sama masa tu ma inny skład i w inny sposób się gotuje. Przede wszystkim napelnia się przygotowane formy proszkiem. W uformowanej proszku wygniata się zagłębienia przy pomocy foremek gipsowych. Do tych zagłębień wlewa się płynną masę cukrową, która stygnąc krystalizuje. Sposób ten stosuje się przy fabrykacji pastylek gumowych, galaretek owocowych i t. p.

Drażetki

Specjalną gałąź wyrobów cukierniczych stanowią t. zw. „drażetki“. Tu należą drobne cukierki mające kształt ziarnek kawy, małych okrągłych kulek itp., które sprzedawane są np. w okresie Bożego Narodzenia jako t. zw. artykuły lillipucie do sklepików dziecięcych lub na Wielkanoc w postaci jajek.

gekochte Karamellen geschüttet, dazu gewöhnlicher Zucker. Die Fondants wälzen sich nun ständig im Zucker, wodurch sich eine dünne Zuckerschicht nach der anderen um den ursprünglichen Kern aufträgt. Der letzten Schicht wird durch Hinzusatz von Farbe und Glanz ein besonders farbenprächtiges Aussehen verliehen. In dieser Abteilung werden auch Mandeln oder sonstige Kerne dragiert, d. h. mit Zuckerschichten umgeben.

Schon in der Dragee-Abteilung wird der Zucker nicht mehr durch Kochen weiterverarbeitet. Es gibt auch noch andere Erzeugnisse, die lediglich durch Vermischen des Zuckers mit anderen Zusätzen hergestellt werden, wie beispielsweise Marzipan und ähnliche Massen, oder die durch Pressen des Zuckers unter Hinzufügung von Geschmackszusätzen entstehen, wie beispielsweise Pfeffermünztabletten und anderes.

Do ukończone ustawionych, okrągłych, stale obracających się kotłów miedzianych wsypuje się małe odlane pomadki lub gotowane karmelki i do tego dodaje się zwyczajnego cukru. Pomadki taczają się w cukrze, który stopniowo cienkimi warstwami pokrywa pierwotne jądro. Ostatnia zewnętrzna warstwa otrzymuje przez dodanie odpowiednich barwników świetne kolory i blask. Tą samą metodą „drażuje” się czyli powleka warstwami cukru migdały i inne jadalne jądra.

Przy stosowaniu opisanej wyżej metody fabrykacji dalsza przróbka cukru odbywa się bez gotowania go. Nie brak jeszcze i innych artykułów cukierniczych, których wyrób polega jedynie na zmieszaniu cukru z pewnymi domieszkami, jak np. marcepan i inne podobne masy, albo na prasowaniu cukru z dodaniem substancji nadających smak: tak powstają np. tabletki miętowe i inne.

Italiens wirtschaftliche Selbstversorgung Samowystarczalność żywnościowa Włoch

Durch seine von Jahr zu Jahr verstärkten Bemühungen, die Leistungen der Landwirtschaft auf das Höchste zu steigern, hat Italien das Ziel der Selbstversorgung auf dem Gebiete der Ernährungswirtschaft fast völlig erreicht. Der in jedem Jahr ergangene Ruf zur „Getreideschlacht“ hat zu einer bedeutenden Verbesserung der Hektarerträge geführt, so daß die Weizenernte der Jahre 1927 und 1928 je 80 Mill. dz. betrug gegen nur 46 Mill. dz. im Jahre 1924. Der auf ungünstige Witterungsverhältnisse zurückzuführende Rückgang auf 71,5 Mill. dz. im Jahre 1941 hält sich in erträglichen Grenzen und der Maisertrag bleibt mit 32 Mill. dz. nur wenig hinter den Jahre 1940 zurück. Die Reisanbauflächen sind von 1930 bis 1940 von 127 000 auf 163 000 ha ausgedehnt worden. Ihr Jahresertrag von rund 9 Mill. dz. deckt nicht nur den Inlandbedarf völlig, sondern gestattet auch noch eine nicht unbedeutende Ausfuhr, die hauptsächlich nach Deutschland, der Schweiz und den Balkanländern geht. Die Roggenanbaufläche von 104 000 ha bringt jährlich rund 1,4 Mill. dz., eine Menge, die zur Selbstversorgung nahezu völlig ausreicht, ebenso wie der Jahresertrag der Gerste von rund 2,5 Mill. dz. Der Ertrag an Bohnen, Erbsen und Linsen macht eine Einfuhr dieser Hülsenfrüchte überflüssig und ermöglicht noch eine gewisse Ausfuhr.

Die Zuckerrübenenernte weist von Jahr zu Jahr steigende Ertragsziffern auf. Die Anbaufläche wurde im vergangenen Jahr zugunsten einer Ausdehnung des Hanfanbaues von 175 000 auf 165 000 ha herabgesetzt, da die italienischen Zuckerfabriken die Zuckerrübenenernte von 1940 nicht völlig verarbeiten konnten. Der Ertrag an Weintrauben und Wein war im Jahr 1940 ungewöhnlich ungünstig, hat sich aber im Jahr 1941 gebessert, so daß die stark erhöhten Weinpreise wieder herabgesetzt werden konnten. Im Obstbau, besonders im Anbau von Südfrüchten, Orangen, Zitronen, Feigen und Mandeln, befindet sich Italien in einer klimatisch begünstigten Lage. Auch der Gemüseanbau liefert gute Ergebnisse, wenn sie auch den Inlandbedarf nicht zu decken vermögen.

Im Vergleich zum Ackerbau ist die Entwicklung der italienischen Viehzucht infolge der unzureichenden Menge inländischer Futtermittel zurückgeblieben. Immerhin hat die letzte Rinderzählung im Herbst 1940 gegenüber 1939 eine Steigerung des Rinderbestandes um eine halbe Mill. Stück auf rund 8,25 Mill. Stück ergeben. Bemühungen zur Hebung des Viehbestandes sind im Gange.

Dzięki zwiększonym z roku na rok wysiłkom około podniesienia produkcji rolniczej do możliwie najwyższej wydajności, Włochy zdołały prawie całkowicie urzeczywistnić program samowystarczalności w dziedzinie gospodarki żywienia. Powtarzane rok rocznie hasło „kampanii zbożowej” doprowadziło do wybitnej poprawy średniej wydajności na hektar, tak iż np. zbiór pszenicy już w latach 1927 i 1928 przyniósł po 80 mil. kwintali w stosunku do 46 mil. q w 1924 r. Spadek produkcji w 1941 r. do 71,5 mil. q, spowodowany niepomyślną pogodą, nie przybrał rozmiarów zbytnio dotkliwych, zbiór kukurydzy zaś, wyrażający się cyfrą 32 mil. q, jest tylko nieco mniejszy od zbioru z 1940 r. Łączna powierzchnia uprawy ryżu powiększyła się od 1930 r. do 1940 r. ze 127 000 ha do 163 000 ha. Plon całoroczny osiągnął 9 mil. q i pokrywa nie tylko całe zapotrzebowanie wewnętrzne, ale pozostawia jeszcze dość sporą nadwyżkę na wywóz, idący głównie do Niemiec, Szwajcarii i krajów bałkańskich. Uprawa z yta obejmująca łączną powierzchnię 104 000 ha, przynosi rocznie okrągło 1,4 mil. q, tj. ilość pokrywającą prawie w całości wewnętrzne potrzeby kraju; toż samo da się powiedzieć o jęczmieniu, którego zbiór roczny osiągnął okrągłą cyfrę 2,5 mil. q. Zbiory fasoli, grochu i soczewicy czynią niepotrzebnym przywóz tych płodów strączkowych z zagranicy, a nawet umożliwiają jeszcze pewien wywóz.

Zbiór buraków cukrowych wykazuje cyfry z roku na rok wzrastające. Powierzchnia uprawy została w roku ubiegłym zmniejszona ze 175 000 ha na 165 000 ha na korzyść uprawy konopi, cukrownie bowiem włoskie już w 1940 r. nie były w możności przerobić całego zbioru buraków. Zbiór winogron i produkcja wina wypadły wprawdzie w 1940 r. wyjątkowo niekorzystnie, poprawiły się wszakże w 1941 r. w stopniu, który pozwolił na ponowne obniżenie silnie już zwiększających cen wina. Pod względem uprawy owoców, a w szczególności owoców południowych, pomarańczę, cytryny, fig i migdałów, Włochy cieszą się klimatem szczególnie uprzywilejowanym. Również i uprawa jarzyn daje dobre wyniki, choć nie potrafią pokryć zapotrzebowania wewnętrznego.

W porównaniu ze stanem produkcji rolniczej pozostaje we Włoszech stosunkowo w tyle rozwój chowu bydła, a to z uwagi na niewystarczającą krajową produkcję paszy. Mimo to ostatni spis bydła, przeprowadzony w jesieni 1940 r., wykazał w porównaniu z 1939 r. wzrost pogłowia bydła o pół miliona sztuk, tj. łącznie do cyfry 8,25 mil. sztuk. Wysiłki zmierzające do dalszego podniesienia stanu bydła znajdują się w toku.

Gut entwickelt ist die Milchindustrie, die sich weniger mit der Butter- als mit der Käseerzeugung befaßt. Die Eiererzeugung von jährlich etwa 3,6 Mill. dz. entspricht dem einheimischen Bedarf ungefähr und wird sich durch die gegenwärtig stattfindende Abgabe lebender bulgarischer Hühner an geeignete private Haushalte noch bessern. Alles in allem kann Italien bis auf einige noch bestehende Lücken den Ernährungsbedarf seiner Bevölkerung durch die eigene Erzeugung decken.

Dobrze rozwinięty jest przemysł mleczny, w którym wyrób serów przeważa nad produkcją masła. Produkcja jaj, dosięgająca cyfry ok. 3,6 mil. q rocznie, pokrywa w przybliżeniu zapotrzebowanie wewnętrzne i niewątpliwie podniesie się jeszcze dzięki znajdującej się obecnie w toku akcji oddawania żywych kur bulgarskich włoskiemu gospodarstwu prywatnym. Wszystko razem biorąc, można powiedzieć, że Włochy — poza niewielu istniejącymi jeszcze brakami — są już w możności pokrywać potrzeby wyżywienia swej ludności z owoców własnej produkcji.

Futerrübensamen-Zuteilung 1942

Przydział nasion buraków pastewnych w 1942 r.

Um die Versorgung der Landwirtschaft mit Futterrübensamen sicherzustellen und gleichzeitig zu vermeiden, daß Futterrübensamen in Anbetracht der unzureichenden Bedarfsdeckung in ungewünschte Kanäle gelangt, wurde mit einem Rundschreiben der Saatgutstelle folgendes angeordnet:

Bis einschließlich 15. März 1942 darf Futterrübensamen ausschließlich nur an Liegenschaftsbetriebe beliebiger Größe sowie an Privatbetriebe über 50 ha landwirtschaftlicher Nutzfläche abgegeben werden. Ob ein Privatbetrieb die Mindestgröße von 50 ha landwirtschaftliche Nutzfläche aufweist, ist durch eine diesbezügliche Befürwortung seitens des zuständigen Kreislandwirts zu belegen.

Die Kreislandwirte wurden angewiesen, sämtlichen Betrieben über 50 ha sowie Betrieben der Liegenschaftshauptverwaltung Bedarfsscheine über die einzukaufende Futterrübensamenmenge auszustellen.

Erfolgt der Verkauf von Futterrübensamen vom Züchter an eine Verrechnungs-Firma einschließlich der landwirtschaftlichen Zentralstelle mit ihren Untergliederungen sowie an den von der Saatgutstelle zugelassenen Privathandel, so ist beim Verkauf seitens der Züchter die Auflage zu machen, daß die oben angeführten Zwischenverleiher Futterrübensamen nur an die zum Kauf berechtigten Betriebe abgeben.

Züchter, V. V.-Firmen sowie Privathandel führen genaue Listen über den Verbleib unter Angabe des Empfängers und der Betriebsgröße. Nach Abschluß der Saison werden diese Listen über den Verbleib des Saatgutes gesammelt und zur Kontrolle der Saatgutstelle eingereicht.

Die Landwirtschaftliche Zentralstelle, Geschäftszentrale, Krakau, mit ihren Untergliederungen, V. V.-Firmen sowie Privathandel erhalten die von ihnen benötigten Futterrübensamenmengen auf Grund von Bezugsscheinen, die bei der Saatgutstelle anzufordern sind.

Vergeudet keine Rohstoffe!

Nahrungsgüter sind Allgemeingut!

Die Bezugscheine der Saatgutstelle sind von den Züchtern bis spätestens 15. März 1942 einzulösen.

Der Verbraucherhöchstpreis für Futterrüben inländischer Erzeugung beträgt bei Mengen ab 50 kg ausschließlich Säcke 192 Zł. je 100 kg ab Züchterstation.

Die Landwirtschaftliche Zentralstelle mit ihren Untergliederungen, V. V.-Firmen sowie Privathandel kaufen den Futterrübensamen zu einem Preise

von Zł. 170.— per 100 kg
Der Erzeugerhöchstpreis beträgt Zł. 110.— per 100 kg

W celu zabezpieczenia potrzebnych dla rolnictwa ilości nasion buraków pastewnych, a jednocześnie dla zapobieżenia, by nasiona buraków pastewnych nie były puszczone w obieg, z uwagi na niewystarczające pokrycie zapotrzebowania niepożądanymi drogami, wydane zostało w postaci okólnika następujące zarządzenie:

Do dnia 15 marca 1942 r. włącznie zbytnasion buraków pastewnych dozwolony jest jedynie i wyłącznie na rzecz zarządów nieruchomości rolniczych dowolnych rozmiarów oraz na rzecz gospodarstw prywatnych, obejmujących ponad 50 ha użytków rolnych. Dla wykazania, że dane gospodarstwo prywatne obejmuje najmniej 50 ha użytków rolnych, potrzebne jest odpowiednie zaświadczenie powiatowego Referenta Rolnego.

Powiatowi Referenci Rolni zostali jednocześnie upoważnieni do wystawiania wszystkim gospodarstwom liczącym ponad 50 ha oraz gospodarstwom podlegającym Głównemu Zarządowi Nieruchomości dowodów zapotrzebowania na zakup potrzebnych ilości nasion buraków pastewnych.

W wypadkach sprzedaży nasion buraków pastewnych, dokonywanych przez hodowców na rzecz którejkolwiek z firm hodowli rolniczej lub Centralnego Urzędu Rolniczego wraz z całą siecią podległych temuż organów albo na rzecz dopuszczonych przez Urząd Zasiewów kupców prywatnych, hodowca obowiązany jest uczynić przy sprzedaży zastrzeżenie, że nasiona buraków pastewnych mogą być przez wspomnianych wyżej pośrednich rodziców zbywane jedynie na rzecz upoważnionych do ich zakupu gospodarstw.

Hodowcom, przedsiębiorstwom hodowli rolniczej oraz kupcom prywatnym polecono prowadzenie dokładnych spisów rewanentów przy wymienieniu odbiorcy i podaniu rozmiarów gospodarstwa. Po zakończeniu sezonu powyższe spisy rewanentów należy przedłożyć Urzędowi Zasiewów do kontroli.

Centralny Urząd Rolniczy, Centrala Handlowa w Krakowie, wraz z siecią podległych jej organów oraz firmy hodowli rolniczej i kupcy prywatni otrzymują zapotrzebowane przez siebie ilości nasion buraków pastewnych na zasadzie dowodów zapotrzebowania, o których wydanie należy zwracać się do Urzędu Zasiewów. Wystawione przez Urząd Zasiewów dowody zapotrzebowania powinny być wykupione przez hodowców najpóźniej do dnia 15 marca 1942 r.

Cena maksymalna dla użytkującego za nasiona buraków pastewnych hodowli krajowej wynosi przy ilościach przewyższających 50 kg (nie licząc wagi worków) zł 192.— za 100 kg loco stacja hodowcy.

Cena zakupu nasion buraków pastewnych dla Centralnego Urzędu Rolniczego wraz z siecią podległych mu organów oraz dla firm hodowli rolniczej i dla kupców prywatnych wynosi zł 170.— za 100 kg
Maksymalna cena produkcji wynosi zł 110.— za 100 kg

Ab 15. März 1942 kann Fe.terrübensamen zu den angegebenen Preisen beliebig abgegeben werden.

Auf Grund der eingegangenen Unterlagen gelangt die Ausgabe durch folgende Züchterfirmen:

Hodowla Nasion K. Buszczyński i Syn., Warschau, Smolna 14 — Sandomiersko-Wielkopolska Hodowla Nasion A. G., Warschau, Żurawia 23 — Hodowla Nasion Udyecz, Warschau, Koszykowa 6 — Hodowla i Handel Nasion C. Ulrych, Warschau, Ceglana 11 — Hodowla Nasion Czyżowskich, Kraków, Szpitalna 36 — Towarzystwo Handlu Zbożem, Kraków, Warszawska 19 — Hodowla Nasion E. Freege, Kraków, Lubicz 36/38 — Hodowla Nasion W. Dobrzański, Budziszowice, pow. Miechów, p. Czarnocin Pincz. — Hodowla Nasion Łopuszka Wielka, p. Kańczuga k. Przeworska.

Począwszy od dnia 15 marca 1942 r. nasiona buraków pastewnych mogą być po cenach wyżej podanych dowolnie zbywane.

Zgodnie z przedstawionymi dowodami wydawanie nasion uskutecznić będą następujące firmy hodowlane: Hodowla Nasion K. Buszczyński i Syn, Warszawa, Smolna 14 — Sandomiersko-Wielkopolska Hodowla Nasion S. A., Warszawa, Żurawia 23 — Hodowla i Handel Nasion C. Ulrych, Warszawa, Ceglana 11 — Hodowla Nasion Czyżowskich, Kraków, Szpitalna 36 — Towarzystwo Handlu Zbożem, Kraków, Warszauer Str. 19 — Hodowla Nasion E. Freege, Kraków, Lubicz 36/38 — Saatzuchtwirtschaft W. Dobrzański, Budziszowice, Kreis Miechów, p. Czarnocin Pincz. — Saatzuchtwirtschaft Łopuszka Wielka, p. Kańczuga b. Przeworsk.

Steigende Paprikaausfuhr Bulgariens Wzrost wywozu papryki z Bułgarii

Die bulgarische Paprikaausfuhr, die bis zum Kriege von Jahr zu Jahr großen Schwankungen unterworfen war, hat in der letzten Zeit einen erstaunlichen Aufschwung genommen. Sie ist von nur 13 168 kg im Werte von 443 200 Lewa im Jahre 1938 auf 447 458 kg im Werte von 13 583 662 Lewa gestiegen, nachdem sie im Jahre 1937 bereits 182 218 kg im Werte von 2 419 000 Lewa erreicht hatte. In den gleichen Jahren ist die Ausfuhr frischer Paprikaschoten, die zur Gemüsebereitung dienen und wegen ihres hohen Gehaltes von Vitamin C geschätzt werden, von 345 903 kg im Werte von 2 302 780 Lewa auf 825 712 kg im Werte von 7 516 866 Lewa gestiegen (1927: 280 253 kg im Werte von 1 777 707 Lewa). Über die Ausfuhr von Paprika und Paprikaschoten in den Jahren 1940 und 1941 liegen keine statistischen Angaben vor, es ist jedoch sicher, daß sie noch beträchtlich gestiegen ist. Der größte Teil der Ausfuhr ist seit 1939 nach Deutschland gegangen, während frühere bedeutende Abnehmer wie Ägypten und Argentinien durch den Krieg fortgefallen sind.

Die Unterbindung der Zufuhr überseeischer Gewürze nach Europa durch den Krieg hat für die bulgarische Paprikaausfuhr eine außerordentliche Chance geschaffen. Der Durchschnittspreis für Paprika hat sich in der Zeit von 1935 bis 1939 mehr als verdreifacht, jedoch ist diese Steigerung weniger der allgemeinen Preiserhöhung für landwirtschaftliche Erzeugnisse als vielmehr der planmäßig erzielten bedeutenden Qualitätsverbesserung des bulgarischen Paprika zuzuschreiben. Während in früheren Jahren der Anbau und die Zubereitung des Paprika in Bulgarien nur wenigen Vorschriften unterlag, besteht heute eine strenge staatliche Kontrolle, die von dem Landwirtschaftlichen Institut ausgeübt wird, während die Einzelheiten der Ausfuhr von der Außenhandelsdirektion überwacht werden.

Das fertige Pulver wird in bestimmte Qualitätsklassen eingeteilt: extrasüßer Paprika, süßer Paprika I. Qualität, scharfer Paprika I. Qualität, scharfer Paprika II. Qualität. Für den Export wird außer den genannten Qualitäten noch eine Sonderklasse, delikatessüßer Paprika, hergestellt. Die Nachfrage nach süßem Paprika ist in den letzten Jahren bedeutend größer geworden als die nach scharfem, weshalb auch die Anbaufläche von scharfem Paprika stark zurückgegangen ist. Die mit Paprika bebaute bulgarische Bodenfläche beträgt rund 5000 ha, wovon der größte Teil (2980 ha) auf den Bezirk Plovdiv (Philippopol) entfällt.

Wywóz papryki z Bułgarii, który aż do wybuchu wojny podlegał z roku na rok dużym wahanom, rozwinął się w ostatnich latach do niebywałych rozmiarów. Doszedłszy z 13.168 kg, wartości 443 200 lew, do 182 218 kg, wartości 2 419 000 lew, w roku 1937, osiągnął on już w 1938 r. cyfrę 447 458 kg wartości 13 583 662 lew. W tychże samych latach wywóz świeżych strąków papryczanych, przyrządzanych w postaci jarzyny i cenionych ze względu na dużą zawartość witaminy C, wzrósł z 345 903 kg, wartości 2 302 780 lew, do 825 712 kg, wartości 7 516 866 lew (w 1927 r. 280 253 kg, wartości 1 777 707 lew). Co do rozmiarów, jakie osiągnął wywóz papryki i strąków papryczanych w latach 1940 i 1941, brak jeszcze danych statystycznych, pewne jest wszakże, że wykazał on dalszy jeszcze poważny wzrost. Od 1939 r. wywóz ten kieruje się w lwiej części do Niemiec, dawniejsi bowiem wielcy odbiorcy, jak Egipt i Argentyna, odpadli wskutek działań wojennych.

Odcięcie wskutek wojny przywozu zamorskich korzeni do Europy stworzyło nadzwyczaj pomyślną koniunkturę dla wywozu papryki z Bułgarii. Przeciętą ceną papryki wzrosła w czasie od 1935 r. do 1939 r. w stosunku więcej niż trzykrotnym; zwykłą tę tłumaczyć jednak należy nie tyle ogólną zwyżką cen produktów rolniczych, ile raczej planowo osiągniętą wybitną poprawą jakości bułgarskiej papryki. Podczas gdy w latach ubiegłych uprawa i przyrządzenie papryki w Bułgarii podlegało niewielu tylko przepisom, to obecnie istnieje ścisła kontrola państwowa, sprawowana przez Instytut Rolniczy, nad szczegółami zaś dotyczącymi wywozu czuwa Dyrekcja Handlu Zagranicznego.

Gotowa sproszkowana papryka dzieli się pod względem jakości na następujące odmiany: papryka specjalnie słodka, papryka słodka I klasy, papryka ostra I klasy, papryka ostra II klasy. Dla celów wywozu wyrobiona jest jeszcze specjalna odmiana, t. zw. papryka słodka wyborowa. W ostatnich latach popyt na paprykę słodką zwiększył się znacznie bardziej niż na paprykę ostrą, skutkiem czego i powierzchnia uprawy papryki ostrej znacznie się zmniejszyła. Łączna powierzchnia obszarów oddanych pod uprawę papryki w Bułgarii wynosi okrago 5000 ha, z czego największa część (2980 ha) przypada na okręg Plovdiv (Filipopol).

AGRAR-

PRZEGLĄD

RUNDSCHAU

ROLNICZY

Bedarf an Landmaschinen in Bulgarien

Der Bedarf Bulgariens an Landmaschinen hat sich durch die Gebietserweiterungen im Jahre 1941 noch erheblich vergrößert. Man schätzt ihn vorläufig auf etwa 800 000 Pflüge, 520 000 Hackmaschinen, 450 000 Eggen, 200 000 Obstspritzen, 32 000 Erntemaschinen, 28 000 Maisentkörnungsmaschinen, 10 000 Garbenbinder, 5 000 Drillmaschinen, 4 000 Getreidesortiermaschinen, 3 000 Traktoren und 2 500 Schlepper. Ein weiterer Bedarf, der sich zur Zeit noch nicht übersehen läßt, wird sich durch die geplante weitgehende Umstellung auf intensive Kulturen, den Bohnen-, Soja-, Hanf- und Flachsbaue, ergeben. Die Einfuhr erfolgt durch die Bulgarische Landwirtschafts- und Genossenschaftsbank, die den Landwirten den Ankauf der Maschinen und Geräte durch die Gewährung von Krediten erleichtert.

Ungarische Getreidewirtschaft

Wie aus Budapest berichtet wird, ist die Einführung der allgemeine Brotkarte im Interesse einer einheitlichen Versorgung des Landes von allen Bevölkerungskreisen zustimmend begrüßt worden. Die Regierung gewinnt dadurch zugleich einen leichten Überblick über die noch vorhandenen Bestände, der die Gewähr gibt, daß dieselben auch wirklich bis zur neuen Ernte durchreichen. Zur Feststellung der Mehlbestände müssen die Vorräte aus den Handelsmüllereien an Einheitsweizenbrotmehl angemeldet werden. Zur Steigerung des Maisertrages hat sich die ungarische Regierung zu einer Maissaatgutaktion entschlossen.

Die Beschaffung des Saatgutes erfolgt durch die Gesellschaft „Futura“ im Auslande. Sie soll in erster Linie im Tausch gegen Lieferungen von Futtermais durchgeführt werden.

Leistungen des deutschen Gemüsebaus

Während im Jahre 1939 in Deutschland von 28 Mill. ha landwirtschaftlich genutzter Ackerfläche nur 138 000 ha mit Gemüse bebaut waren, ist die Gemüseanbaufläche im Jahre 1941 auf 200 000 ha gestiegen. Gleichzeitig haben sich die Hektarerträge dank dem Fleiß der Gemüsebauern und Kleingärtner erheblich gesteigert. Hierdurch war es möglich, den erheblich gesteigerten Gemüse-Bedarf, der sich durch die Fleischrationierung im Kriege ergab, zu befriedigen. Bereits im ersten Kriegshalbjahr hat sich der Gemüseverbrauch auf das Dreieinhalbfache gesteigert. Hinzu kam noch, daß die Herstellung von Trockengemüse viel intensiver betrieben und im Verlaufe des Krieges um das Siebenfache gesteigert wurde. Der Mehrbedarf an Rohware, der hierdurch erforderlich wurde, betrug ungefähr das Zehn- bis Zwölffache.

Eine weitere Zunahme des Gemüseverbrauches trat nach der Kürzung der Fleischration Mitte des Jahres 1941 ein. Nach einer vorsichtigen Schätzung ist dieser Mehrverbrauch mit wöchentlich 16 000 t oder jährlich 832 000 t anzunehmen. Das ist mehr als vorher in einem Jahre aus ganz Europa an Gemüse nach Deutschland eingeführt wurde. Im Ganzen ist die deutsche Gemüseerzeugung im Jahre 1941 auf 5,6 Mill. t gesteigert worden, wovon fast ein Drittel, nämlich 1,7

Zapotrzebowanie maszyn rolniczych w Bułgarii

Zapotrzebowanie Bułgarii na maszyny rolnicze zwiększyło się znacznie po nabytkach terytorialnych uzyskanych w 1941 r. Zapotrzebowanie to oceniane jest chwilowo na około 800 000 plugów, 520 000 opielaczy, 450 000 bron, 200 000 opryskiwaczy owocowych, 32 000 żniwiarek, 28 000 łuszczarek do kukurydzy, 10 000 wiązałek, 5 000 siewników, 4 000 sortowników zbożowych, 3 000 traktorów i 2 500 ciągówek. Dalsze zapotrzebowanie w rozmiarach trudnych jeszcze dziś do przewidzenia, pociągnie za sobą na dużą skalę planowane przejście na uprawy intensywne fasoli, soi, konopi i lnu. Przywóz odbywa się za pośrednictwem Bułgarskiego Banku Spółdzielni Rolniczych, który drogą udzielania kredytów ułatwia rolnikom nabywanie maszyn i narzędzi.

Węgierska gospodarka zbożowa

Jak donoszą z Budapesztu, wprowadzenie ogólnej karty chlebowej w interesie równowierne go zapotrzebienia całego kraju spotkało się z zadowoleniem wszystkich kół ludności. Środek ten umożliwi zarazem rządowi łatwą ewidencję posiadanych każdorazem zapasów, co stworzy należytą gwarancję, że zapasy te wystarczą aż do najbliższych żniw. Celem ustalenia istniejących zapasów maki wprowadzono dla młynów handlowych obowiązek zgłaszania posiadanych zapasów pszennej maki chlebowej. W celu powiększenia plonu kukurydzy rząd węgierski postanowił zastosować specjalne środki dla polepszenia materiału siewnego. Zadanie uzyskania materiału siewnego zagranicą objęła spółka „Futura“. Zadanie to ma być rozwiązane w pierwszym rzędzie drogą wymiany w zamian za dostawę kukurydzy państwowej.

Wyniki uprawy jarzyn w Niemczech

Gdy z łącznej powierzchni użytków rolnych, wynoszącej w Niemczech 28 milionów ha, znajdowało się w 1939 r. tylko 138 000 ha pod uprawą jarzyn, to w 1941 r. łączny obszar uprawy jarzyn wynosił już 200 000 ha. Jednocześnie, dzięki pracowitości chłopskich producentów jarzyn i posiadaczy małych ogrodów, także i plon z jednostki powierzchni wykazał poważny wzrost. Wyniki te umożliwiły pokrycie znacznie zwiększonego, w następstwie zracionowanej konsumpcji mięsa, zapotrzebowania jarzyn. Już w pierwszym półroczu wojennym spożycie jarzyn powiększyło się trzy i półkrotnie. Należy dalej uwzględnić, że wzmożło się także bardzo wyrób jarzyn suszonych, który podczas wojny osiągnął siedmiokrotnie wyższą produkcję. Nadwyżka zapotrzebowania surowca potrzebnego na powyższe cele wzrosła do wysokości około dziesięcio- do dwunastokrotnej.

Dalszy jeszcze wzrost spożycia jarzyn wystąpił w połowie 1941 r. w związku z uszczupleniem racji mięsa. Spowodowana tym nadwyżką konsumpcji wyniosła według ostróżnych obliczeń około 16 000 ton tygodniowo, cz. 832 000 t rocznie. Cyfra ta przewyższa łączną ilość rocznego importu jarzyn, przywożonych dawniej do Niemiec z całej Europy. W ogólności cała produkcja jarzyn w Niemczech wzrosła w 1941 r. do 5,6 milionów

Mill. t, auf den Kleingartenbau entfällt. Die Ausdehnung der Gemüseanbaufläche betrug 45,1%, während die Anlieferung einzelner Gemüsearten um das Zweibis Fünffache stieg.

Dies sind hervorragende Leistungen des deutschen Gemüsebaus, die nicht minder hervorgehoben zu werden verdienen wie die eindrucksvollen Ergebnisse der Erzeugung von Kartoffeln, Rüben, Butter, Milch usw. Zweifellos wird auch der Aufruf zur abermaligen Ausdehnung des Anbaus und der Erzeugung von Gemüse von Erfolg begleitet sein.

Anbau von Ölfrüchten in Ungarn

Während bisher die Lenkung der landwirtschaftlichen Erzeugung in Ungarn allein durch eine entsprechende Preispolitik erfolgte, ist die Regierung jetzt dazu übergegangen, einen Zwang zum Anbau bestimmter Kulturen und zwar von Ölfrüchten auszuüben. Durch eine Verordnung des ungarischen Ackerbauministeriums wird bestimmt, daß alle Maisfelder von Landbesitzern unter 50 Katastraljoch obligatorisch mit Sonnenblumen gesäumt werden müssen. Größere Landbesitze haben 5% ihres Ackerlandes mit Sonnenblumen oder Leinsamen zu bestellen. In den zu Rizinusulturen geeigneten Gebieten müssen die Güter über 500 Joch Areal 2% des Ackerlandes mit Rizinus als Hauptkultur bestellen. In diesem Falle ermäßigt sich ihre Verpflichtung zum Anbau von Sonnenblumen und Leinsamen auf 3% des Ackerlandes. Diese Anordnungen sind getroffen worden, um rechtzeitig überschauen zu können, welche Erntemengen aus den prozentual festgesetzten Bodenflächen zur Verfügung stehen werden.

Rumäniens landwirtschaftliche Ausfuhr

Aus den jetzt vorliegenden amtlichen Ziffern der landwirtschaftlichen Ausfuhr Rumäniens im November 1941 ist hervorzuheben, daß in dem genannten Monat zum ersten Mal im Jahre 1941 wieder Weizen ausgeführt wurde, wenn es sich zunächst auch nur um die verhältnismäßig geringe Menge von 2500 t handelte. Im allgemeinen weisen die Novemberausfuhr gegenüber dem gleichen Monat des Jahres 1940 mehr oder minder große Rückgänge auf, so z. B. Mais, Hirse, Linsen, Kleie, Sojabohnen und Ölkuchen. Ganz weggefallen ist die Ausfuhr von Raps, Sonnenblumenkernen, Senfsamen, Hafer sowie von Gerste, die im Vorjahre die bedeutende Menge von 41115 t erreicht hatte.

Deutschland ist weiterhin der größte Abnehmer geblieben; im ganzen Jahr 1941 sind rund 70% der gesamten landwirtschaftlichen Ausfuhr Rumäniens nach Deutschland gegangen, je 10% wurden nach Schweden und der Schweiz geliefert, während die restlichen 10% auf die kleineren Abnehmerstaaten, besonders auf das Protektorat, Dänemark, die Slowakei und Italien entfielen.

Die Weizen- und Maisernte in Südosteuropa

Die Weizenernte in Südosteuropa ist im allgemeinen mittelgut, die Maisernte gut bis sehr gut ausgefallen. Der rumänische Weizenertrag wird auf 24,5 Mill. dz geschätzt gegen nur 10,8 Mill. dz im Jahre 1940. Hierzu kommen noch beträchtliche Mengen aus Bessarabien und Transnistrien. Die Maisernte hat den ungewöhnlich hohen Ertrag von 25 Mill. dz, während andere Schätzungen sogar von etwa 40 Mill. dz sprechen. Serbien kann von seiner reichlichen Weizenernte von 12,5 bis 13 Mill. dz noch einen erheblichen Teil zur Ausfuhr zur Verfügung stellen, ebenso von der Maisernte von 18 bis 19 Mill. dz. Das Gesamtergebnis der Getreidernte Bulgariens wird auf 20 Mill. dz geschätzt. Die Ernteerträge in Kroatien und der Slowakei reichen aller Voraussicht nach zur Selbstversorgung des Landes aus.

ton, z czego prawie trzecia część, t. j. 1,7 mil. ton przypada na uprawę w małych ogródkach. Powiększenie powierzchni uprawnej wynosiło 45,1%, podczas gdy podaż poszczególnych gatunków jarzyn wzrosła dwudokrotnie.

Tak przedstawiają się świetne wyniki uprawy jarzyn w Niemczech, które godnie stają obok wybitnych rezultatów osiągniętych w zakresie produkcji ziemniaków, buraków, masła, mleka itd. Odezwa o dalsze jeszcze rozszerzenie uprawy i powiększenie produkcji jarzyn nie pozostanie zapewne bez skutku.

Uprawa oleistych na Węgrzech

Podczas gdy dotychczas produkcja rolnicza na Węgrzech kierowana była wyłącznie przy pomocy odpowiedniej polityki cen, obecnie rząd węgierski począł stosować przymus uprawy pewnych plodów rolnych, a w szczególności roślin oleistych. Tak np. postanawia jedno z rozporządzeń węgierskiego ministra rolnictwa, że brzozi wszystkich pól kukurydzy w posiadłościach wiejskich nie przekraczających 50 morgów katastralnych muszą być obowiązkowo obsiewane słonecznikami. Co do większych majątków ziemskich obowiązuje przymus obrócenia 5% użytków rolnych pod uprawę słoneczników albo lnu. Tam gdzie możliwa jest uprawa rycynusu, wszystkie majątki o obszarze przekraczającym 500 morgów muszą uprawić 2% swych użytków rolnych rycynusem jako plonem głównym. W tym wypadku przymusowa uprawa słoneczników wzgl. lnu ogranicza się do 3% użytków rolnych. Zarządzenia te wydane zostały dla umożliwienia zavezasu należytej ewidencji zbiorów, na jakie wolno liczyć z procentowo ustalonych obszarów.

Wydóz rolniczy Rumunii

W ogłoszonych ostatnio cyfrach urzędowych, dotyczących wywozu produktów rolniczych z Rumunii w listopadzie 1941 r., uderza fakt, że jest to pierwszy miesiąc tegoż roku, w którym zdołano znowu wywieźć pewną ilość pszenicy, choć ilość ta jest na razie jeszcze stosunkowo niewielka (2500 t), poza tym wywóz poszczególnych produktów w miesiącu listopadzie, w porównaniu z tymże miesiącem roku 1940, wykazał większy lub mniejszy spadek, tak np. wywóz kukurydzy, prosa, soczewicy, otrąb, soi i makuchów. Zupełnie ustał wywóz rzepaku, ziaren słonecznikowych, nasienia gorczycy, owsa, jak również jęczmienia, którego wywóz w roku ubiegłym osiągnął był pokaźną cyfrę 41.115 ton.

Niemcy pozostały i nadal największym odbiorcą Rumunii; z całego bowiem eksportu rolniczego w 1941 r. 70% przypada na Niemcy, po 10% dostarczono Szwecji i Szwajcarii, pozostałych zaś 10% przypada na mniejszych odbiorców, w szczególności na Protektorat, Danię, Słowację i Włochy.

Zbiory pszenicy i kukurydzy w Europie pd.-wsch.

Zbiory pszenicy w Europie południowo-wschodniej wypadły na ogół średnio dobrze, zbiory zaś kukurydzy dobrze, gdzie indziej bardzo dobrze. W Rumunii zbiory pszenicy oceniany jest na 24,5 milionów q wobec zaledwie 10,8 milionów q w r. 1940. Do tego dodać jeszcze należy pokaźne zbiory uzyskane w Besarabii i w Transnistrii. Plon kukurydzy osiągnął niezwykle wysoką cyfrę 25 milionów q, a niektóre obliczenia podają cyfrę ok. 40 milionów q. Serbia może pokaźną część swego obfitego zbioru pszenicy, wynoszącego 12,5–13 milionów q przeznaczyć na wywóz, podobnie jak i część zbioru kukurydzy, który wyniósł 18–19 milionów q. Całkowity zbiór zbóż w Bułgarii oceniony jest na 20 milionów q. Zbiory uzyskane w Chorwacji i w Słowacji wystarczą wedle wszelkiego prawdopodobieństwa na zaspokojenie własnych potrzeb tych krajów.

Ungarns Zehnjahresplan

Das ungarische Abgeordnetenhaus hat einem Gesetz zur Förderung der Landwirtschaft zugestimmt, das ein auf zehn Jahre bemessenes Milliardenprogramm darstellt. Zahlreiche land- und viehwirtschaftliche Verordnungen sind in der letzten Zeit erlassen worden. Eine Bestandserhebung für Mastschweine wurde durchgeführt. Von jedem Schwein müssen nunmehr ohne Unterschied des Gewichtes 3 kg Fett — gegen bisher 2% des Lebendgewichtes — abgeliefert werden. Die Preise für Magerschweine sind endgültig geregelt worden. Ein einheitliches Brot-, Mehl- und Fettkartensystem für ganz Ungarn wurde eingeführt. Alle Getreideproduzenten und Schweinehalter der rückgegliederten südungarischen Gebiete werden erfaßt und eingetragen. Das schon in einzelnen Provinzen Ungarns bestehende Verfahren für die Ablieferung von Getreide, Mais, Fett und Speck wird nun auch in den rückgegliederten Gebieten angewendet. Auch die Mühlen, Ölpresen, Brauereien, Teigwaren- und Brotfabriken, Bäckereien usw. müssen eine Bestandsaufnahme ihrer gesamten Vorräte an Getreide, Mais, Mehl und Speck vornehmen.

Ernährungswirtschaftliche Maßnahmen Italiens

In Italien sind in jeder Gemeinde Kommissionen zur Überwachung der Getreideablieferungen und der Innehaltung der Vermahlungsvorschriften eingesetzt worden. Je Hektar mit Weizen, Roggen und Gerste bestellter Fläche wird neuerdings eine Anbauprämie von 200 Lire gezahlt. An Reiserzeuger, die den Reis an die Sammlagerstellen abgeliefert haben, werden Prämien im Gesamtbetrag von 10 Mill. Lire verteilt. Eine feste Schlachtordnung wurde neuerdings auch für Schafe aufgestellt. Alle Schafe, die nicht für den persönlichen Verbrauch des Züchters bestimmt sind, müssen abgeliefert werden. Die Zahl der abzuliefernden erwachsenen Tiere darf nicht weniger als 7% des Gesamtbestandes der Herde betragen, während die Zahl der jungen Tiere unter einem Jahr nicht weniger als 50% der Muttertiere betragen darf.

Butterpreis in Dänemark

In Dänemark wurde der Butterpreis durch ein vom Reichstag angenommenes Gesetz geregelt. Dem Erzeuger wird ein Preis gewährleistet, der ihn zur Steigerung seiner Leistung anspornt und dem Rückgang der Erzeugung im Winter entgegenwirkt. Wie der Landwirtschaftsminister erklärte, sichert die Durchführung des Gesetzes die Versorgung des Landes mit Milch und Butter in dem notwendigen Umfang.

Ausweitung der Reisanbaufläche in Griechenland

Nach dem Beispiel der Südostländer wird auch Griechenland den Reisanbau erweitern. Seit 1929 bestehen Reiskulturen in Griechenland, die sich von 878 ha im Jahre 1929 auf rund 2 500 ha 1939 vergrößert hatten. Im letzten Jahr vor dem Krieg erntete Griechenland 4,64 Mill. kg Reis. Die Anbaufläche müßte auf 20 000 ha vergrößert werden, um den gesamten Reisbedarf des Landes, rund 35 Mill. kg, zu decken. Bei einer sorgfältig ausgebauten Wasserwirtschaft ist dieses Ziel erreichbar. Nach den Angaben von Fachleuten könnten jetzt schon im Epirus 10 000 ha, auf dem Peloponnes 1 200 ha und im übrigen Griechenland 3 000 ha für Reispflanzungen verwendet werden.

Hebung der serbischen Landwirtschaft

Im Belgrader Landwirtschaftsministerium hat vor kurzem eine Konferenz stattgefunden, die sich mit der Hebung der Erzeugung der serbischen Landwirtschaft und der Aufstellung eines Anbauplanes für das kommende Frühjahr befaßte. Die Leistungen der serbischen Landwirtschaft sind in der letzten

Węgierski plan dziesięcioletni

Węgierska Izba posłów uchwaliła ustawę o popieraniu rolnictwa, która zawiera program idący w miliardowe sumy i rozłożony na dziesięć lat. Ponadto wydano w ostatnim czasie cały szereg rozporządzeń dotyczących rolnictwa i gospodarki bydłem. Przeprowadzone zostało obliczenie pogłowia świń tucznych. Wprowadzono dalej obowiązek dostarczania od każdej świni 3 kg tłuszczu bez względu na wagę zwierzęcia, w miejsce dotychczas obowiązującej ustawy 2% tłuszczu od żywej wagi. Unormowane zostały ostatecznie ceny świń nietuczonych. Wprowadzono jednolity dla całych Węgier system kart na chleb, mąkę i tłuszcz. Wszyscy producenci zboża i hodowcy świń, osiedli w przyłączonych na powrót obszarach południowo-węgierskich, podlegają ujęciu i rejestracji. Obowiązujące już w poszczególnych prowincjach Węgier postępowanie normujące obowiązkowe dostawy zboża, kukurydzy, tłuszczów i słoniny zostało wprowadzone również i w prowincjach odzyskanych. Zobowiązano wreszcie wszystkie młyny, olejarnie, browary, wytwórnie chleba i wyrobów z ciasta, piekarnie itp. do dokonania inwentaryzacji wszelkich posiadanych zapasów zboża, kukurydzy, mąki i słoniny.

Zarządzenia żywnościowe we Włoszech

We Włoszech zostały ustanowione w każdej gminie komisje dla sprawowania nadzoru nad dostawami zboża oraz nad przestrzeganiem przepisów przemiałowych. Za każdy hektar ziemi obsianej pszenicą, żytem lub jęczmieniem wypłacane są premie za uprawę w wysokości 200 lirów. Pomiędzy plantatorów ryżu, którzy wykonują obowiązek dostawy ryżu do magazynów stacyj zbiorczych, rozdzielone będą premie w łącznej sumie 10 milionów lirów. Niedawno wydane zostały przepisy dotyczące uboju owiec. Wszystkie owce, które nie są przeznaczone na zaspokojenie osobistych potrzeb hodowcy, muszą być dostarczone. Ilość sztuk dorosłych, podlegających obowiązkowi dostawy, nie może być mniejsza niż 7% całego stanu trzody, ilość zaś młodzięcy poniżej 1 roku nie może być mniejsza niż 50% ogólnej ilości matek.

Cena masła w Danii

Cena masła w Danii została unormowana w drodze ustawy, przyjętej przez parlament. Cena ta stanowi dla producentów dostateczną zachętę, aby pobudzić ich do wzmocnienia produkcji, a zarazem przeciwdziałać spadkowi produkcji w porze zimowej. Według oświadczenia ministra rolnictwa wprowadzenie tej ustawy w życie zabezpieczy należyte zaopatrzenie całego kraju w mleko i masło.

Powiększenie uprawy ryżu w Grecji

Także i Grecja, idąc za przykładem innych krajów południowo-wschodnich, przystępuje do rozszerzenia uprawy ryżu. Plantacje ryżu w Grecji istnieją od 1929 r. Obszar ich wzrósł z 878 ha w 1929 r. do okragło 25 000 ha w 1939 r. W ostatnim roku przed wojną zebrala Grecja łącznie 4,64 miliony kg ryżu. Aby pokryć pełne zapotrzebowanie ryżu, które wynosi w Grecji okragło 35 milionów kg, musiano by powiększyć uprawy ryżu powiększyć do 20 000 ha. Przy starannie rozbudowanej gospodarce wodnej cel ten mógłby być urzeczywistniony. Według danych pochodzących z fachowych źródeł można by już obecnie obrócić na plantacje ryżu: w Epirze 10 000 ha, na Peloponezie 1 200 ha, w pozostałych zaś prowincjach greckich 3 000 ha.

Dźwignięcie rolnictwa w Serbii

W ministerstwie rolnictwa w Belgradzie odbyła się niedawno konferencja w sprawie podniesienia produkcji serbskiego rolnictwa oraz ustalenia planu uprawy na najbliższą wiosnę. Wydajność serbskiego rolnic-

Zeit hinter dem Durchschnitt der landwirtschaftlichen Erzeugung im früheren Jugoslawien erheblich zurückgeblieben. So erreichte z. B. der Ertrag von Weizen in Serbien während der letzten Jahre nur 5,32 dz je ha gegen 14,23 dz im Durchschnittsertrag in ganz Jugoslawien und von Mais nur 9,62 gegen 17,28 dz.

Dieses auffallende Mißverhältnis ist nicht auf ungünstige klimatische oder Bodenverhältnisse zurückzuführen, sondern hat seinen Hauptgrund in der Rückständigkeit der serbischen Bauern, die an veralteten landwirtschaftlichen Methoden festhalten und der Hebung der Erzeugung größtenteils gleichgültig gegenüberstehen. Dieser Zustand bedeutet unter den heutigen Verhältnissen eine Gefahr für die Volksernährung, die besonders in schlechten Erntejahren verhängnisvoll werden kann. Es ist daher notwendig, daß eine völlige Reorganisation der serbischen Landwirtschaft in die Wege geleitet wird.

Nach dem Anbauplan soll nun noch in diesem Jahr folgender Mehraufbau erfolgen: Zuckerrüben 11 000 ha, Sonnenblumen 29 700 ha, Kartoffeln 45 000 ha, Bohnen 5 000 ha, Sojabohnen 5 000 ha, Luzerneklees 10 000 ha, Rotklee 7 000 ha, Gemüse etwa 35 000 ha. Auch der Maisanbau soll überall dort vergrößert werden, wo anderes Getreide nicht angebaut wird. Darüber hinaus bleibt noch das große Werk der Aufklärung und Erziehung des serbischen Bauern in Angriff zu nehmen.

Silobauten in der Türkei und in Rumänien

Die Zentralstelle für Bodenerzeugnisse in der Türkei läßt in den verschiedenen Landesteilen etwa 30 Getreidesilos mit einem Fassungsvermögen von 2000 bis 4000 t bauen. Ein Teil der Silos ist bereits fertiggestellt. In Rumänien, das bis zum Kriege nur in den großen Ausfuhrhäfen Getreidesilos für insgesamt 140 000 t verfügte, werden jetzt zur Schaffung von Lagerraum zahlreiche kleinere Silos mit einem Fassungsvermögen von 4000 bis 8000 t in den verschiedenen Landesteilen gebaut. 28 Silos von zusammen 153 000 t sind bereits fertiggestellt, mit dem Bau von weiteren 145 000 t Siloraum ist begonnen worden.

Viehwirtschaft in der Slowakei

Der Vorsitzende der Zentrale für die Viehwirtschaft in der Slowakei verpflichtete die Besitzer von mindestens 1 ha Land, ihre Viehwirtschaft so einzurichten, daß sie den Fettbedarf der eigenen Haushaltungen deckt. Außerdem sind sie verpflichtet, eine nach der Größe des Besitzes bestimmte Anzahl Schweine von mindestens 110 kg aufzuziehen und an die staatliche Gesellschaft „Sovopol“ zu verkaufen. Landwirte, die mindestens 3 ha Land bewirtschaften, müssen für jede Kuh und von jedem Hektar eine bestimmte Milchmenge abliefern.

Landwirtschaftliche Vereine Norwegens

In Norwegen ist nach einer Mitteilung des Landwirtschaftsministers ein Zusammenschluß der landwirtschaftlichen Vereine geplant. Als Sammelorganisation wird ein Bauernverband, der „Norges Bondesamband“, geschaffen, der eine rein landwirtschaftliche Fachorganisation sein soll.

Milchverteilung in Spanien

In Spanien wurde in Santander, dem wichtigsten Milchproduktionsgebiet des Landes, eine Zentralstelle für Milchverteilung ins Leben gerufen. Die Zentrale soll die Milchlieferungen für Kinder und Kränke in den Städten sicherstellen. Die Erzeuger in Santander und Asturien haben die Milch an die Zentralstelle abzuliefern.

twa spadła w ostatnim czasie znacznie poniżej średniej produkcji dawnej Jugosławii. Tak np. zebrane w Serbii plony pszenicy wynosiły w ostatnich latach zaledwie 5,32 kwintali na ha, wobec 14,23 q średniego plonu całej Jugosławii; co do kukurydzy stosunek ten wynosił 9,62 q wobec 17,28 q.

Główną przyczyną tej uderzającej dysproporcji nie są niepomysłne warunki klimatu lub gleby, lecz zacofanie serbskich chłopów, trwających uporczywie w swych przestarzałych metodach uprawy roli i objawiających po większej części zupełną obojętność wobec wszelkich wysiłków około podniesienia produkcji. Ten stan rzeczy zagraża w dzisiejszych warunkach poważnym niebezpieczeństwem sprawie wyżywienia ludności, które, szczególnie w latach nieurodzaju, może przybrać groźne rozmiary. Okazuje się stąd konieczność przystąpienia do całkowitej reorganizacji serbskiego rolnictwa.

Stosownie do planu uprawy nastąpić ma już w tym roku powiększenie powierzchni użytków rolnych o następujące obszary uprawne: 11 000 ha buraków cukrowych, 29 700 ha słoneczników, 45 000 ha ziemniaków, 5 000 ha fasoli, 5 000 ha soi, 10 000 ha lucerny, 7 000 ha czerwonej koniczyny i ok. 35 000 ha jarzyn. Również i uprawa kukurudzy ma być zwiększona wszędzie tam, gdzie nie uprawia się innych zbóż. Poza rozszerzeniem terenów uprawnych pozostaje jeszcze do rozwiązania niełatwe zadanie uświadczenia i wychowania serbskiego chłopca.

Budowa silosów w Turcji i w Rumunii

Centralny Urząd Rolniczy w Turcji polecił wykonanie, w różnych stronach kraju, budowy około 30 silosów zbożowych o pojemności 2000 do 4000 ton. Część tych silosów jest już gotowa. Także i w Rumunii, która przed wojną posiadała silosy łącznej pojemności 140 000 ton tylko w wielkich portach wywozowych, buduje się obecnie w różnych prowincjach znaczniejszą ilość mniejszych silosów o pojemności 4000 do 8000 ton, w celu zwiększenia możliwości składowych. Gotowych jest już 28 silosów o pojemności łącznej 153 000 t, budowa dalszych silosów o pojemności 145 000 t jest dopiero rozpoczęta.

Chów bydła w Słowacji

Przewodniczący Centrali dla gospodarki bydła w Słowacji włożył na posiadaczy gospodarstw przekraczających 1 ha obowiązek zorganizowania chowu bydła w ten sposób, aby mógł on pokrywać własne zapotrzebowanie tłuszczy w tych gospodarstwach. Niezależnie od tego włożono na nich również obowiązek wychowu pewnej zależnej od rozmiarów gospodarstwa ilości świń o wadze co najmniej 110 kg i zbycia ich na rzecz państwowej spółki „Sovopol“. Rolnicy, posiadający najmniej 3 ha gruntu, obowiązani są dostarczyć od każdej krowy i każdego hektara pewną określoną ilość mleka.

Norweskie stowarzyszenia rolnicze

W Norwegii planowane jest, stosownie do zapowiedzi ministra rolnictwa, zjednoczenie stowarzyszeń rolniczych w jedną organizację nadrzędną. Tę organizację zbiorową stanowić będzie Związek Chłopski „Norges Bondesamband“, który będzie miał charakter czysto fachowej organizacji rolniczej.

Rozdział mleka w Hiszpanii

W Santander, najważniejszym ośrodku produkcji mleka w Hiszpanii, utworzony został centralny urząd dla rozdziału mleka. Zadaniem tego urzędu jest zabezpieczenie dostaw mleka dla dzieci i chorych w miastach. Producenti mleka w Santander i w Asturii są obowiązani odstawić swe mleko zbiornikom centralnego urzędu.

Reisernte in Italien und Bulgarien

Die Berichte über die italienische Reisernte lauten sehr günstig. Man rechnet mit einem Ertrag von wenigstens 10 Mill. dz, also noch mehr als der Höchstertrag von etwas über 9 Mill. dz im Vorjahr. Die Anbaufläche ist um etwa 4% ausgedehnt worden. Auch die bulgarische Reisernte verspricht einen überdurchschnittlichen Ertrag, so daß der Bedarf des Landes wiederum vollkommen gedeckt und auch noch Reis ausgeführt werden kann.

Rationierungsmaßnahmen der Schweiz

In der Schweiz ist am 1. Januar 1942 die Milchrationierung in Kraft getreten. Eier werden nur noch auf Karten verkauft und zwar werden monatlich 3 Eier je Erwachsenen und 1½-Ei je Kind zugeteilt. Der Bezug, Verkauf und Genuß von Fleisch und Fleischwaren in Gaststätten und Haushalten ist außer am Mittwoch und Freitag nunmehr auch am Montag verboten. Das Kontingent der Schweineschlachtungen beträgt nur noch 35% gegen den Durchschnitt Ende des Jahres 1940. Das Kontingent für Hartweizen zur Teigwarenbereitung wurde von ½ der Vorkriegsmengen auf ⅓ herabgesetzt.

Reisanbau in Rumänien

Da die Ergebnisse des Reisanbaus in Rumänien im vergangenen Jahre sehr gut waren, soll der Reisanbau in diesem Jahre besonders gefördert werden. Besonders günstige Anbaugelände sind das Banat, die walachische Tiefebene und die Dobrudscha. In Ciogaria und Tigania sollen Musterfarmen für Reisanbau errichtet werden. An den Ufern der Jalonitza sollen Musterreisfelder in der Größe von 2 bis 150 ha angelegt werden. Durch Deichanlagen in verschiedenen Teilen des Landes werden die für die Reiskultur notwendigen künstlichen Überschwemmungen ausprobiert. Den Bauern, die zum ersten Mal Reis anbauen wollen, werden hierfür kostenlos Pläne sowie gegen spätere Verrechnung auch Saatgut zur Verfügung gestellt.

Frankreichs Agrarpläne in Nordafrika

In einer in Vichy abgehaltenen Konferenz der französischen Regierung über den wirtschaftlichen Ausbau der nordafrikanischen Kolonien wurden auch die Agrarpläne für Marokko, Tunis und Algier besprochen. Diese Gebiete haben für die Versorgung des französischen Mutterlandes eine erhöhte Bedeutung erlangt, da Frankreich von seiner Überseeimport abgesehen allein nicht ernähren kann. Infolgedessen wendet die französische Regierung den Plänen für den Ausbau der nordafrikanischen Landwirtschaft besondere Aufmerksamkeit zu.

Für die Versorgung Frankreichs ist besonders der Obst- und Gemüsebau in Algier von Bedeutung. Bereits im vergangenen Jahr wurde die Gemüsezucht von 18 000 auf 40 000 ha ausgedehnt. Es ist sogar eine Vergrößerung der Gemüseanbaufläche auf 350 000 ha geplant, was durch ein im Ausbau befindliches großzügiges Bewässerungssystem erreicht werden soll. Auch die Getreideproduktion der nordafrikanischen Kolonien soll erhöht werden.

Der Mangel an Treibstoff macht sich auch in der nordafrikanischen Landwirtschaft geltend. Zur Beschaffung eines Ersatzes sind daher vor kurzem in allen drei nordafrikanischen Kolonien Erweiterungen des Anbaues von Ölpflanzen vorgenommen worden, deren Öl, wie Versuche ergeben haben, einen brauchbaren Ersatz darstellt. Die Fettproduktion Nordafrikas war bisher nur gering, so daß eine nennenswerte Ausfuhr nach dem Mutterlande nicht erfolgen konnte. Die französische Regierung sucht daher durch Subventionen einen stärkeren

Zbiory ryżu we Włoszech i w Bułgarii

Wiadomości o zbiorze ryżu we Włoszech brzmią bardzo pomyślnie. Obliczają tam, że plon całkowity wyniesie 10 mil. q, zatem jeszcze więcej, niż najwyższy zbiór, jaki miał miejsce w r. zeszłym (nieco ponad 9 milionów q). Obszar uprawy ryżu zwiększył się mniej więcej o 4%. Również i zbiór ryżu w Bułgarii zapowiada wynik ponad przeciętny, tak iż po całkowitym pokryciu zapotrzebowania krajowego pozostanie jeszcze nadwyżka ryżu na wywóz.

Szwajcaria racjonuje środki żywności

Z dniem 1 stycznia 1942 r. wszedł w Szwajcarii w życie system racjonowania mleka. Jaja sprzedawane są już tylko na karty, a w szczególności wydaje się miesięcznie po 3 sztuki dla osób dorosłych i po 1½ sztuki dla dzieci. Zakaz zakupu, sprzedaży oraz spożycia mięsa i wyrobów masarskich w restauracjach i gospodarstwach domowych, obowiązujący dotąd w środy i piątki, rozciągnięto obecnie również na poniedziałki. Kontyngent uboju nierogacizny wynosi zaledwie 35% w stosunku do przecięcia z końca roku 1940. Kontyngent twardej pszenicy do wyrobu artykułów z ciasta, który przed wojną wynosił ⅓ część rocznie, obniżono obecnie na ⅓ część.

Uprawa ryżu w Rumunii

Z uwagi na to, że uprawa ryżu w Rumunii przyniosła w roku ubiegłym bardzo dobre wyniki, istnieje zamiar dolożenia w tym roku szczególnych starań w celu wzmoczenia uprawy ryżu. Szczególnie pomyślnie warunki dla tej uprawy posiadają Banat, nizina wołoska i Dobrudsza. W miejscowościach Ciogaria i Tigania mają powstać wzorowe farmy dla uprawy ryżu. Nad brzegami Jalonicy mają być dalej założone wzorowe pola ryżowe wielkości 2 ha do 150 ha. Za pomocą sypania grobli w różnych częściach kraju przedsięwzięte są próby badawcze nad sztucznymi zalewaniami, niezbędnymi dla plantacji ryżu. Chłopom, którzy chcą się zająć po raz pierwszy uprawą ryżu, dostarczą się bezpłatnie potrzebnych planów oraz materiału siewnego, płatnego w drodze późniejszego rozliczenia.

Francuskie plany rolnicze w północnej Afryce

Na konferencji odbytej przez rząd francuski w Vichy w sprawie gospodarczej rozbudowy północno-afrykańskich kolonii omawiane były również plany rolnicze dotyczące Marokka, Tunisu i Algieru. Kraje te posiadają obecnie daleko większe znaczenie dla sprawy zaopatrzenia w żywność swej francuskiej metropolii z uwagi na to, że wszelki przywóz z krajów zamorskich jest dziś dla Francji zamknięty, z samego zaś plonu swej własnej ziemi Francja żywić się nie może. Z tych względów rząd francuski poświęca szczególną uwagę planom dotyczącym rozbudowy rolnictwa w Afryce północnej.

Szczególnie dużą wagę posiada dla zaopatrzenia Francji w potrzebną jej żywność uprawa owoców i jarzyn w Algierze. Obszar uprawy jarzyn został powiększony już w ubiegłym roku z 18 000 ha na 40 000 ha. Planuje się nawet zwiększenie tego obszaru do 350 000 ha, co ma być osiągnięte przy pomocy znajdującego się już w toku budowy, na szeroką skalę zakrojonego, systemu irygacyjnego. Również i produkcja zbóż kolonii północno-afrykańskich ma być zwiększona.

Brak materiałów pędnych daje się odczuwać także rolnictwu Afryki północnej. Celem uzyskania odpowiedniej namiastki przedsięwzięto niedawno we wszystkich trzech północno-afrykańskich koloniach rozszerzenie uprawy roślin oleistych, których olej stanowi, jak wykazały doświadczenia, zdatną do użytku namiastkę środków pędnych. Afryka północna posiadała dotychczas tak niewielką produkcję tłuszczów, że o jakimś pokaźniejszym wywozie od kraju macierzystego nie mogło być do-

Anreiz zur Erzeugung von Fetten zu geben. Ein gewisser Erfolg ist nicht ausgeblieben, indem sich die Erzeugung von Pflanzenfetten bereits erheblich gesteigert hat.

Rumäniens Viehwirtschaft

Infolge eines andauernden Rückganges der Viehproduktion in der Zeit nach dem Weltkriege trat Rumänien mit einem stark geschwächten Viehbestand in das Jahr 1939 ein, das den Ausbruch des jetzigen Krieges mit sich bringen sollte. Die Mobilmachung führte sofort zu einer beträchtlichen Steigerung des Fleischverbrauches, während die Anlieferungen von Schlachtvieh bereits gegen Ende des Jahres fühlbar nachließen, was zu empfindlichen Preissteigerungen führte. Von der Regierung angewandte kleine Mittel zur Einschränkung des Verbrauches hatten keinen nennenswerten Erfolg.

Um wieder zu einer Erhöhung des Viehbestandes zu gelangen, sah sich das neue Regime des Marschalls Antonescu zu einschneidenden Maßnahmen gezwungen, die namentlich in einer außerordentlich starken Einschränkung der Schlachtungen und in der völligen Einstellung der Ausfuhr von lebendem Vieh bestanden. Es durfte schließlich nur an einem einzigen Tag in der Woche mit Fleisch und Fleischwaren gehandelt werden und auch an diesem einen Tage wurde die Nachfrage infolge der Einschränkung der Schlachtungen nur zu einem Teil befriedigt. Diese scharfen Maßnahmen führten zu einer wesentlichen Erhöhung des Viehbestandes, so daß die Regierung Mitte Dezember v. J. die Vorschriften über die Beschränkung der Schlachtungen weitgehend mildern konnte und die Fleischversorgung der Zivilbevölkerung heute wieder befriedigend ist.

Die Zahl der Rinder war Ende 1941 gegenüber 1940 um 198 891 Stück oder 7,52% auf 2 841 638 Stück gestiegen, diejenige der Schafe um 5 422 Stück oder 0,69% auf 7 861 582 Stück. Bei Schweinen bestand mit 1 655 241 Stück gegenüber 1940 noch ein Minus von 50 212 Stück oder 2,95%. Dagegen war eine starke Vermehrung des Geflügelbestandes um 2 525 484 Stück oder 12,02% auf 23 281 274 Stück zu verzeichnen.

In Bessarabien und in der Bukowina hat die bolschewistische Herrschaft zu einem schweren Rückgang des Viehbestandes geführt, der in Bessarabien bei Pferden auf rund 37%, bei Rindern auf etwa 12%, bei Schafen auf fast 29% berechnet wird, während sich bei Schweinen eine Zunahme von etwa 16% ergeben hatte. Die vorläufigen Zahlen über den derzeitigen Stand ergeben in Bessarabien 286 660 Stück Pferde, 446 269 Stück Rinder, 325 410 Schweine und 1 285 343 Stück Schafe und in der Bukowina 41 810 Stück Pferde, 125 878 Stück Rinder, 74 689 Stück Schweine und 135 902 Stück Schafe. In den neuen Ostprovinzen Rumäniens sind anscheinlich Viehbestände übernommen worden, über die jedoch noch keine ziffernmäßigen Angaben vorliegen.

Sojabohnenanbau in Serbien

Zur Förderung des Anbaues von Sojabohnen in Serbien wurde in Belgrad eine neue Gesellschaft unter der Bezeichnung „Uljorod“ gegründet, die in dem Landesteile Maeva 10 000 Katastraljoch mit Sojabohnen bebauen will. Die Aktien der „Uljorod“ befinden sich sämtlich in den Händen der Belgrader Gesellschaft „Uljarica“, die bereits im früheren Jugoslawien tätig war und sich schon seit längerer Zeit mit der Förderung des Anbaues von Sojabohnen sowie von Sonnenblumen befaßte. Um die verstärkte Sojabohnenkultur in äußerst intensiver Weise durchzuführen, sollen größere Mengen Kunstdünger aus Deutschland eingeführt werden, auch sind landwirtschaftliche Maschinen in Deutschland bestellt worden, die vor allem in der Maeva eingesetzt werden sollen.

tät mowy. Rząd francuski stara się obecnie za pomocą przyznawania subwencji stworzyć silniejszą zachętę do produkcji tłuszczów. Usiłowania te odniosły już pewien skutek, produkcja bowiem tłuszczów roślinnych znacznie się już podniosła.

Gospodarka bydłem w Rumunii

Długotrwałemu spadkowi produkcji bydła, który dotknął gospodarkę rumuńską w latach następujących po wojnie światowej, należy przypisać, że rok 1939, rok wybuchu obecnej wojny, zastał w Rumunii znacznie zmniejszony stan pogłowia bydła. Natychmiastowym skutkiem zarządzanej wówczas mobilizacji był silny wzrost spożycia mięsa, podczas gdy podaż bydła rzeźnego już pod koniec tegoż roku wyraźnie się zmniejszyła, co pociągnęło za sobą dotkliwie wyższe c.e.n. Zastosowane przez rząd półśrodki, zmierzające do ograniczenia spożycia, nie przyniosły uwagi godnych wyników.

W tym położeniu rząd marszałka Antonescu uznał za konieczne wydać radykalne zarządzenia dla osiągnięcia ponownego wzrostu pogłowia bydła, a w szczególności zarządzenia nadzwyczaj daleko idących ograniczeń uboju oraz całkowitego zamknięcia wywozu żywego bydła. Ponadto sprzedaż mięsa i wyrobów rzeźniczych została ograniczona do jednego dnia w tygodniu, ale i w tym dniu zapotrzebowanie mogło być, z uwagi na ograniczenie uboju, tylko częściowo pokrywane. Dzięki tak ostrym zarządzeniom zdołano doprowadzić znów do znacznego powiększenia pogłowia bydła, tak iż rząd uznał za możliwe już od połowy grudnia r. ub. znacznie złagodzić przepisy o ograniczeniu uboju i dziś zaopatrywanie ludności cywilnej w mięso odbywa się już znowu w zadowalających rozmiarach.

Pogłowie bydła rogatego wzrosło z końcem 1941 r. w stosunku do roku 1940 o 198 891 sztuk, t. j. o 7,52%, do ogólnej ilości 2 841 638 sztuk, pogłowie zaś owiec o 5 422 sztuk czyli o 0,69% do ogólnej liczby 7 861 582 sztuk. Ilość nierogacizny wynosiła 1 655 241 sztuk, co w stosunku do 1940 r. przedstawiało jeszcze ubytek 50 212 sztuk, czyli 2,95%. Natomiast silny wzrost wykazał ogólny stan drobiu, który zwiększył się o 2 525 484 sztuk, t. j. o 12,02% do ogólnej ilości 23 281 274 sztuk.

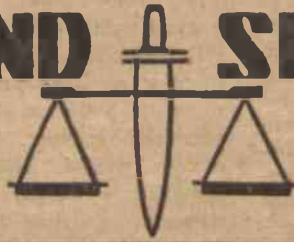
W Besarabii i na Bukowinie rządy bolszewickie przyniosły bardzo silny spadek pogłowia zwierząt, który w Besarabii obliczony jest jak następuje: okrągło 37% ubytku koni, około 12% ubytku bydła i prawie 29% ubytku owiec, a tylko pogłowie nierogacizny wykazało przyrost około 16%. Prowizoryczne obliczenia obecnego stanu pogłowia zwierząt w Besarabii wykazały: 286 660 sztuk koni, 446 269 sztuk bydła, 325 410 sztuk nierogacizny i 1 285 343 sztuk owiec, na Bukowinie zaś: 41 810 sztuk koni, 125 878 sztuk bydła, 74 689 sztuk nierogacizny i 135 902 sztuk owiec. Wraz z nowo przyłączonymi prowincjami wschodnimi Rumunii zyskała dalsze pokaźne ilości bydła, co do których brak jeszcze dziś bliższych cyfrowych danych.

Uprawa soi w Serbii

W celu poparcia uprawy soi w Serbii powstała w Belgradzie nowa spółka pod nazwą „Uljorod“, która wzięła sobie jako zadanie zaprowadzenie uprawy soi w prowincji Maeva, na przestrzeni 10 000 morgów katastralnych.

Wszystkie akcje spółki „Uljorod“ znajdują się w posiadaniu belgradzkiej spółki „Uljarica“, która rozwijała już działalność w dawnej Jugosławii i trudniła się już od dłuższego czasu popieraniem uprawy soi i słoneczników. Dla przeprowadzenia programu zwiększenia uprawy soi w sposób jak najintensywniejszy, istnieje zamiar sprowadzenia z Niemiec większych ilości sztucznych nawozów; zamówiono również w Niemczech maszyny rolnicze, które mają być użyte w pierwszym rzędzie w prowincji Maeva.

STEUER UND SPRAWY PRAWNE RECHT I PODATKOWE

Wasserberechtigungen und Wassermühlen

Für die Ausübung von Wasserberechtigungen und Stilllegung von Wassermühlenanlagen im Generalgouvernement haben eine grundsätzliche rechtliche Bedeutung:

- I. Das Gesetz vom 19. 9. 1922 in der Fassung der Verfügung vom 13. 4. 1928 (VBIGG. R. P. Nr. 62 Pos. 574) mit den ergänzenden Verfügungen.
- II. Die Verordnung über die Ernährung und Landwirtschaft im G. G. vom 23. 11. 1939 (VBIGG. P. S. 63).
- III. Die erste Durchführungsvorschrift zur Verordnung vom 23. 11. 1939 über die Ernährung und Landwirtschaft im G. G. vom 15. 1. 1940 (VBIGG. P. II S. 9).

Gemäß Art. 252 des Gesetzes vom 19. 9. 1922 blieben die am Tage des Inkrafttretens des Gesetzes, das ist am 27. 11. 1922 bestehenden Wasserberechtigungen, insbesondere auch zur Stauung des Wassers bestehen, wenn sie sich auf einen besonderen Rechtstitel (z. B. Genehmigung) gründeten und bis zum 26. 11. 1927 zur Eintragung in das Wasserrechtsregister angemeldet waren. Nach diesem Termin bedurfte die Ausübung derartiger Berechtigungen, soweit sie nicht rechtzeitig angemeldet und anerkannt waren, einer Genehmigung (Konzession) der zuständigen Verwaltungsbehörden.

Nach dem Gesetz vom 19. 9. 1922 darf eine Berechtigung, welche einmal rechtskräftig festgestellt und auch zeitlich nicht beschränkt ist, grundsätzlich nicht zurückgenommen werden.

Sie kann nur in Ausnahmefällen gegen Entschädigung aufgehoben werden. Die Berechtigung zum Stauen des Wassers kann z. B. gegen Entschädigung entzogen werden, wenn sie schädlich ist und das Gemeinwohl gefährdet (Art. 63). Auch mit Rücksicht auf die überwiegenden Vorteile der Landwirtschaft oder Schifffahrt kann sie gegen Entschädigung zurückgenommen oder beschränkt werden (Art. 127).

Eine Zurücknahme ohne Entschädigung ist nur zulässig in den Fällen des Art. 64:

- a) wenn die Genehmigung auf Grund falscher Beweismittel erlangt wurde,
- b) das Unternehmen ganz oder teilweise in die Hände von Ausländern übergeht,
- c) der Unternehmer seine Rechte nicht ausübt oder die Einrichtungen vernichtet,
- d) die Genehmigung für den Unternehmer gegenstandslos wird,
- e) der Unternehmer trotz mehrmaliger Mahnung seinen Verpflichtungen nicht nachkommt oder den Betrieb nicht in Gang bringt.

Diese Rechtslage hat bezüglich der Wassermühlenanlagen seit dem 1. 12. 1939 eine grundsätzliche Änderung erfahren. Seit dieser Zeit unterliegen die Wassermühlen als ernährungswirtschaftliche Betriebe — nach der Verordnung vom 23. 11. 1939 über die Ernährung und Landwirtschaft — der Aufsicht und den Weisungen des Leiters der Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft

Uprawnienia wodne i młyny wodne

Dla wykonywania uprawnień wodnych i unieruchomienia młynów wodnych w Generalnym Gubernatorstwie mają zasadnicze prawne znaczenie:

- I. Ustawa z dnia 19. 9. 1922 w brzmieniu Rozporządzenia z 13. 4. 1928 (Dz. Ust. Rzp. P. nr. 62 poz. 574) z uzupełniającymi rozporządzeniami administracyjnymi.
- II. Rozporządzenie w przedmiocie Wyżywienia i Rolnictwa w Gen. Gub. z dnia 23. 11. 1939 (Dz. Rozp. G. G. str. 63).
- III. Pierwszy Przepis Wykonawczy do Rozp. z dnia 23. 11. 1939 w przedm. Wyżywienia i Rolnictwa w Gen. Gub. z dnia 15. 1. 1940 (Dz. Rozp. G. G. str. 9).

Po myśli Art. 252 ustawy z dnia 19. 9. 1922 pozostały w mocy uprawnienia wodne, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy, to jest w dniu 27. 11. 1922, w szczególności uprawnienia do spieczętowania wody, jeżeli opierały się na szczególnym tytule prawnym (np. zezwoleniu) i zostały do dnia 26. 11. 1927 zgłoszone celem wpisu do rejestru wodnego. Po tym terminie wymagały wykonywania tego rodzaju uprawnień, o ile nie były one na czas zgłoszone i uznane, zezwolenia (koncesji) właściwych władz administracyjnych. Według ustawy z dnia 19. 9. 1922 uprawnienie prawomocnie ustalone i również czasowo nie ograniczone, zasadniczo cofnięte być nie może. W wyjątkowych wypadkach tylko może za odszkodowaniem ulec zniesieniu. Uprawnienie do piętrzenia wody np. może być za odszkodowaniem zniesione, jeżeli jest szkodliwe i zagraża dobru ogólnemu (Art. 63). Również ze względu na przeważające korzyści rolnictwa lub żeglugi można je za odszkodowaniem cofnąć lub ograniczyć (Art. 127). Cofnięcie bez odszkodowania jest dopuszczalne tylko w wypadkach wyliczonych w Art. 64:

- a) jeżeli zezwolenie uzyskano na podstawie nieprawdźliwych dowodów,
- b) przedsiębiorstwo całkowicie lub częściowo przechodzi w ręce cudzoziemców,
- c) przedsiębiorca nie wykonuje swych praw lub niszczy urządzenia,
- d) zezwolenie stanie się dla przedsiębiorcy bezprzedmiotowe,
- e) przedsiębiorca mimo kilkakrotnego upomnienia nie wypełnia swych zobowiązań lub przedsiębiorstwa nie uruchomia.

Powyższy stan prawny doznał odnośnie do młynów wodnych — od dnia 1. 12. 1939 począwszy — zasadniczej zmiany. Od tego czasu podlegają młyny wodne jako przedsiębiorstwa należące do gospodarki żywienia — w myśl Rozp. z dnia 23. 11. 1939 w przedmiocie żywienia i rolnictwa — nadzorowi i zleceniom Kierownika Oddziału Wyżywienia i Rolnictwa w Urzędzie Generalnego Gubernatorstwa. Pierwszy Przepis wykonawczy do tegoż roz-

in der Regierung des Generalgouvernements. Die erste Durchführungsvorschrift zu dieser Verordnung ermächtigt den Leiter der Abteilung Ernährung und Landwirtschaft „die genannten Betriebe vorübergehend oder dauernd stillzulegen, wenn eine wirtschaftliche Notwendigkeit für die Fortführung des Betriebes nicht mehr besteht“ (§ 3). Auf Ersatz von Schäden, die sich bei Anwendung dieser Durchführungsvorschrift ergeben, besteht kein Rechtsanspruch (§ 5). Diese Durchführungsvorschrift — vom 15. 1. 1940 — ist am 23. 1. 1940 in Kraft getreten.

Durch eine auf Grund der erwähnten Verordnungen vom 23. 11. 1939 bzw. 15. 1. 1940 vorgenommene Schließung eines Wassermühlenbetriebes wird die Wasserberechtigung des Unternehmers zwar weitgehend eingeschränkt, jedoch nicht aufgehoben. Der Berechtigte kann von seiner Berechtigung auch nach evtl. Schließung der Wassermühle zu anderen geeigneten Zwecken Gebrauch machen und erforderlichenfalls eine dementsprechende Änderung der Konzessionsbedingungen beantragen.

porządzenia upoważnia Kierownika Oddziału Wyżywienia i Rolnictwa do „unieruchomienia wymienionych przedsiębiorstw na czas przejściowy lub na stałe, jeżeli nie istnieje gospodarza konieczność do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa“. (§ 3). Nie ma roszczenia prawnego o zwrot szkód, któreby wynikły przy stosowaniu tegoż przepisu wykonawczego (§ 5). Powyższy przepis wykonawczy — z dnia 15. 1. 1940 — wszedł w życie w dniu 23. 1. 1940.

Zamknięcie młyna wodnego, dokonane na podstawie powyższych Rozporządzeń z dnia 23. 11. 1939 wzgl. 15. 1. 1940, ogranicza w wysokiej mierze uprawnienia wodne przedsiębiorcy, jednakże ich nie znosi. Uprawniony może i po zamknięciu młyna wodnego korzystać z swego uprawnienia dla innych celów, które się do tego nadają, i może w razie potrzeby wnieść o odpowiednią zmianę warunków koncesyjnych.

§ ANORDNUNGEN u. VERORDNUNGEN ROZPORZĄDZENIA i ZARZĄDZENIA

Preise für Sauerkraut

Auf Grund des § 1 Abs. 2 der Verordnung über die Preisbildung im Generalgouvernement (Preisbildungsverordnung) vom 12. 4. 1940 (VBIGG. I S. 131) wurde im Einvernehmen mit der Regierung des Generalgouvernements (Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft) folgende Preisregelung für Sauerkraut des Einschnitts 1941 getroffen:

Abgabepreise ab Herstellungsbetrieb

Die Abgabepreise sämtlicher Herstellungsbetriebe im gesamten Generalgouvernement werden von dem zuständigen Amt für Preisüberwachung im Einvernehmen mit der Abt. Ernährung und Landwirtschaft im Amt des Distrikts auf Grund der vorgelegten Kalkulationen geregelt. Hierbei ist eine Ausbeute von 50% (200 kg Frischkraut = 100 kg Fertigware) zugrunde zu legen.

Auslieferungen durch die Verarbeitungsbetriebe dürfen grundsätzlich nur in Leihgefäßen erfolgen. Abnutzungsgebühren und Pfand für diese sind ebenfalls von dem zuständigen Amt für Preisüberwachung im Einvernehmen mit der zuständigen Abt. Ernährung und Landwirtschaft im Amt des Distrikts festzusetzen. Sie können dem festgesetzten Abgabepreis ab Herstellungsbetrieb angehängt werden. Die Kosten hierfür sind gesondert auf der Rechnung zu vermerken. Bei Rückgabe der Gefäße im ordentlichen und sauberen Zustande sind die aufgerechneten Pfandbeträge in voller Höhe zurückzuerstatten.

Verdienstspannenregelung

Großverteiler dürfen eine Handelsspanne von Zl. 9,— je 100 kg Sauerkraut sowie die entstandenen Kosten für Fracht, Rollgeld und Abnutzungsgebühr für die Leihgefäße berechnen. Der ebenfalls weiter zu berechnende Pfandbetrag für die Fässer hat gesondert auf der Rechnung zu erscheinen. Großverteiler, die Sauerkraut in der gleichen Handelsstufe weitergeben, sind verpflichtet, sich

Ceny kiszonej kapusty

Na zasadzie § 1 ust. 2 rozporządzenia o kształtowaniu cen w Generalnym Gubernatorstwie (rozporządzenie o kształtowaniu cen) z dnia 12. IV. 1940 r. (Dz. Rozp. GG. I. str. 131) ustalone zostały w porozumieniu z Rządem Generalnego Gubernatorstwa (Wydział Główny Wyżywienia i Rolnictwa) następujące normy, dotyczące cen kiszonej kapusty ze zbioru 1941 r.:

Ceny sprzedażne loco wytwórnia

Ceny sprzedażne kiszonej kapusty dla wszystkich wytwórni na obszarze całego Generalnego Gubernatorstwa podlegają normowaniu przez właściwy Urząd Kontroli Cen w porozumieniu z Wydziałem Wyżywienia i Rolnictwa w Urzędzie Okręgu na zasadzie przedstawionych kalkulacji. Jako podstawę kalkulacji przyjąć należy wydatki o 50% wagi (200 kg świeżej kapusty = 100 kg produktu gotowego).

Kiszona kapusta może być wydawana przez przedsiębiorstwa przerabiające zasadniczo tylko w naczyniach wypożyczonych. Wysokość opłat za zużycie naczyń oraz zastawów za nie ustala również właściwy Urząd Kontroli Cen w porozumieniu z właściwym Wydziałem Wyżywienia i Rolnictwa w Urzędzie Okręgu. Opłaty te mogą być doliczone do ustalonych cen sprzedażnych loco wytwórnia. Koszty te należy jednak uwidocznić oddzielnie w rachunku. Przy zwrocie naczyń w porządnym i czystym stanie kwoty wpłacone z tytułu zastawu podlegają zwrotowi w całkowitej wysokości.

Unormowanie rozpiętości zysku

Rozdzielcy hurtowi mogą uwzględnić w cenie zysk handlowy w wysokości zł. 9,— za 100 kg kiszonej kapusty oraz rzeczywiście poniesione koszty frachtu, opłat przewozowych i opłat za zużycie wypożyczonych naczyń. Kwoty policzone tytułem zastawu za wypożyczone beczki muszą być w rachunku oddzielnie wykazane. Rozdzielcy hurtowi, zbywający kiszoną kapustę rozdziałcom tego samego szczebla handlowego, obowiązani są podzielić się za

mit ihren Abnehmern in die Handelsspanne zu teilen und dies ebenfalls in der Rechnung zu vermerken.

Kleinverteiler dürfen eine Handelsspanne von Zl. 0,30 je 1 kg Sauerkraut und die entstandenen Kosten für Fracht, Rollgeld und Abnutzungsgebühr für die Leihgefäße berechnen. Bei Rücklieferung sauberer, unbeschädigter, leerer Fässer sind die dem Kleinverteiler übertragenen Pfandbeträge für die Leihgefäße zurückzuerstatten.

Durch die Festsetzung der Verdienstspannen sind Schwund und Verderb in jeder Höhe abgegolten.

Vollzugsbestimmungen

Die Belieferung brutto für netto ist unzulässig.

Verstöße gegen die angeführten Bestimmungen werden gemäß § 6 der Preisbildungsverordnung vom 12. 4. 1940 (VBlGG. I S. 131) bestraft.

Die Preisregelung tritt mit Wirkung vom 26. Januar 1942 in Kraft. Bis zu diesem Zeitpunkt getroffene Sonderregelungen, die den vorstehend angeführten Bestimmungen entgegenstehen, sind hiermit aufgehoben.

Die bei dem Amt für Preisüberwachung vorzulegenden Kalkulationen sind unverzüglich vorher mit der zuständigen Abteilung Ernährung und Landwirtschaft durchzusprechen. Die Kalkulationen werden von dieser nach Prüfung zur Vorlage gebracht.

Zucker für die Bienenfütterung 1942

Nach einer neulich von der Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft, Abteilung Marktordnung erlassenen Anweisung werden in Generalgouvernement einschließlich Distrikt Galizien im Jahre 1942 wiederum insgesamt 7 kg Zucker für die Fütterung der Bienen zur Verfügung gestellt. Davon entfallen auf die Frühjahrsausgabe 2 kg und auf die Spätsommerzuteilung 5 kg je Volk. Bei der Spätsommerzuteilung werden im Distrikt Lublin wegen früherer überhöhter Zuteilungen nur $3\frac{1}{2}$ kg je Volk ausgegeben. Außerdem werden die aus der Verteilung 1941 noch zur Verfügung stehenden Zuckerbestände für die Zuteilung 1942 mitverwendet.

Unter Berücksichtigung der Zählung der Bienenvölker im Dezember 1941 ergibt sich damit für die einzelnen Distrikte nachstehende Zuteilung:

Distrikt	Anzahl der Völker	Zuteilungssatz kg	Frühjahr kg	Zuteilungssatz kg	Herbst kg
Krakau	120 000	2	240 000	5	600 000
abz. Bestand 1941			200 000		
abz. Einfuhr			40 000		
Lublin	160 000	2	320 000	3,5	560 000
abz. Bestand			50 000		
			270 000		
Radom	70 000	2	140 000	5	350 000
abz. Bestand			230 000		90 000
Überschuß			90 000		260 000
Warschau	40 000	2	80 000	5	200 000
abz. Bestand			36 000		
abz. Einfuhr			4 000		
			40 000		
Galizien	250 000	2	500 000	5	1 250 000
abz. Bestand			250 000		
			250 000		
Gesamtzuteilung:			560 000		2 870 000
Frühjahrszuteilung			560 000 kg		
Herbstzuteilung			2 870 000 "		
Reserve			70 000 "		
Insgesamt:			3 500 000 kg		

swymi odbiorcami zyskiem w wyżej ustalonej rozpiętości i podział ten wykazać również w rachunku.

Rozdzielcy detaliczni mogą doliczyć zysk handlowy w wysokości zł. 0,30 za 1 kg kiszzonej kapusty oraz rzeczywiście poniesione koszty frachtu, opłat przewozowych i opłat za zużycie wypożyczonych naczyń. Przy zwrocie próżnych beczek w czystym i nieuszkodzonym stanie rozdziałca detaliczny obowiązany jest zwrócić kwotę wpłaconą mu tytułem zastawu za wypożyczone naczynia.

W ustalonej jak wyżej rozpiętości zysku mieszczą się straty z powodu zaniku i psucia się towaru bez względu na ich wysokość.

Postanowienia wykonawcze

Dostawy brutto za netto są niedopuszczalne.

Wykroczenia przeciwko przytoczonym wyżej postanowieniom podlegają karze w myśl § 6 rozporządzenia o kształtowaniu cen z dnia 12. 4. 1940 r. (Dz. Rozp. GG. I. str. 131).

Postanowienia o unormowaniu cen wchodzi w życie z mocą obowiązującą od dn. 26 stycznia 1942 r. Wszelkie ustalone przed tymże dniem normy specjalne tracą moc prawną, o ile sprzeciwiają się wyżej przytoczonym postanowieniom.

Kalkulacje, przed przedłożeniem ich Urzędowi Kontroli Cen, należy u przednio omówić z właściwym Wydziałem Wyżywienia i Rolnictwa. Kalkulacje te, po zbadaniu ich, przedstawiane będą przez tenże Wydział do decyzji.

Przydział cukru dla pszczół w r. 1942

Stosownie do wydanej ostatnio instrukcji Wydziału reglamentacji rynku w Wydziale Głównym Wyżywienia i Rolnictwa nastąpi w Generalnym Gubernatorstwie włącznie z Okręgiem Galicji przydział cukru na karmienie pszczół w roku 1942 w ilości 7 kg od roju. Z ilości tej przypadają 2 kg od roju na przydział wiosenny i 5 kg na późny przydział letni. Jedynie w Okręgu Lubelskim z uwagi na wydane już poprzednio podwyższone ilości, przydział letni wyniesie tylko $3\frac{1}{2}$ kg od roju. Poza tym przydziały na rok 1942 powiększone będą jeszcze o zapasy cukru, które pozostały do dyspozycji z przydziałów 1941 r.

Opierając się na spisach rojów pszczelich, dokonanych w grudniu 1941 r., ustalić można wysokość przydziałów cukru dla poszczególnych Okręgów jak następuje:

Okręg	Ilość rojów	Stawka przydziału kg	na wiosnę kg	Stawka przydziału kg	jesieni w kg
Kraków	120 000	2	240 000	5	600 000
po potr. zapasu z 1941 r.			200 000		
po potr. przywozu			40 000		
Lublin	160 000	2	320 000	3,5	560 000
po potr. zapasu			50 000		
			270 000		
Radom	70 000	2	140 000	5	350 000
po potr. zapasu			230 000		90 000
nadwyżka			90 000		260 000
Warszawa	40 000	2	80 000	5	200 000
po potr. zapasu			36 000		
po potr. przywozu			4 000		
			40 000		
Galicja	250 000	2	500 000	5	1 250 000
po potr. zapasu			250 000		
			250 000		
Łączna suma przydziałów			560 000		2 870 000
Przydział wiosenny			560 000 kg		
Przydział jesienny			2 870 000 kg		
Rezerwa			70 000 kg		
Razem			3 500 000 kg		

Die bei den Distrikten Krakau und Warschau abgesetzten Mengen für Einfuhr werden gesondert zugeteilt und nicht aus der freigegebenen Gesamtmenge von 3 500 000 kg gedeckt.

Die abgesetzte Bestandsmenge für den Distrikt Galizien soll unter Berücksichtigung der bereits laufenden Zuteilung zur Verfügung stehen und braucht infolgedessen nicht freigegeben zu werden.

Die Landwirtschaftliche Zentralstelle, Geschäftszentrale, Krakau, hat Anweisung, die für die Frühjahrsfütterung freigegebenen 560 000 kg sofort bei der Zuckerbank zur kurzfristigen Vorladung zu disponieren. Die Verladungen erfolgen an:

Distrikt Lublin

Kreisgenossenschaft Biala Podlaska . . .	10 000 kg
Kreisgenossenschaft Bilgoraj	20 000 "
Imker-Genossenschaft Lublin, Hipoteczna 3	240 000 "
	<u>270 000 kg</u>

Distrikt Warschau

Distriktstelle Warschau	40 000 kg
-----------------------------------	-----------

Distrikt Galizien

Landwirtschaftskammer Galizien, Lemberg, Blumenstraße 8, Verladeanschrift: Haupt- güterbahnhof	250 000 kg
	<u>560 000 kg</u>

Die Zuteilungen der Einfuhrmengen erfolgen an die Distriktstelle Krakau bzw. an die Distriktstelle Warschau der Landwirtschaftlichen Zentralstelle. Die Abteilungen Ernährung und Landwirtschaft in den Ämtern der Distrikte haben die Verteilung der Bestände und der obengenannten Lieferungen an die Honigerfassungsstellen unter Berücksichtigung der im Aufkaufgebiet der Erfassungsstellen gezahlten Bienenvölker vorzunehmen.

Die Ausgabe dieses Bienenzuckers erfolgt in den Distrikten über die zugelassenen Honigerfassungsstellen. Die Distrikte haben den Landwirtschaftskammern diese Honigerfassungsstellen umgehend mit genauer Anschrift bekanntzugeben. Die Landwirtschaftskammern geben den Honigerfassungsstellen auf Grund dieser Listen die Namen der in dem Gebiet der Honigerfassungsstellen eingesetzten Bienenzuchtberater bekannt, damit diese sich wegen der Ausgabe der Zuckerbezugscheine (s. unten) miteinander in Verbindung setzen können. Die Landwirtschaftskammern teilen ferner den Distrikten die Anzahl der Bienenvölker im Aufkaufgebiet jeder Honigerfassungsstelle nach dem Ergebnis der Zählung im Dezember 1941 mit.

Die Imker können den Zucker für die Frühjahrsfütterung der Bienen nur unter Vorlage eines Bezugscheines von den Honigerfassungsstellen erwerben. Die Ausgabe dieser Bezugscheine an die Imker erfolgt durch die Landwirtschaftskammer (Tierzuchtämter) auf Grund des Ergebnisses der Zählung im Herbst 1941. Die Gesamtzucker Menge der ausgestellten Bezugscheine muß sich im Rahmen der obigen Gesamtfrühjahrsausgabe halten.

Die Bezugscheine sind mit einer Verpflichtungserklärung verbunden, mit der der zuckerempfangende Imker sich verpflichtet, für jede im Frühjahr erhaltenen 2 kg Zucker im Herbst 1 kg Bienenhonig an die Honigerfassungsstelle abzuliefern. Die Festlegung der Ablieferungsmenge im Herbst 1942 wird auf Grund der voraussichtlichen Trachtergebnisse erfolgen und die Rücklieferungsverpflichtung aus der Frühjahrszuteilung von 1 kg Honig je Volk einschließen.

Die Einlösung der Bezugscheine durch die Honigerfassungsstellen kann nur dann erfolgen, wenn der Bezugschein die Unterschrift des zuständigen Bienenzuchtberaters trägt.

Die Bienenzuchtberater sind verpflichtet, über die von ihnen ausgestellten Bezugscheine Listen anzufertigen

Ilości wykazane w Okręgach Krakowskim i Warszawskim jako potrącone na przywóz nie będą pokryte z przeznaczonej do rozdziału ogólnej ilości 3 500 000 kg, lecz przydzielane będą oddzielnie.

Ilość wykazana jako zapas w Okręgu Galicji ma pozostać, z uwzględnieniem bieżącego przydziału, do dyspozycji i może ulec potrąceniu od ogólnej przeznaczonej na powyższy cel ilości cukru.

Centralny Urząd Rolniczy, Centrala Handlowa w Krakowie otrzymała polecenie, aby zapas cukru łączny 560 000 kg, zwolniony na cele wiosennego podkarmiania pszczoł, został w Banku Cukrownictwa niezwłocznie zadysonowany do krótkoterminowego załadowania. Załadowania częściowe nastąpią w niżej wykazanych miejscach i ilościach:

Okręg Lublin

Spółdzielnia powiatowa w Białej Podlaskiej	10 000 kg
Spółdzielnia powiatowa w Bilgoraju	20 000 kg
Spółdzielnia pszczelarska w Lublinie, ul. Hipoteczna 3	240 000 kg
	<u>270 000 kg</u>

Okręg Warszawa

Biuro Okręgowe C. U. R. w Warszawie	40 000 kg
---	-----------

Okręg Galicja

Izba Rolnicza Galicji we Lwowie, Blumenstr. 8 Adres załadowania: Główny dworzec towarowy	250 000 kg
	<u>560 000 kg</u>

Przydziały ilości uzyskanych z przywozu dokonane będą na rzecz Biura Okręgowego Centralnego Urzędu Rolniczego w Krakowie wzgl. Biura Okręgowego tegoż Urzędu w Warszawie. Wydziały Wyżywienia i Rolnictwa w Szefostwach Okręgów mają dokonać rozdziału zapasów oraz wspomnianych wyżej dostaw na rzecz zbiornic miodu, z uwzględnieniem ustalonych podług spisów ilości rojów pszczelich, znajdujących się w rejonach skupu poszczególnych zbiornic miodu.

Cukier przeznaczony dla pszczoł będzie wydawany w poszczególnych Okręgach za pośrednictwem upoważnionych zbiornic miodu. Urzędy Okręgowe podadzą niezwłocznie wykazy zbiornic miodu wraz z dokładnymi adresami tychże do wiadomości Izb Rolniczych. Izby Rolnicze ze swej strony podadzą zbiornicom miodu na zasadzie otrzymanych wykazów nazwiska inspektorów pszczelarstwa, ustanowionych w rejonach poszczególnych zbiornic, aby umożliwić tymże wzajemne porozumienie się w sprawie wydawania kart przydziału cukru. Izby Rolnicze podadzą nadto Szefostwom Okręgów ilość rojów pszczelich, znajdujących się w rejonach skupu poszczególnych zbiornic miodu, stosownie do wyników spisu dokonanego w grudniu 1941 r.

Pszczelarze mogą nabywać cukier dla wiosennego podkarmiania pszczoł w zbiornicach miodu nie inaczej jak za okazaniem karty przydziału cukru. Karty te będą wydawane pszczelarzom za pośrednictwem Izb Rolniczych (stacje ochrony zwierząt) na zasadzie danych ustalonych spisem w jesieni 1941 r. Ogólna ilość cukru, na jaką wystawione będą karty przydziału, nie może przekraczać ram przewidzianych dla całkowitego przydziału wiosennego.

Treść karty przydziału zawiera deklarację, mocą której każdy pszczelarz otrzymany cukier zobowiązuje się dostarczyć zbiornicy miodu w jesieni 1 kg miodu pszczelego wzamian za każde otrzymane na wiosnę 2 kg cukru. Wysokość dostaw przewidzianych na jesień 1942 r. będzie ostatecznie ustalona na zasadzie przewidywanej wysokości zbioru, z uwzględnieniem obowiązku dostawy 1 kg miodu od każdego roju wzamian za wiosenny przydział cukru. Przez zbiornice miodu będą honorowane tylko te karty przydziału cukru,

und die tatsächlich von den Imkern in Anspruch genommenen Zuckermengen zu kontrollieren. Diese in Anspruch genommenen Zuckermengen müssen in den Listen ebenfalls eingetragen werden. Diese Listen dienen den Honigerfassungsstellen bei der Herbstausgabe als Grundlage.

Die Imker werden über diese Maßnahmen zur Ausgabe von Zucker für die Frühjahrsfütterung der Bienen durch die Landwirtschaftskammern über die Imker-Ortsvereine unterrichtet. Die Kreislandwirte sind durch Übersendung der Anweisung ebenfalls unterrichtet. Die Ämter der

Schützt die Nahrungsmittel vor Verderb!

Kreishauptleute, Abt. Ernährung und Landwirtschaft (Kreislandwirte) werden angewiesen, in keiner anderen Weise über die für diesen Zweck freigegebenen Zuckermengen bzw. über die am 30. 4. 1942 verbleibenden Zuckerbestände zu verfügen.

Ab 1. 4. 1942 ist voraussichtlich durch Einfuhr von Bienenwachs aus dem Reichsgebiet die Möglichkeit einer laufenden Ausgabe von Kunstwaben gegeben. Die Ausgabe dieser Kunstwaben erfolgt jedoch nicht über die Honigerfassungsstellen sondern über die Imkervereine, da eine Bewertung des zurückzuliefernden Bienenwachses nur durch Fachimker erfolgen kann. Das Umtauschverhältnis ist bereits in der Anweisung vom 1. 7. 1941 dahin festgelegt worden, daß bei Ablieferung von 1 kg satzreifen Wachshöden $\frac{3}{4}$ kg und bei Lieferung von 4 kg alten Waben und Wachsabfällen 1 kg Kunstwaben aus reinem Bienenwachs ohne Beimischung geliefert werden. Die Imkervereine werden verpflichtet, die Ausgabe der Kunstwaben nur gegen Rücklieferung der sich aus dem obigen Umtauschverhältnis ergebenden Wachsmengen vorzunehmen. Die Ausgabe von Kunstwaben ohne Einbehaltung von Wachs ist verboten.

Die Wertunterschiede sind mit den Imkern zu verrechnen.

Andienungspflicht bei Getreide

Nach § 2, Abs. 3 der Anordnung über die Getreide- und Futtermittelwirtschaft im Wirtschaftsjahr 41/42 vom 17. Juli 41 ist jeder zugelassene Betrieb, der Getreide, Hülsenfrüchte und Ölfrüchte vom Erzeuger erwirbt, nach Maßgabe der Anordnung vom 5. 8. 40 (VBI GG I S. 425) verpflichtet, die beim Erzeuger aufgekauften Erzeugnisse an die Landwirtschaftliche Zentralstelle anzudienen. Es ist dabei selbstverständlich, daß auch Handelsmühlen, die Brot- oder Futtergetreide vom Erzeuger erwerben, die Andienung vornehmen müssen.

Eine Handelsmühle, die Roggen oder Weizen vom Erzeuger erwirbt und dieses Brotgetreide in der eigenen Mühle zu vermahlen beabsichtigt, hat diese erworbenen Mengen wie folgt an die Landwirtschaftliche Zentralstelle Geschäftszentrale Krakau, Hans Dürerstr. 32 anzudienen:

Vom Erzeuger erworben dz
zum Preise von Zł. je 100 kg
Ich beabsichtige, diese Mengen in meiner Mühle, Zulassungs-Nr. zu Mehl zu verarbeiten
und bitte um Freistellung.

Die daraus anfallenden Erzeugnisse werden Ihnen erneut angedient.

Dasselbe trifft entsprechend für Futtergetreide zu, auch wenn das Futtergetreide an Verbraucher verkauft werden soll.

które zaopatrzone będą w podpis właściwego instruktora pszczelarstwa.

Termin wydawania cukru na wiosenne karmienie pszczół upływa z dniem 30 kwietnia 1942 r.

Instruktorzy pszczelarstwa są obowiązani prowadzić wykazy wystawianych przez siebie kart przydziału cukru oraz kontrolować ilości cukru zapotrzebowane rzeczywiście przez pszczelarzy. Zapotrzebowane ilości cukru muszą być uwidocznione w wykazach. Wykazy te służyć będą zbiornicom miodu za podstawę przy jesiennym rozdziale cukru.

O powyższych zarządzeniach dotyczących wydawania cukru na cele wiosennego podkarmiania pszczół pszczelarze otrzymają odpowiednie pouczenie od Izby Rolniczych za pośrednictwem miejscowych związków pszczelarskich. Również i powiatowi Referenci rolni otrzymają egzemplarz instrukcji do wiadomości. Starostwa Powiatowe, Wydziały Wyżywienia i Rolnictwa (powiatowi referenci rolni) otrzymują jednocześnie polecenie nie rozporządzać w żaden inny sposób zapasami cukru zwolnionymi dla wyżej oznaczonych celów względnie tymi zapasami, które pozostaną w dniu 30. 4. 1942.

Począwszy od dnia 1. 4. 1942 okaże się przypuszczalnie dzięki przywózowi wosku pszczołowego z Rzeszy, możliwość stałego wydawania sztucznej węzy. Sztuczna węza nie będzie wydawana przez zbiornice miodu, lecz przez związki pszczelarskie, gdyż tylko fachowi pszczelarze są w możności ocenić jakość zwracanego wzamian za tę węgę wosku pszczołowego. Stosunek wymiany został już ustalony Instrukcją z dn. 1. 7. 1941 r. w ten sposób, że każdy pszczelarz otrzyma wzamian za dostawę 1 kg wolnego od osadu podłoża woskowego $\frac{3}{4}$ kg, za dostawę zaś 4 kg starych plastrów oraz odpadków wosku 1 kg sztucznej węzy z czystego wosku pszczołowego bez domieszki. Związki pszczelarskie są obowiązane wydawać sztuczna węgę nie inaczej jak za jednoczesnym zwrotem ilości wosku, wynikających z powyższego stosunku wymiany. Wydawanie sztucznej węzy bez zatrzymanie odpowiedniej ilości wosku jest zabronione. Ewentualne różnice wartości winny być wyrównane w drodze rozrachunku z pszczelarzami.

Zaofiarowanie zboża

Na zasadzie § 2 ust. 3 zarządzenia o gospodarce zbożem i paszami w roku gospodarczym 1941/42 z dnia 17 lipca 41 r. każde upoważnione do handlu zbożem przedsiębiorstwo, które nabywa zboże oraz płody strączkowe i oleiste wprost od wytwórców, obowiązane jest stosownie do zarządzenia z dn. 5. 8. 40 (Dz. Rozp. GG II, str. 425) zaofiarowywać produkty nabyte od wytwórców Centralnemu Urzędowi Rolniczemu do zakupu. Rozumie się samo przez się, że także i młyny handlowe, nabywające od producentów zboża chlebowe lub pastewne, muszą skutecznie podobne zaofiarowanie nabytych produktów.

Młyn handlowy, który nabył od producenta żyto lub pszenicę i zamierza przemleć powyższe zboża chlebowe w własnym przedsiębiorstwie, obowiązany jest zaofiarować nabyte ilości

Centralnemu Urzędowi Rolniczemu, Centrala Handlowa w Krakowie, ul. Mikołajska 32 w następującej formie:

Nabyto u wytwórcy q
po cenie zł. za 100 kg

Zamierzam powyższe ilości przemleć na mąkę w swoim młynie, numer upoważnienia i proszę niniejszym o wyrażenie zgodę na powyższe.

Otrzymane z tego produktu przemiału zostaną Panom ponownie zaofiarowane.

To samo odnosi się w analogiczny sposób do bób pastewnych, również i wtedy, gdy zboża te mają być sprzedane konsumentowi

Soweit eine Handlungsmühle Brotgetreide vom Erzeuger einkauft, um es nach Freigabe durch die Landwirtschaftliche Zentralstelle im eigenen Betrieb zu verarbeiten, ist sie verpflichtet, folgende Ausgleichsabgaben an die Landwirtschaftliche Zentralstelle zu entrichten:

a) Roggen:		
in der Zeit vom 15. 7.—30. 9.	Zl. 1.—	
„ 1. 10.—31. 1.	„ 2.—	
„ 1. 2.—28. 2.	„ 3.—	
„ 1. 3.—15. 7.	„ 4.—	
b) Weizen:		
	„ 5.—	

c) Für Futtergerste und Futterhafer sind im Wirtschaftsjahr 41/42 keine Ausgleichsabgaben vorgesehen.

Der Verkauf der Futtergetreidemengen darf nur nach erfolgter Freigabe durch die Landwirtschaftliche Zentralstelle und nach den Weisungen der Abteilungen Ernährung und Landwirtschaft in den Ämtern der Distrikte stattfinden.

Von der Gesamthandlungsabgabe bei Futtergetreide in Höhe von Zl. 2.—/100 kg hat die Mühle lediglich die Freigabebühr an die Landwirtschaftliche Zentralstelle zu entrichten. Soweit nach der Freigabe der Landwirtschaftlichen Zentralstelle und der Anweisung der Abteilung Ernährung und Landwirtschaft im Amt des Distrikts die Handlungsmühle Futtergetreide an Verbraucher abgibt, hat sie Anspruch auf die volle Handlungsabgabe.

Die Ausgabe der Futtermittel erfolgt genau wie bei Mehl, auf Bezugschein, die vom Amt für Ernährung und Landwirtschaft beim Kreishauptmann ausgestellt werden.

Verstöße gegen die Andienungspflicht werden nach den Strafbestimmungen, die auch für die Getreidemarktordnung gelten, geahndet.

Schonzeit und Mindestmaße für Fische

Es besteht Veranlassung auf nachstehende Bestimmungen nochmals hinzuweisen. Nach der Verordnung des Ackerbauministers vom 27. 10. 1932 über Fisch- und Krebschutz (G. Bl. R. P. Nr. 105 ex 1932 Pos. 874), erlassen auf Grund des Fischereigesetzes vom 7. 3. 1932 sind die Mindestmaße für Fische im Generalgouvernement folgende:

Fisch- und Krebsart:	Mindestmaße in cm:
Stör	100
Große Maräne, Huchen, Sterlet, Güld	40
Zander, Aal, Lachs, Meerforelle	35
Hecht, Äsche	28
Blei, Barbe, Bachforelle, Saibling	25
Nase, Aland, Döbel, Zärthe	20
Maräne, Schleie	18
Plötze, Rotfeder	15
Galizischer Sumpfkrebs	10
Edelkrebse	9

Die Schonzeiten sind folgende:

Fisch- und Krebsart:	Schonzeit von — bis
Stör	das ganze Jahr
Lachs und Meerforelle	1. 10. — 31. 12.
Bachforelle, Saibling	15. 10. — 15. 12.
Sterlet, große Maräne, kleine Maräne	15. 10. — 31. 12.
Galizischer Sumpfkrebs u. Edelkrebs (Männchen)	15. 10. — 15. 3.
Galizischer Sumpfkrebs u. Edelkrebs (Weibchen)	15. 10. — 31. 7.
Äsche, Huchen	15. 3. — 15. 5.

Die Kontrolle über das Einhalten dieser Vorschriften wird durch die Polizeibehörde durchgeführt, die auch die vorgeschriebenen Strafen laut Fischereigesetz verhängt.

Młyn handlowy, nabywający od producenta zboże chlebowe w celu dokonania przemiału we własnym przedsiębiorstwie po uzyskaniu zgody Centralnego Urzędu Rolniczego, obowiązany jest uiszczyć do kasy Centralnego Urzędu Rolniczego następujące opłaty wyrównawcze:

a) żyto:		
w czasie od 15. 7. do 30. 9.		
„ 1. 10. „ 31. 1.	„ 2.—	
„ 1. 2. „ 28. 2.	„ 3.—	
„ 1. 3. „ 15. 7.	„ 4.—	
b) pszenica:		
	„ 5.—	

c) na jęczmień pastewny i owies pastewny nie są przewidziane na rok gospodarczy 1941/42 żadne opłaty wyrównawcze.

Sprzedaż zbóż pastewnych dozwolona jest jedynie po wyrażeniu zgody na to przez Centralny Urząd Rolniczy oraz w sposób zgodny ze wskazówkami, udzielanymi przez Wydział Wyżywienia i Rolnictwa poszczególnych Urzędów Okręgowych.

Z ogólnej rozpiętości zysku, wynoszącej dla zbóż pastewnych zł. 2.— za 100 kg, młyny obowiązane są uiszczać do kasy Centralnego Urzędu Rolniczego jedynie opłatę za zwolnienie. O ile zboże pastewne, na zasadzie zwolnienia udzielonego przez Centralny Urząd Rolniczy i zgodnie ze wskazówkami Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa właściwego Urzędu Okręgowego, zbywane jest wprost konsumentom, młyn handlowy ma prawo do pełnej rozpiętości zysku.

Wydawanie pasz odbywa się, podobnie jak wydawanie mąki, na zasadzie kart poboru, wystawianych przez Urzędy Wyżywienia i Rolnictwa przy Starostwach.

Wykroczenia przeciwko obowiązkowi zaofiarowania będą ścigane na zasadzie odnośnych przepisów karnych, obowiązujących również w zakresie reglamentacji rynku zbożowego.

Wymiary i okresy ochronne ryb

Przypominamy raz jeszcze o mocy obowiązującej przytoczonych niżej przepisów. Na mocy rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 27. 10. 1932 r. o ochronie ryb i raków (Dz. Ust. R. P. Nr. 105 ex 1932 poz. 874), wydanego na podstawie ustawy o rybołówstwie z dnia 7. 3. 1932 r., obowiązują w Generalnym Gubernatorstwie następujące wymiary ochrony ryb:

Gatunki ryb i raków:	Wymiary ochronne w cm:
jesiotr	100
czeczuga, głowacica, sieja, wyrozub	40
sandacz, węgorz, łosoś, troć	35
szczupak, lipień	28
leszcz, brzana, pstrąg strumieniowy, pstrąg źródłany	25
świnka, jaź, kleń, cyrta	20
sielawa, lin	18
plotka, wzdrega	15
rak długoszczypecy	10
rak szlachetny	9

Okresy ochrony są następujące:

Gatunki ryb i raków:	Okres ochrony od — do
jesiotr	przez cały rok
łosoś i troć	1. 10. — 31. 12.
pstrąg strumieniowy, pstrąg źródłany	15. 10. — 15. 12.
sieja, czeczuga, sielawa	15. 10. — 31. 12.
rak długoszczypecy i rak szlachetny (samce)	15. 10. — 15. 3.
rak długoszczypecy i rak szlachetny (samice)	15. 10. — 31. 7.
lipień, głowacica	15. 3. — 15. 5.

Nadzór nad przestrzeganiem powyższych przepisów sprawują władze policyjne, które są również upoważnione do wymierzenia kar przewidzianych w ustawie o rybołówstwie.

Säcke

aus Papier und besonders aus Papiergeweben sind heute zu einer solchen Vollkommenheit entwickelt, daß sie jeder nur denkbaren Beanspruchung genügen. Für Getreide, Kartoffeln, für Schütt-Produkte aller Art: Säcke aus Papier und Papiergewebe von der Landwirtschaftlichen Genossenschaft oder einer Distriktsstelle der

LANDWIRTSCHAFTLICHEN ZENTRALSTELLE

Worki

z papieru, a szczególnie z włókien papierowych, doprowadzono dzisiaj do takiej doskonałości, że odpowiadają wszystkim wymaganiom. Worki z papieru i z włókien papierowych na zboże, ziemniaki, produkty sypkie wszelkiego rodzaju otrzymać można w Spółdzielni Gospodarczej lub w Powiatowych Oddziałach

LANDWIRTSCHAFTLICHE ZENTRALSTELLE
we wszystkich Dystryktach.

WALTER ALBERT

„Die Ernährungswirtschaft im Generalgouvernement“

In der Vortragsreihe der Volksbildungsstätte Krakau sprach am 28. November 1941 **Landwirtschaftsrat Albert**, Leiter des Hauptarbeitsgebietes Agrarpolitik im Arbeitsbereich Generalgouvernement der NSDAP, und stellv. Leiter der Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft in der Regierung des Generalgouvernement über die Ernährungswirtschaft im Generalgouvernement. Seine Ausführungen liefen wohl bei allen Hörern den Wunsch aufkommen diese interessante Darlegung über das gesprochene Wort hinaus im Broschürenform zu besitzen.

In der Schriftenreihe der Volksbildungsstätte Krakau ist nun das Manuskript des Vortrages als Broschüre veröffentlicht worden. Damit ist auch denjenigen, die an der Veranstaltung der Volksbildungsstätte nicht teilnehmen konnten, Gelegenheit gegeben, diesen aufschlußreichen Vortrag kennenzulernen.

hier abtrennen

An den

Agrarverlag

Krakau
Nürnbergstr. 5a

Hiermit bestelle ich

Expl. der Broschüre: Die Ernährungswirtschaft im GG. von Walter Albert zum Preis von Zl. 1.80 zuzügl. Nachnahmenspesen

Name

Genauere Anschrift

WARSCHAUER MÜHLE „PRAGA“

EWALD BEHSLER

Kommanditgesellschaft

WARSCHAU, SCHEROKASTRASSE 22

TEL. 10-43-56

WARSZAWSKI MŁYN „PRAGA“

EWALD BEHSLER

Spółka Komandytowa

WARSZAWA, ULICA SZEROKA 22

TEL. 10-43-56

D/H SALVATORE TROVATO

WARSCHAU, Torplatz 2

PLAC ŻELAZNEJ BRAMY 2

TEL. 262-34

Import ausländischen Früchte

Import owoców południowych

Wszelkie opakowania

szklane, blaszane, beczki, faski i t. p.

zakupuje

Warszawska Fabryka Konserw

WARKO Sp. z o. o.

WARSZAWA, Puławska 246

Tel. 410-15, 421-24

Schuld an der Auswinterung der Saaten ist er aber selten. Sie wird meistens durch den Schneeschimmel, ein Pilz, verursacht. Der sicherste Weg, die Auswinterung zu verhüten ist die Saatgutbelzung mit

Ceresan

Zu beziehen durch die Landwirtschaftliche Zentralstelle Braukau

**Konserven-
und Nahrungsmittel - Fabrik**

**Fabryka Konserw
i przetworów spożywczych**

» **W A N D A** «

W A R S C H A U

Bracia Pakulscy

W A R S Z A W A

**Landwirtschaftliche
Gewerbe und Handelsgesellschaft**

G. m. b. H.

IN WARSCHAU
SZEROKASTRASSE 18
FERNSPR. 10-44-02

**Rolnicza
Spółka Przemysłowo - Handlowa**

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

W WARSZAWIE
ULICA SZEROKA 18
TELEFON 10-44-02

CZYTAJcie BIBLIOTEKĘ ROLNICZĄ!

Zeszyt 1:

„Właściwa hodowla cieląt”
przez Dr. Rudolfa Rulfessa.
35 stron z 11 rycinami. Cena 3.— zł.

Zeszyt 2:

„Budownictwo z gliny na wsi”
przez architekta Karola Küntzela.
24 stron z 26 rycinami. Cena 2.50 zł.

Zeszyt 3:

„Sadownictwo w gospodarstwie wlejskim”
napisał Radca Otto Wagner.
70 stron, 34 ryciny. Cena 5.— zł.

Zeszyt 4:

„Hodowla konia”
Dr. Juliusza Kiela
75 stron, 23 ryc. Cena 4.— zł.

Zeszyt 5:

„Tuczenie świń paszą z własnego gospodarstwa”

Dr. Jana Wackera.
30 stron. Cena 2.50 zł.

Zeszyt 6:

„Hodowla prosiąt”
Dr. Waltera Wowra.
40 stron, 25 ryc. Cena 3.50 zł.

Zeszyt 7:

„Nowoczesna gospodarka pastwiskowa”
Prof. Dr. R. Geitha.
80 stron, 51 ryc. Cena 5.50 zł.

Zeszyt 8:

„Uprawa lucerny na lekkim gruncie”
Prof. Dr. Alfreda Konekampa.
45 stron, 21 ryc. Cena 4.— zł.

Zeszyt 9:

„Nawozy naturalne”
Prof. Dr. E. Scheffera.
55 stron, 7 ryc. Cena 4.50 zł.

Zeszyt 10:

„Pielegnacja podków i kopyt”
Dr. Jana Jöckla
i Prof. Dr. Stockklausera.
75 stron, 64 ryc. Cena 5.— zł.

WYDAWNICTWO ROLNICZE

Krakau, Nürnbergstrasse 5a.

Lieferer allerbeste Ferkel und Läuferschweine zur Zucht und Mast. Garantiere für gesunde Ankunft 10 Tage nach Empfang. Preise:

6 Wochen alt	R. 27.—
8 " " "	" 32.—
10 " " "	" 37.—

Zucht- und Mastferkelversand Gerh. Brinkhus, Schapen i. Hann. u. Salzbergen.

MASZYN Y

do wyrobu dachówek cementowych, formy do ur. Portland-Cement, wapno, farby cementowe, materiały budowlane — sprzedaż:

„Maszynobel”

Dom Przemysłowo-Handlowy KLE-MENS JURA, Kraków, ul. Krowoderska 4. Telefon 183-30. — Skład i warsztaty: Gęśla 6.

Biblioteka Rolnicza

źródłem

wiedzy fachowej!!!

Fruchtöle

Aromas für Zuckerwaren, Gebäck, Kunsthonig, Limonaden, Liköre, Kosmetikos, Seifen, Giff-freie Genußmittelfarben liefert preiswert

Olejki

smaki do cukerków, piacyzwa, marmolad, miodu szlucznego, lemoniad, lodów, likierów, olejki do perfum i mydeł, barwniki itp. poleca w najlepszej jakości

„Domarom”

Warschau Postplatz 1

Warszawa Plac Pocztowy 1

Warschauer

Gemüseproduzenten Genossenschaft

Genos. m. b. H.

WARSAU, Grójeckastrasse Nr. 75/77

VERTEILUNGSGROSSHANDLUNG FÜR
OBST u. GEMÜSE

Warszawska

Spółdzielnia Warzywników

Spółdz. z ogr. odp.

WARSAWA, ul. Grójecka Nr. 75/77

HURTOWNIA ROZDZIELCZA OWOCÓW
i WARZYW

Wacław Łęcki

Branntwein- u. Likörfabrik — Fabryka Wódek i Likierów

„REDUTA”

WARSAU-PRAGA — WARSZAWA-PRAGA

Folwarcznastr. 7 — ul. Folwarczna 7

Formruf 10-04-31 Telefon

DR. A. WANDER A. G.

erzeugt unter anderem:

Marmelade, Fruchtsäfte, Tomatenmark.
Weltbekannte Kraftnahrungen, Nahrungsmittelpräparate, Malz-
extrakte, Puddingpulver, Gelees, „DAWA“-Backpulver, Vanillin-
Zucker. Backöle — und etliche chemisch-technische Erzeugnisse

„HAWU“

WARSCHAUER VERSORUNGSGROSSHANDLUNG
G. m. b. H.

WARSCHAU, POSTSTRASSE 15

TELEGRAMMADRESSE: „HAWU“ — WARSCHAU
TEL. ZENTRALE 567-90

*Grosshandlung für
Salz, Zucker, Kartoffel und Brennholz*

WARSZAWSKA HURTOWNIA APROWIZACYJNA
Sp. z o. o.

WARSZAWA, WARECKA 15

ADRES TELEGRAFICZNY: „HAWU“ — WARSZAWA
TEL. CENTRALA 567-90

*Hurtownia
soli, cukru, ziemniaków i drewna opałowego*

*Es wärmt
die Sonne im Sommer
ein Szrajberofen im Winter*

OFEN- und HERDFABRIK

SZRAJBERÖFEN G. m. b. H.

PIECE SZRAJBERA Sp. z o. o.

WARSCHAU WARSZAWA

WERK: SREBRNASTASSE 16 FABRYKA: UL. SREBRNA 16
RUF 5-36-86, 2-71-91 TELEFON 5-36-86, 2-71-91
ORDENSTRASSE 11, Ruf 9-20-33 BRACKA 11, Telefon 9-20-33

GEGRÜNDET 1856.

ROK ZAŁOŻENIA 1856.

INDUSTRIE- u. HANDELSWERKE

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWE

G.m.b.H.

FELIKS PAWŁOWSKI

Sp. z o. o.

WARSCHAU-OKĘCIE, KRAKAUER ALLEE 2

WARSZAWA-OKĘCIE, ALEJA KRAKOWSKA 2

FABRIK VON: KONSERVEN, MAR-
MELADE, KUNSTHONIG, GELEES

FABRYKA KONSERW, MARMELADY,
MIODU SZTUCZNEGO, GALARETEK

DIE FABRIK ERZEUGT:

FABRYKA PRODUKUJE:

VON BEKANNTER QUALITÄT:
MARMELADE

ZNANE ZE SWEJ JAKOŚCI:
MARMELADĘ

KUNSTHONIG

MIÓD SZTUCZNY

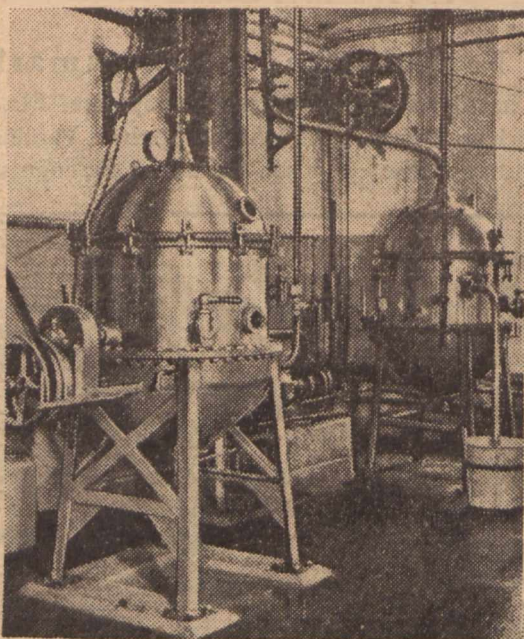
GELEES

GALARETKI

FRUCHTSÄFTE SOKI OWOCOWE

FRUCTOSA

*Marmelade
und Konserven*

BIER · SCHNÄPSE · LIMONADEN

in bekannter Güte empfiehlt

A. G. Haberbuseh u. Schiele

Warschau, Grzybowskastr. 58

Gegr. 1846 rok zał.

PIWA · WÓDKI · LEMONIADY

znane ze swej jakości poleca

A. G. Haberbuseh u. Schiele

Warszawa, Grzybowska 58